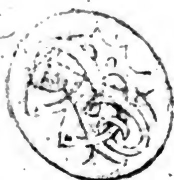
79

[illegible]

IHS
Vita
P. Alberti
Chanowsky
Societ: IESV
in Prouin
cia Boe
miæ
THEATRVM
LABORVM
Strakonicz
Raby
Pisek
Teyn
Horazdowicz
Bechin
Walawa flu
Sedlecz
Chanowicz
Nalzow
Luznice flu
Blasna
Grunberg
Milin
Nepomuck
Tabor
Muldawa flu
Pribram

REVERENDI PATRIS

ALBERTI CHANOWSKY

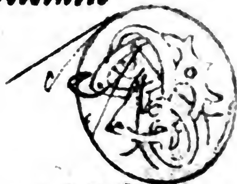
è Societate IESV

VESTIGIVM Boẽmiæ Piæ

Seu:

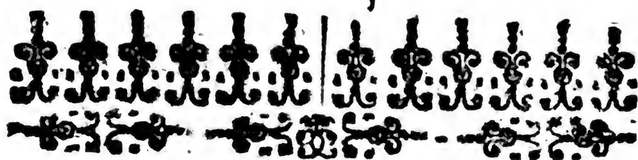
RES QVÆDAM MEMORATV dignæ, quæ in Boëmia, præsertim in Districtu Prachensi & Pilsnensi, vel ab hominibus sunt piè erga DEUM gestæ, vel à DEO hominibus singulari favore, aut etiam in pœnam acciderunt.

Notis illustrata & Aucta à P. IOANNE TANNER *eiusdem Societatis Sacerdote.*

❧(*)❧

PRAGÆ.
Apud NICOLAUM HOSINE
Anno 1659.

PROTESTATIO.

Vod ipso vitæ P. ALBERTI CHANOVVSKY *principio sum protestatus, id ipsum hîc iterum iterumque repetitum cupio, me videlicet hæc omnia Fide solùm humanâ historicâ proponere (exceptis quibusdam quæ in capite 3. & 4. Posita publicam habent à S. Ecclesia authoritatem) ut omnes intelligant à me servari, servataque velle ea omnia. quæ SS. Papæ Vrbani 8. Constitutio, aut declaratio, & Confirmatio circa elogia virorum à virtute commendatorum exigit, prout superius id fusius est declaratum; ita ut si quid hîc secus dictum esset, id omnino non dictum aut scriptum esse velim. Vnde dum nomina sanctitatis, aut sancti, aut Martyris, me uti contingit circa personas ab Ecclesia non ca-*

nonizatas, id me facere profiteor iure, quo vocabulis eiusmodi licet uti, etiam Rhetoribus, ac profanis Historicis, aliisque Latinæ linguæ scriptoribus, sine ullo præiudicio ulteriori; cùm solius sit S. Romanæ Ecclesiæ Catholicæ (cui salvator ipse spiritum sanctum est in Evangelio pollicitus) infallibile ferre iudicium de cuiusvis sanctitate, aut vera virtute, ac meritis coram Deo. Quare hæc omnia & singula plenè ac perfectissimè subiicio, sensui & iudicio sanctæ eiusdem Matris Ecclesiæ, cuius obediens Filius esse ac vivere semper volo, auxiliante Deo ita, ut atrocissimis malim potius interire tormentis, quam ab eius decretis & sensu dissentire. **Ita me DEVS adiuvet.**

IOHANNES TANNER
Societatis IESV.

PRO-

PROOEMIVM.

Xigere videbatur singularis illa venerabilis P. ALBERTI CHANOVVSKY virtus, vt quæcunque viri huius haberi possent lucubrationes, tanquam sacra quæpiam analecta proferrentur, in vsum ac fructum publicum, non minimum fortè allatura etiam gloriæ divinæ ac salutis animarum augmentum, cùm sœpè spiritus & vis animi magis appareat, in eis, quæ quis dixit, & scripsit, quàm quæ de ipso scripsere alij & dixere: præsertim cùm viris Sanctissimis non semper scriptores obveniant paris Sanctitatis.

Paraverat quidem typo plura Pater CHANOVVSKY, sed linguâ Boëmicâ: Inter quæ est præclara quædam in Dialogi reducta normam Catecheseos, variorumque Ecclesiæ rituum explica-

rio; Item dialogi de Nativitate & de Passione Domini ad plebem rusticam varijs in locis producti. Hæc autem, quæ stylo, & phrasi ejus servatâ, in lucem proferuntur Latina, affecta solum sunt à morte eius reperta: Adeque cùm manus extrema defuerit, faciliorem apud lectores invenient veniam sicubi numeris suis non absoluta putabuntur.

Præfixerat ille suis hisce collectaneis Titutù *Boëmiæ pia*, cuius tituli Maiestas, cùm opusculi huius condirionem excedere longè videretur, Illi Epigraphen *Vestigii Boëmiæ pia* præfixi, quia P. CHANOVVSKY, grandem Boëmiæ piæ Domum, quasi quoddam ædificium ingens molitus, in his collectaneis suis, velut in quodam futuræ structuræ vestigio, cogitationes suas incepit delineare.

Etenim si quis vniversa, quæ Boëmiæ piæ Titulo comprehenduntur scriptione vellet complecti, næ ille Tomos multos bene grandes impleret cū

vel

vel sola Regum Boëmiæ pietas, eorumque in Deum, in Deiparam in Sanctos, in ordinem Ecclesiasticum, in Homines Religiosos, in viduas, pupillos, mendicos, & afflictos, affectus virtutesq; reliquæ, & Fundationes, Donationes &c. Nullo fortè vno Tomo possent comprehendi.

Certè ea, quam Reverendissimus D. Bertholdus Pontanus, Metropolitanæ Pragensi præpositus scripsit Boëmia Pia, ne centesima quidem videtur esse eorum portio, quæ de sanctis Boëmiæ, deque miraculis, de virtutum exemplis, alijsque ad Titulum illum pertinentibus dicenda restant.

Nec mirum id videri debet, cum olim ante VVenceslai Pigri tempora Regnum hoc maximo pietatis cultu præ reliquis Europæ provincijs (testibus Ænea Sylvio, Cochlæo. &c.) Floruerit, deindeque Hussitarum oppressum armis, innumeros Cælo dederit Martyres, ac tandem nuper ingenti Dei beneficio, rursus Augustissimorum

Austriacorum Cæsarum studio sanctæ restitutum Ecclesiæ, multis viris Apostolicis ingentium laborum pariter ac virtutum præbuerit amplissimam occasionem.

Habet etiam hoc Natio Boêmica id peculiare,, ut, cúm pietatem suam in DEUM vult contestari, quam gentes aliæ pijs peregrinationibus, arctis jeiunijs, acribus corporis diverberationibus, prolixis precibus, publicis inspectante populo, pœnitentiæ, & Ardoris indicijs, magnificis supplicationibus, personalibus erga ægrotos in Nosocomijs obsequiis, ab hominum consortio secessibus, alijsque modis Sanctissimis, declarant, ipsa se non putet id præstare posse excellentiùs, quã si liberali munificentiâ opes suas in cultum DEI promovendum, Religiosorum ordinem sustentandum, in templorum donaria, atque in alia ejusmodi insumat.

Hinc tanta vetustissimarũ fundationum multitudo, tantus olim in Boê-

mia

mia Cœnobiorum, Xenodochiorum & Nosocomiorum numerus, tanta templorum amplitudo & Majestas, tantæ Ecclesiarum opes. Hinc etiam tanta iterum à gloriosa Ferdinandi II. Imperatoris in Albo monte adversus hæreticos Anno 1620. Victoria, intra tam breve annorum spatium Monasteriorum Religiosorumque frequentia, vt cùm ante illam victoriam prope nulli censerentur, nunc eorum millia possint iterum numerari.

Quare, quæ in his Auctarijs breviter nunc & obiter adijciam, boni Lector consulat, donec fortè quispiam alius Boëmiam Piam magis illustret: In quibus ipsis cùm plurimùm adjutus sim operâ Reverendorum è Societate nostra P. P. Georgij Crugerij viri veterum & abstrusiorum patriæ monumentorum perquàm peritissimi, & Bohustai Balbini omni politiori eruditione excultissimi scriptis suis de patria pietate benè meriti, eorum etiam honorificam memoriam grati animi

 ergò,

ergò, hîc oportuit collocari: præsertim cùm eorum in eruendis antiquitatis monumentis, restaurandaque veteri in patria nostra pietate diligentiæ multum debeat Boëmia vniversa.

Notas nihilominus quasdam tum claritatis gratiâ, tum subinde etiam complementi causâ, itemque Auctaria quædam adjeci, quæ tamen vt Lector à genuino Patris ALBERTI partu secernat, seorsim charactere diverso damus.

VESTI-

VESTIGIVM BOEMIÆ PIÆ

Caput. I.

Eucharistica.

N ea, quæ ex Boëmia ducit in Bavariam semita, non procul à Templo peregrinationibus celebri Deiparædicato, *ad S. Cruorem* dicto, lapis visitur non modicus vno ex latere à summo ad hnmum quasi absectus. Cùm enim reliquos inter è Boëmia peregrinos quondã Ancilla Rustica è tugurio, propè templũ S. Catharinæ Virginis ad limitem Boëmiæ sito, ubi vulgò na Kralovvstvvy id est, *in Regno*, nuncupatur, sacratissimo Domini corpore apud S. Cruorem sumpto, domum reverteretur, accidit vt ex nimia potùs cibique ingluvie, quà sese illo die immodicè ad ebrietatem ingurgitaverat, exci-

citatum vomitum in eum lapidem ejecerit? qui statim quasi petras in Domini morte quondam scissas imitaturus, ita medius dissilijt, vt nullius manu artificis melius findi potuisset: Simulque hoc, quod etiamnum eò loci superest, frusto immoto segmentum alterum ad spatium sex vlnarum occultâ vi fuit inde revolutum: quod postea Don Martinus de Huerta in arcem suam VVelhartitcz miraculi memoriam curavit inferri.

Nepomuci habetur cista, in qua sacræ vestes in prætorio illius oppidi asservabãtur. Exorto autem aliquando illic incendio totum ferè prætorium conflagravit. Arserant sub cista pavimentum & trabes? supra fuit igne coöperta; à partibus tota in igne, & cùm constaret ex lignis piceis, tamen ignem non concepit, neque sacræ vestes, quas continebat, minimum quid detrimenti passæ fuerunt. Hanc ibi piè servant, propter prædictæ rei memoriam.

Ibidem circa Annum Domini 1580. Fures V. Sacramentum vnà cum Ciborio acceperunt, & ejectis sacris hostijs in struem lignorum, cum sacro vasculo abierunt. Manè autem facto, Pastor minabat pecora ad

ad pascua versus prædicta ligna: quo cùm venissent, rugitu & mugitu, & genu flexionibus honorabant Creatorem suum. Neque abigere illa indè pastor potuit prius, quàm sacerdos cum populo venisset, & inde V. Sacramentum honestè detulisset in Ecclesiam: in eo autem loco est nunc sacellum Corporis Christi.

Cum monasterium Milivvsko, Ordinis Præmonstratensis tempore hæreticæ adversus Cæsarem in Boëmia rebellionis, occupâsset quidam Dominus Hodiegovvskê inclusissetque in templum oves suas circiter trecentas, omnes illæ eadem nocte illâ sunt extinctæ.

Horazdiovvicij festo Corporis Christi tempore processionis, quædam Mater familias dixit, *claudite nostram domum nè forsitan iste DEVS apus (fere carens pedibus) ad nos ingrediatur*. Volens eâ Blasphemiâ Christo benedicto exprobrare, quod, cum alienis sacerdotum manibus circumferatur, ipse ambulare non posse videatur. Sed omnino suâ potentiâ ingressus fuit. Nam procax illa Mulier Filium, quem vtero gestavit, peperit sinè pedibus, re educavit usque ad Adolescentiæ, aut fe-& virilis ætatis annos, vt esset exemplum

omnibus. Ipsa miserabiliter perijt. Maritus ejus seipsum interemit. Testes huius rei tota civitas Horazdiovvicensis.

Strakonicij in templo arcis est foramen seu vorago in terra, vbi absorpta dicitur quædam Domina, eò, quod præ superbia sibi curaverit pinsi crepitas similæ, seu candidi panis; id quod videbatur redundare in contumeliam V. Sacramenti à Christo Domino sub specie candidi panis instituti. Supra hoc foramen est altare, in quo propter evaporationem aquæ ex illo foramine omnia madent.

Bucdvvicij habitabant plurimi Iudæi, & olim synagogam habebant propè ad templum Christianorum. Contigit autem aliquando, vt V. Sacramentum cum *Monstrantia* ex templo furtim auferretur. Et dum sacerdos Catholicus sollicitè inquireret de amissis, sol resplenduit in pariete synagogæ Iudæorum, in quo splendore visa fuit Monstrantia; quare eo indicio amissa invenerunt. Iudæos maturos omnes occiderunt, cum junioribus matrimonia junxerunt.

Non longe à civitate Kutenbergensi in pago dicto Priovv V. Sacramentnm in quodam pomario sub arbore inventum fuit; su-

it; fures enim direpto quodam templo, id illuc projecerunt. Quidam autem vir & Mulier valdè adversa valetudine colluctātes eò advenerunt, Christum adocaverunt & sanati sunt.

Olomucij in Moravia eo loco, quo nunc est sacellum nobilium convictorum, fuit quondam synagoga, in qua Iudæi V. Sacramentum confixerunt: Et hinc origo illius sacelli: nec ab eo tempore quisquam Iudæorum in ea vrbe habitat:

Auctarium.

Glezinij, civitate olim Pikartitarum hæreticorum nido, Fides Catholica cœpit post Anni 1620. Victoriam à Ferdinan*do Secundo Cæsare in albo Monte obtentam reflorescere hâc occasione.* P. *Ioannes Flaxius è Societate* IESV *ibi fœminam quandam ægrotam cognomine* Holubianam *sacrâ synaxi refecturus accesserat. Dumque sacrasacratissimam hostiam super patenam elevatā iam porrigere pararēt, repente ex hostia illa cæpit*

cœpit ſanguis guttatim ſtillare; nemine tamen id ipſum præter ſolam ægrotam advertente. Quæ cùm paulo ante hæreticis adhæſiſſet, negaſſetque ſub ſpecie panis, etiam ſanguinem Chriſti Domini contineri, hoc prodigio admonita, cœpit & ipſa tantò firmiùs Catholicam amplecti veritatem; & ad aliorum converſionem maximum attulit momentum, cùm hoc ſuum viſum plurimis evulgaſſet, idque conſtantiſſimè teſtaretur ad mortem uſque, quæ paulo poſt fuerat conſecuta.

Cum Anno Domini 1618. Hæretici, qui civitatem Pilsnam duce Mansfeldio obſidebant, Templum omnium Sanctorum in colle civitati vicino locatum convertiſſent in ovile, eorum quidam ſuper aram maximam petulanti protervià iacere, & dormire auſus inventus eſt à ſociis ſuis exanimis, & ex ara translatus ad ſepulcrum.

CAPVT

CAPUT. II

Mariana.

(ANno 1620. Cùm Maximilianus Bavariæ dux & comes Bugvvoi exercitus Catholicos contra Pragam ducerent, invenerunt in civitate Strakonicensi imaginem beatæ Virginis Deiparæ sculptam, à militibus hæreticis pessimè tractatam ac vulneratam. Hanc pater Dominicus Ordinis Carmelitani, vir sanctitatis celeberrimæ, tunc exercitum Catholicum comitatus, secum ad Album montem abstulit ad locum victoriæ, quam ipse clarissimè prius haud dubiè ex Reginæ cælorum patrocinio ac revelatione) palam prænunciavit. Inde imaginem illam Romam secum detulit, templumque in quo locaretur fecit erigi, dictum: *Beatissimæ Virginis de victoria Boëmica.*

Ad civitatem Przibram est templum beatissimæ Virginis in colle, qui vocatur *Mons Sanctus*, cujus denominationis causa dicitur esse, quod cùm olim in illo colle patibulum, & in alio remotiori à civitate Templum ædificare disponerent, materia futuri

rio; Item dialogi de Nativitate & de Passione Domini ad plebem rusticam varijs in locis producti. Hæc autem, quæ stylo, & phrasi ejus servatâ, in lucem proferuntur Latina, affecta solum sunt à morte eius reperta: Adeque cùm manus extrema defuerit, faciliorem apud lectores invenient veniam sicubi numeris suis non absoluta putabuntur.

Præfixerat ille suis hisce collectaneis Titutù *Boëmiæ pia*, cuius tituli Maiestas, cùm opusculi huius conditionem excedere longè videretur, Illi Epigraphen *Vestigii Boëmiæ pia* præfixi, quia P. CHANOVVSKY, grandem Boëmiæ piæ Domum, quasi quoddam ædificium ingens molitus, in his collectaneis suis, velut in quodam futuræ structuræ vestigio, cogitationes suas incepit delineare.

Etenim si quis vniversa, quæ Boëmiæ piæ Titulo comprehenduntur scriptione vellet complecti, næ ille Tomos multos bene grandes impleret cũ

vel

vel sola Regum Boëmiæ pietas, eorumque in Deum, in Deiparam in Sanctos, in ordinem Ecclesiasticum, in Homines Religiosos, in viduas, pupillos, mendicos, & afflictos, affectus virtutesq; reliquæ, & Fundationes, Donationes &c. Nullo fortè vno Tomo possent comprehendi.

Certè ea, quam Reverendissimus D. Bertholdus Pontanus, Metropolitanæ Pragensi præpositus scripsit Boëmia Pia, ne centesima quidem videtur esse eorum portio, quæ de sanctis Boëmiæ, deque miraculis, de virtutum exemplis, alijsque ad Titulum illum pertinentibus dicenda restant.

Nec mirum id videri debet, cum olim ante VVenceslai Pigri tempora Regnum hoc maximo pietatis cultu præ reliquis Europæ provincijs (testibus, Ænea Sylvio, Cochlæo. &c.) Floruerit, deindeque Hussitarum oppressum armis, innumeros Cælo dederit Martyres, ac tandem nuper ingenti DEI beneficio, rursus Augustissimorum

Austriacorum Cæsarum studio sanctæ restitutum Ecclesiæ, multis viris Apostolicis ingentium laborum pariter ac virtutum præbuerit amplissimam occasionem.

Habet etiam hoc Natio Boëmica id peculiare,, ut, cúm pietatem suam in DEUM vult contestari, quam gentes aliæ pijs peregrinationibus, arctis jeiunijs, acribus corporis diverberationibus, prolixis precibus, publicis inspectante populo, pœnitentiæ, & Ardoris indicijs, magnificis supplicationibus, personalibus erga ægrotos in Nosocomijs obsequiis, ab hominum consortio secessibus, alijsque modis Sanctissimis, declarant, ipsa se non putet id præstare posse excellentiùs, quã si liberali munificentiâ opes suas in cultum DEI promovendum, Religiosorum ordinem sustentandum, in templorum donaria, atque in alia ejusmodi insumat.

Hinc tanta vetustissimarũ fundationum multitudo, tantus olim in Boë-

mia

mia Cœnobiorum, Xenodochiorum & Nosocomiorum numerus, tanta templorum amplitudo & Majestas, tantæ Ecclesiarum opes. Hinc etiam tanta iterum à gloriosa Ferdinandi II. Imperatoris in Albo monte adversus hæreticos Anno 1620. Victoria, intra tam breve annorum spatium Monasteriorum Religiosorumque frequentia, vt cùm antè illam victoriam prope nulli censerentur, nunc eorum millia possint iterum numerari.

Quare, quæ in his Auctarijs breviter nunc & obiter adijciam, boni Lector consulat, donec fortè quispiam alius Boemiam Piam magis illustret: In quibus ipsis cùm plurimùm adjutus sim operâ Reverendorum è Societate nostra P. P. Georgij Crugerij viri veterum & abstrusiorum patriæ monumentorum perquàm peritissimi, & Bohuslai Balbini omni politiori eruditione excultissimi scriptis suis de patria pietate benè meriti, eorum etiam honorificam memoriam grati animi

 ergò,

ergò, hîc oportuit collocari: præſertim cùm eorum in eruendis antiquitatis monumentis, reſtaurandaque veteri in patria noſtra pietate diligentiæ multum debeat Boëmia vniverſa.

Notas nihilominus quaſdam tum claritatis gratiâ, tum ſubinde etiam complementi causâ, itemque Auctaria quædam adjeci, quæ tamen vt Lector à genuino Patris ALBERTI partu ſecernat, ſeorſim charactere diverſo damus.

VESTI-

VESTIGIVM BOEMIÆ PIÆ

Caput. I.

Eucharistica.

N ea, quæ ex Boëmia ducit in Bavariam semita, non procul à Templo peregrinationibus celebri Deiparæ dicato, *ad S. Cruorem* dicto, lapis visitur non modicus vno ex latere à summo ad hnmum quasi abſectus. Cùm enim reliquos inter è Boëmia peregrinos quondã Ancilla Rustica è tugurio, propè templũ S. Catharinæ Virginis ad limitem Boëmiæ sito, ubi vulgò na Kralovvstvvy id est, *in Regno*, nuncupatur, sacratissimo Domini corpore apud S. Cruorem sumpto, domum reverteretur, accidit vt ex nimia potùs cibique ingluvie, quà sese illo die immodicè ad ebrietatem ingurgitaverat, exci-

citatum vomitum in eum lapidem ejecerit? qui ſtatim quaſi petras in Domini morte quondam ſciſſas imitaturus, ita medius diſſilijt, vt nullius manu artificis melius findi potuiſſet: Simulque hoc, quod etiamnum eò loci ſupereſt, fruſto immoto ſegmentum alterum ad ſpatium ſex vlnarum occultâ vi fuit inde revolutum: quod poſtea Don Martinus de Huerta in arcem ſuam VVelhartitcz miraculi memoriam curavit inferri.

Nepomuci habetur ciſta, in qua ſacræ veſtes in prætorio illius oppidi aſſervabãtur. Exorto autem aliquando illic incendio totum ferè prætorium conflagravit. Arſerant ſub ciſta pavimentum & trabes? ſupra fuit igne coöperta; à partibus tota in igne, & cùm conſtaret ex lignis piceis, tamen ignem non concepit, neque ſacræ veſtes, quas continebat, minimum quid detrimenti paſſæ fuerunt. Hanc ibi piè ſervant, propter prædictæ rei memoriam.

Ibidem circa Annum Domini 1580. Fures V. Sacramentum vnà cum Ciborio acceperunt, & ejectis ſacris hoſtijs in ſtruem lignorum, cum ſacro vaſculo abierunt. Manè autem facto, Paſtor minabat pecora ad

ad pascua versus prædicta ligna: quo cùm venissent, rugitu & mugitu, & genu flexionibus honorabant Creatorem suum. Neque abigere illa indè pastor potuit prius, quàm sacerdos cum populo venisset: & inde V. Sacramentum honestè detulisset in Ecclesiam: in eo autem loco est nunc sacellum Corporis Christi.

Cum monasterium Milivvsko, Ordinis Præmonstratensis tempore hæreticæ adversus Cæsarem in Boëmia rebellionis, occupâsset quidam Dominus Hodiegovvstē inclusissetque in templum oves suas circiter trecentas, omnes illæ eadem nocte illâ sunt extinctæ.

Horazdiovvicij festo Corporis Christi tempore processionis, quædam Mater familias dixit, *claudite nostram domum nè forsitan iste DEVS apus (fere carens pedibus) ad nos ingrediatur*. Volens eâ Blasphemiâ Christo benedicto exprobrare, quod, cum alienis sacerdotum manibus circumferatur, ipse ambulare non posse videatur. Sed omnino suâ potentiâ ingressus fuit. Nam procax illa Mulier Filium, quem vtero gestavit, peperit sinè pedibus, re educavit usque ad Adolescentiæ, aut fe- & virilis ætatis annos, vt esset exemplum

omnibus. Ipsa miserabiliter perijt. Maritus ejus seipsum interemit. Testes huius rei tota civitas Horazdiovvicensis.

Strakonicij in templo arcis est foramen seu vorago in terra, vbi absorpta dicitur quædam Domina, eò, quod præ superbia sibi curaverit pinsi crepitas similæ, seu candidi panis; id quod videbatur redundare in contumeliam V. Sacramenti à Christo Domino sub specie candidi panis instituti. Supra hoc foramen est altare, in quo propter evaporationem aquæ ex illo foramine omnia madent.

Bucdvvicij habitabant plurimi Iudæi, & olim synagogam habebant propè ad templum Christianorum. Contigit autem aliquando, vt V. Sacramentum cum *Monstrantia* ex templo furtim auferretur. Et dum sacerdos Catholicus sollicitè inquireret de amissis, sol resplenduit in pariete synagogæ Iudæorum, in quo splendore visa fuit Monstrantia; quare eo indicio amissa invenerunt. Iudæos maturos omnes occiderunt, cum junioribus matrimona junxerunt.

Non longè à civitate Kutenbergensi in pago dicto Priovv V. Sacramentum in quodam pomario sub arbore inventum fuit; fu-

it; fures enim direpto quodam templo, id illuc projecerunt. Quidam autem vir & Mulier valdè adversa valetudine colluctātes eò advenerunt, Christum adocaverunt & sanati sunt.

Olomucij in Moravia eo loco, quo nunc est sacellum nobilium convictorum, fuit quondam synagoga, in qua Iudæi V. Sacramentum confixerunt: Et hinc origo illius sacelli: nec ab eo tempore quisquam Iudæorum in ea vrbe habitat:

Auctarium.

Glezinij, civitate olim Pikartitarum hæreticorum nido, Fides Catholica cœpit post Anni 1620. Victoriam à Ferdinando Secundo Cæsare in albo Monte obtentam reflorescere hâc occasione. P. Ioannes Flaxius è Societate IESV ibi fœminam quandam ægrotam cognomine Holubianam sacrâ synaxi refecturus accesserat. Dumque sacrasacratissimam hostiam super patenam elevatā iam porrigere pararēt, repente ex hostia illa

cœpit

CAPUT. II

Mariana.

(ANno 1620. Cùm Maximilianus Bavariæ dux & comes Bugvvoi exercitus Catholicos contra Pragam ducerent, invenerunt in civitate Strakonicensi imaginem beatæ Virginis Deiparæ sculptam, à militibus hæreticis pessimè tractatam ac vulneratam. Hanc pater Dominicus Ordinis Carmelitani, vir sanctitatis celeberrimæ, tunc exercitum Catholicum comitatus, secum ad Album montem abstulit ad locum victoriæ, quam ipse clarissimè prius haud dubiè ex Reginæ cælorum patrocinio ac revelatione) palam prænunciavit. Inde imaginem illam Romam secum detulit, templumque in quo locaretur fecit erigi, dictum: *Beatissimæ Virginis de victoria Boëmica.*

Ad civitatem Przibram est templum beatissimæ Virginis in colle, qui vocatur *Mons Sanctus*, cujus denominationis causa dicitur esse, quod cùm olim in illo colle patibulum, & in alio remotiori à civitate Templum ædificare disponerent, materia futuri

dictam imaginem vnà cum altera statua S. Elisabethæ curavit renovari) sequens historia.

Pictor hæreticus ridicula quædam de his imaginibus loquens à Domino Parocho monitus fuit, tales jocos relinqueret; sed is cum renovasset imaginem sanctissimæ virginis Matris & Filij, inhonestè de illis loquebatur, inhonestè illas appellabat, in domo primàris vbi pingebat. Et ecce ultio divina in illum. Paulò post fulmen ter subitò consequenter intonuit cum maximo boatu, & pictorē prostravit, manumquè dextram adussit. Erat tota sicut pannus, vel carbo, nigra. Interim ignis ille discurrebat per hypocaustum, & atrium domûs: sed nequè imaginibus, nequè vlli rei in domo quidquam nocuit, quia tantū ad ultionem de Blasphemo pictore sumendam missus erat. At ille animadvertens manifestam pœnam sui sceleris, vitæ emendationem promittebat: & factus Catholicus ad huc hodie vixit.

Eodem Anno 1629. Fuit quidam pragæ textor, nomine *Ioannes Svvoboda* Nimburgo oriundus, qui eliso aliquando vno oculo, altero tantum ad videndum vtebatur sed illo etiam obtenebrato omnino cæcus

multo

multo tempore extitit: Cuius rei testimonium habet scriptũ à Senatus Pragensi. Hic varia noctu somnia, & de die internas motiones habuit, vt adiret sanctum Montem, illic Eremita fieret, vt visum reciperet. Huic divinæ monitioni non statim locum dedit, partim, quòd dubitaret num verè id voluntas DEI esset, partim quòd nesciret, qui & vbi *Mons Sanctus* diceretur, & cæcus eo ire non posset, partim quod vxor ejus Praga abire, & solitariam cum illo vitam agere nollet. Distulit hoc itaque duobus annis. Tertio tandem anno, qui fuit Christi 1632. ita huiusmodi cogitationibus agitatus, & fatigatus fuit, vt ferè amens efficeretur. Et tunc tandem de loco inquirere cœpit, & conducto puero Przibramium adductus Anno 1632. Decimâ Iunij. Visum autem illius oculi recœpit eo Anno die 14. Iunij: Nam alter oculus pridem omninò excussus fuerat:

Hic plurima Deus in honorem Matris suę operatur miracula, licet ea ex mera negligentia non conscribantur. Hæc tamen quasi in communi, præcipua his 6. Annis 38. ab Anno 1632. ad usque Annum 1638. Notata fuerunt.

Inpri-

In primis, diversis hominibus eò venientibus, aliquando imago nihil mutatur: alias autem fit cærulea, vti cæruleus pannus; alias pallida, ficut alba tela; aliquando erubeſcit aliàs vnum vel vtrumque oculum claudit: & ſubinde vberes lacrymas fundit. Forſitan prout ſunt gravia alicuius adſtantis delicta. Terribilis autem mutatio contigit Anno 1638. Die 19. Martij pluribus præſentibus, quando manifeſtè tota imago ſe avertit à Domina Dorothea Mieſiczuovva, & cum violentè eam vertiſsent vultu ad eam dominam, iterum tota ſtatua magnâ vi, ſe ab illa avertit. Et licet hoc quidam conati ſint obſcurare, & ſupprimere: tamen illa ipſa Domina, hoc idem multis retulit, & multi, qui hoc miraculo aderant, teſtantur.

R. Dominus ſallerus parochus przibramenſis ſæpius conabatur montem illum equo vectus conſcendere; equus aliàs manſuetus tulit Dominum uſque ad radicem montis, ſed ulterius nullâ ratione progredi voluit; Quod multi pro miraculo habent, quaſi beſtia non auderet Montem ſanctum contingere.

Anno Domini 1637. die 20. Iunij noctu vtraque campana quæ ſupra templum ſunt

 pulſaban-

pulſabantur. Exterritus eremita conſurrexit, templum clauſum reperit, aperuit, & nihil amplius audivit, neque vidit motus funium campanarum. Quare conterritus exiſtimabat illuſionem; donèc mane ex civitate ad illum quidam miſerunt, rogantes quis pulſus illa nocte fuerit, & quid ſignificaverit. Quibus reſpondit ſe etiã audiviſſe, ſed cauſam facti ignorare: Totus tamen fuit turbatus, neſciens quidnam hoc portenderet.

Anno 1638. die 1. Iunij lumen quaſi ſujs guris coruſcantis totum templum exteriu. circumdedit: Quod ſubinde dicitur fieri maxlmè verò circa feſta Beatisſimæ Virginis.

Catharina filia Ioannes Tubicinis Brzezniczenſis continua febri divexata nullis medicinis curari potuit. Voto autem concepto, & peregrinatioue ſuſceptâ ad S. Montem przibramenſem ſanata fuit.

Hæc de Monte Sancto hactenus.

Illuſtrisſima Herula Euphroſyna de Sternberg filiæ Domini Adami ſupremi Purgravi Boëmiæ, compluribus annis adverſâ valetudine laborabat, vt vix oſſibushæ-

bus hæreret. Vidi frequenter illam iam nubilem ab ancilla vel famulo tanquam infantem in ulnis gestari. Hanc subijt aliquando vehemens desiderium vt peregrinationẽ pedes susciperet ad sacram ædem D. Iacobi, Ordinis conventualinm S. Francisci pragæ, quod Mater comitissa ab Hohenzollern prohibebat, eò quòd prædicta virgo ne hypocaustum quidem commodè transire posset. Tandem victa Mater Filiæ importunis precibus cessit, & concessit dictam peregrinationem. Et illic celebris Imago beatissimæ virginis, quæ frequentibus miraculis erat exornatur. Eundum erat per arcem Pragensem, per Pontẽ per minorum ac veterem vrbem: Comitabantur sorores, & plures pedissequæ, ut deficientem roborarent; nòn est tamen passa, vt earum obsequium admitteret in via, quamvis sæpius ipsa substiterit, & respiraverit. Donec tandem feliciter ad aptatam Imaginem Beatissimæ virginis perveniret; vbi cum vota exolveret, & dona offerret, statim sensit, se sanatam. Quare gratias agens Christo, & Beatissimæ Matri domum jam facilè sine vllo humano auxilio repedavit. Et tandem salutari consilio cum eodem Christo, & B. Virgine facto ad

ad ordinem Carmelitarum Discalceatarum viennæ est adscripta, vbi in vitæ austeritate maximè verò humilitate & obedientia etiam modo vivit.

Nezamisticz est pagus sub Dominio Zichowicensi Illustrissimi Domini Francisci Libsteinsky de Kolowrat, vbi templum Beatissimæ virginis egregium visitur, olim à Puta Barone Ssvvihovvio ibi erectum. Magnæ & solemnes eò fiunt peregrinationes, præcipuè Festo Annunciationis & assumptionis B. Virginis plura sinè dubio olim facta, sed nulla notata miracula excepto vno, quod nostrâ ætate contigit, & ibidem depictum & descriptum cernitur: cujus exscriptionem hic expono: Sic ferè se habet. Anno 1626. Venerunt aliquot milites ad prædictum templum, & in summa æstate ac messe mense Iulio illic subdio in campo pernoctârunt. Erat autem inter illos vnus cum vxore valde prægnante, quem reliqui notârunt nummos asservare. Quare conspiratione factâ ipsum interemerunt: Vxorem illius etiam novē vulneribus inflictis in ventrem punctim, & totidem alijs cæsim vulnerârunt, & alias multum contuderunt, & mortuam (vti existimabant) manipulis contexerunt, atque distri-

distributâ inter se pecuniâ, abierunt. Illa autem foemina preces & vota ad Deum & Beatissimam Virginem fundebat. Manè facto, rusticus quidam suos dissipatos manipulos colligens mulierem vivam reperit & aquâ turbidâ potavit, & vulnera lavit. Illa recreata ad vicinum Templo Xenodochium perrexit, sed inde repulsa, & extrusa ad pagum sub quodam tecto ventis pervio duobus diebus jacuit: Tertiâ autem die peperit infantem mortuum, atque tunc ad exilem rusticanam domunculam est recepta, cibo sustentata octodecim diebus à Domina Lucia de Kolovvrat, nata à comitissa de Martinitz. Fundatrice deinde Collegij clatoniensis miraculosè auxilio Beatissimæ virginis sanata; demum in Bavariam Septemdecim milliaria duce quodam nuncio confecit promittens se quotannis Nezamissticium pro gratiarm actione visitaturam; quod etiam pluribus annis fecit.

Illustrissimus D. Henricus Baro de Kolovvrat Dominus in Zichovvicz cum conjuge Elisabetha, de Lobkovvicz vixerat jam annis 8. neque ullum prolem susceperat. Quodam tempore incessit utrumque conjugem desiderium peregrinationis ad B. Virginem in Bavariam dictam ad *San-*

 ctum

loco ſacro appenderunt, quæ etiam hodie inibi viſitur. Appromiſerunt etiam Deo, & divæ virgini, ſe quot-annis ſemel, dum viverent, eam ædem adituros, & gratias acturos. Accidit autem, dum illic morarentur, curârunt ſacrum fieri pro dicto patre Kaminsky, & infante deformi, ut dictum eſt, ſacrum iuquam in Bavaria, & ecce in Boëmia illâ ipſâ horâ ſacri, Pater propè moribundus ſurrexit, indutus deambulavit; cibum ſumpſit; integrè denique ſanatus fuit, mirantibus & ſtupentibus omnibus. Infanti quoque deformiter informi eâdem horâ divinitus omnia membra directa, & decenter ſuo ordine & loco compoſita ſubitò ſunt. Hinc DEUS & Regina cæli ſummè laudati fuerunt. Vidi huuc puerum jam iuvenem barbatum in aula prædicti Domini, qui jam uxoratus vivit.

Reperta fuiſſe aliquando narratur imago divæ virginis in agro Caiovienſi, quæ in templo collocata inibi plura edidit miracula, quæ notata non fuerunt. Celeberrimæ tamen eò proceſſiones, & accurſus populi habentur. Majoribus etiam ſolennitatibus Beatiſſimæ virginis, vigiliæ, veteri more Eccleſiæ celebrantur.

Maximè verò ad initium autumni collectis jam frugibus tria, ut vocant, *aurea Sabbata*, maximâ populi frequentiâ, vigiliis, & devotione transiguntur. Vnum tamen occurrit, quod contigit nostrâ ætate cum Reverendo Patre Ioanne Maxiano Societatis IESU. Natus is fuerat Budvicij honestis parentibus, membris tamen quibusdam distortis. Quare solliciti & afflicti parentes ad Christum Dominum & Reginam cæli humillimè confugerunt rogantes, ut illum rectitudine membrorum donarent: Quin etiam infantem Caioviam deferentes divæ virgini obtulerunt. Nec frustra, neque morâ, citò membra omnia suis locis directa fuerunt, puerque ob id *Marianus* appellatus; quamvis nefortè esset aliquando beneficij immemor, vestigium mali in altero pedum supersit, quo aliquantum claudicare cogitur.

Quodam tempore, ut homines fide digni, qui etiam nunc supersunt, testantur, Buccinator hæreticus ex oppido Milin concionatus in pago Peczicz, & post cōcionē promulgaturus festū B. Virginis Assumptæ dixit: *Vtrum sit assumpta nescio, sed hoc scio, fuisse peccatricē, uti aliam quamlibet fœminam:*

minam. Post hæc cum æditauo & puero revertebatur domum; & cùm gravis somnus illi obreperet, in quodam prato decubuit, & somnum mortis, somno naturæ sociavit. Et multi pij dixerunt ipsum à Christo Domino, ob injuriam SS. Matri illatam meritò punitum fuisse.

Anno 1560. Sub rege Boëmiæ vvladislao, rustico quodam, apud vetetem Boleslavviam arante agrum suum, cùm ad eum locum venisset, vbi nunc május altare in sacello B. Virginis visitur, equi substiterunt, & nulla ratione vlterius progredi voluerunt. Suspicatus ruricola id, quod erat, aliquid mirabile eò loci latere, scrutando profundius in terra Imaginem D. Virginis cum puerulo Iesu reperit. Bis & tertio ad vicinam sacram ædem S. VVenceslai reposita, ter in prædictum locum, ubi, prius reperta fuerat, redijt. Adverterunt Canonici Boleslavvienses eam colendam in eò loco: Quare exiguam prius ædiculam inibi exstruxerant, quæ deinde piorum hominum Eleëmosynis dilatata fuit. Hoc gratum fuisse numini testantur miracula divina, piorum vota, perægrinationes, & dona. Hæc autem Imago patatur fuisse D. VVenceslai Martyris, cuj

 occi-

occiso aliquis de collo detractam in terram abjecerit,& humo profundius sepeliverit, ex eodem enim metallo, scyphus eiusdem S. Martyris conflatus visitur. Iam autē miracula sinè dubio plurima,quæ frequenter illic contingebāt non sunt conscripta, nisi hæc pauca quæ nostre tēpore contigerunt.

Anno 1588. Carolus Compagnion pedem fregit, sed concepto voto ad D. Virginem Boleslavviensem statim sanatus fuit.

Anno 1609. Elisabeth Baronissa Berkiana,aliàs oriunda è familia Baronum de Zurotin in partu moribunda, voto facto per maritum feliciter enixa cùm prole & Marito votum læta persolvit.

Anno eodem 1609. Ama Feldkyrcherin ex gravi in pede vulnere post votum subitò sanata.

Illustrissimi Domini comitis Iaroslai Martinicz duo Filij diverso tempore graviter usque ad mortem decumbentes votis conceptis à parentibus, sanati sunt. Iidem aliàs & parentes, & Filij, in varijs necessitatibus magna beneficia per eandem reginam cæli experti.

Anno 1610 Georgius Ludovvicus Landgr. i.us de Leychtenburg cum Filia, quæ postea

postea nupsit duci Bavariæ Alberto in gravissimis morbis per votum subitò sanati.

Eodem Anno Ioannes Beschsilesius Boleslavviæ existens duabus Filiabus in silesia commorantibus sanitatem impetravit.

Eodem Anno 1910 Bartholomæus Tyksler ex nova civitate Pragensi manum fregerat, eodem modo sanatus est.

Sic Anno 1655. Illustrissimi DD. Christophorus Albertus de Raupovva & Christophorus comes de Fùrstenberg ex morbo sanati.

Anno 1612. Margaretha comitissa de Donin sanata.

Sic quidam silesius Hæreticus quamvis in Beatissimam Virginem Blasphemus, tamen patrocinio ejus ad Catholicam fidem sincère & ardenter est conversus.

Anno 1613. Illustrissima Domina Lucia Slavvatina vltima Familiæ de Novadomo, & Sabina. Zeidlicovva eandem Virginem benignam erga se expertæ

Anno 1626. Quidam civis è minori civitate Pragensi seu parva parte lethaliter æger, invocatâ hâc sanctâ patronâ sanitatem recepit.

Anno 1626. Eodem modo VVilhelmus VVirtenhorst ferè stultus sanatus fuit.

Anno 1627. Quædam mulier dolores colli, tactu veli, quod sacram Imaginem attigerat, sanavit.

Eodem modo R. P. VVenceslaus Rauschar Societatis IESU. Religiosus, enervatæ vnius manus sanitatem impetravit.

Anno 1628. Quædam virgo Barbara ex parva parte Pragensi sanata est.

Anno 1629. Elisabetha Tanneriana civis Pilsnensis, Iacobo Filiolo ex calculo gravissimè ægro sanitatem impetravit.

Et hæc ipsa Elisabetha est Mater, Iacobus verò est Frater meus Ioannis Tanner, qui vitam P. Alberti Chanovvskii conscripsi, & hæc collectanea notis auxi, testorque miraculum illud omnino sic se habere.

Hactenus de veteri Boleslavvia.

Illustrissimus Dominus Florianus Theodoricus Zdiarsky, cum in Italia Loreti existeret, ingens ipsum desiderium incessit, vt si incolumis in Patriam revertisset, tempellum Beatissimæ Virginis admodum Lauretani in suis bonis ædificaret. Accessit post

sit post etiam altera causa, quæ ipsum ad ædificandum prædictum sacellum vehementius perusit. Cum enim uxorem duxisset illustrissimam Dominam Elisabetham Coronam comitissam de Martinicz, & nullam prolem ex ea suscepisset, idem desiderium voto firmavit. Post felicem itaque victoriam illam, quam divina Maiestas largita est Ferdinando II. Imperatori receptâ Pragâ & totâ Boëmia prædictùs Illustrissimus Zdiarsky, vbi passavio domum revertisset, locum aptum pro sacello erigendo elegit. Et campus undique latepatens, in quo silvala quadrata quatuor lemis Praga in cujus medio fundatum est sacellum ad longitudinem & latitudinem sacelli Lauretani in Italia. Anno 1623. Primum lapidem Illustrissimus Dominus cum vno Patre Societatis posuit. Indictæ sunt deinceps peregrinationes magna populi pietate, & spirituali fructu quotannis celebratæ vbi non nulla etiam miracula evenerunt.

CAPUT III.

Sancti Boëmi.

PAtronos Boëmia habet multos, domestici sunt S. VVenceslaus. Adalbertus, S. Gaudentius (Boëmis dictus S. Radim) S. Adalberti carne & Religione Frater, ejusdem in Archiepiscopatu Gnesnensi successor, ex Polonia Pragam cum S. Adalberto translatus, à Duce Bretislao Anno 1039. S. Procopius, S. Ludmilla; Ioannes Nepomucenus; Agnes premislai ottocari Filia. Hroznata à Kuttenstein, & VVoyslavva soror ejus, Zdislava stemmate Berkovvna; Mlada Filia Boleslai crudelis; Pribistavva soror S. VVenceslai. Bodevvin Famulus S. VVenceslai; Amabilia Stemmate SSchurhovvkiana: Ernestus Archiepiscopus Pragensis; VVenceslaus Secundus Rex Ottocarus, kunhuta vidua Monialis Filia Ottocari, Soror VVenceslai Regis.

Plurimi Martyres Sacerdotes & Laici clàm & palàm sub Principatu Drahomiræ & deinceps usque ad principatum Boleslai Rij occisi.

Quin-

Quinque Martyres Fratres germani S. Adalberti, quorum nomina sunt: Sobiebor, ſpitimir, Bohuslavv, Borceg, Cziaſtavv ab Ethnicis in civitate libice vivente S. Adalberto occiſi.

Catechiſmus hiſtoricus dauroultij ſcribit, quod Eoroſia Filia Regis Boëmiæ in Hiſpania à mauris ob fidem & Virginitatem ſervatam occiſa, in civitate laca, multa ediderit miracula, promiſeritque illi Deus, quòd qui illam invocaret pro pluvia, vel contra peſtem per interceſſionem ejus exaudiendus eſſet.

Adjacet Nepomuko Arx cubi olim fuit monaſterium nomine *Zelena hora*, id eſt *viridis Mons*. Cum igitur olim Boëmi ſuo ſancto Epiſcopo Adalberto inobedientes fuiſſent, ipſe deſertis illis Romam petijt, & expetijt à ſummo Pontifice in illos ex communicationem: vnde non pluit in terram illam duobus circiter annis: ſed cum poſteà repeteret Boëmiam, aſcendit in prędictum montem,. & abſolvit juſſu Papæ Boëmos ab ex communicatione. Et ecce ſubitò cælum pluere cœpit, & montis prędicti herba arida ſtatim reviruit, vnde nomen accepit, *Montis viridis*. In illa arce

eſt la-

est lapis durissimus in quo aliquoties sedit S. Episcopus Adalbertus, & manent vestigia illius sessionis.

Medio milliari à Nepomuko, est in silva sacellum S. Adalberti, & in eo lapis valdi durus, in quem inpressum est signum totius corporis S. Adalberti jacentis, quia sanctus jacuerat in illo. Multa Deus ibi sanitatum operatus miracula; ego bis jacui in eo lapide, & bis fui sanatus à febribus.

In sacello Arcis Zvviko scriptum est: *Mi sancte Gerlace, ora pro me.* Fuit hic vir valde pius ex ordine Præmonstratensi, cujus corpus in Zvvikovv fuit aliquot annis postea translatum est in oppidum Milivvesko.

Cajoviæ ostendebatur capitis humani calvaria, quæ in altari reperta, ad ossarium deportata, non semel iterum priorem locum repetijt. Forsitan alicujus sancti viri fuit.

NOTÆ.

[Quæ P. Albertus hoc capite in digesta congregavit, explicatione indigent, præsertim, cùm non paucæ ab eo hic memo-

rata

ratæ personę, nec á S. R. Ecclesia in sanctorum sint catalogum relatæ nec vulgo nunc notæ, multo minus publico aliquo cultu his temporibus afficiantur. Vt ergo constet qua de causa Pater Chanovvsky eas in numerum cælitum Boëmiæ patronorum reponendas judicarit, res hæc est prolixiùs deducenda, non quod de sanctitate cujusquam putemus esse alterius, quam S. Vniversalis Romanæ Ecclesiæ certum & infallibile ferre iudicium, sed ut salvo, & inviolabiter observato decreto sanctissimi, vrbani Octavi Papæ humanâ historicâ fide P. Adalberti mentem illustremus. Quare quos hic beatos exemplo patris Chanovvsky appellabo, id solum faciam juxta consuetudinem, quà video in Boëmià has à Sanctitate laudatas personas passim Beatorum titulo affici, neque id volo ullum facere præjudicium, ad earundem Canonizationem, cum nec eâ mente hæc scribā, nec mihi constet de omnibus fundamentis, ex quibus hæ appellationes sunt exortæ, adeoquè totum hoc omniaquè alia in hoc opere non tantum S. Ecclesiæ Romanæ judicio submitto, sed etiam iusuper Constitutionem urbani 8. Plenè observatam cupio

cupio, siquidem solâ nudâ fide humanâ hec à meproponuntur.

De Sancto autem Ioanne Nepomuceno satis relatum est in vita P. Alberti Chanovvsky cap. 1.

Sanctus VVenceslaus ac Avia ejus S. Ludmilla, & S. Adalbertus, ac S. Procopius in Boëmia solennes per annum habent ferias, cultui suo Catholico ritu dicatas, & à regno Boëmiæ vniverso tanquam Patroni cælites publicè coluntur. Sciendum enim est gentem Boëmam fuisse cultui SS. Suorum patronorum magna pietate semper addictam: Vnde hodieque per Archidiæcesim Pragensem universam clerus sacrum officium feriâ quintâ nullo festo 9. Lectionum impedita recitare tenetur, sub ritu semiduplicis de SS. Patronis. Tametsi autem magnus est numerus horum sanctorum Boëmiæ Patronorum primarij tamen, notæque præcipuæ antiquitus fuêre solum quinque videlicet.

S. VVenceslausMartyr Boëmiæ quondam dux, Regis titulo ab Ottone I. Cæsare decoratus, quamvis is humilitatis studio nunquam titulum illum admiserit.

Sancta

Sancta Ludmilla ejus Avia.

S. Vitus Martyr gente Lucanus.

S. Adalbertus Martyr Pragensis Episcopus.

S. Procopius Abbas ordinis S. Benedicti.

His à Carolo 4. Cæsare additus est S Sigismundus Martzr Burgundiæ Rex cuius corpus tunc Pragam est allatum Anno 1395.

Deinde ad Anuum 1930. Nutu pijssimi Ferdinandi II. Imperatoris in Numerum illum cooptatus est S. N orbertus Magdeburgensis Archiepisco pus, Ordinis Præmostratensis Fundator, dum sacræ ejus exviæ Magdeburgo Pragamo advenissent.

Anno demum 1655. instante sacratissimo cæsare Ferdinando III. Saactus Ioseph Filij DEI Nutritius Boemiæ Octavus numero Patronus aceessit authoritatis Emminentissim Cardinalis Archiepiscopi Pragensis.

Inter illos autem, qui in secundis numeraotur Boemiæ Sanctis Patronis sunt SS. Cyrillus & Methudius Episcopi Boemiæ Apostoli S. Ben edictus Patriarcha, S. Georgius, Martyr, Sancti qninque Martyres

tyres Benedictini, comites S. Adalberti in Polonia. Magnâ etiam jam pridem fuêre Boëmis in veneratione S. Ioannes Baptista. S. Catharina, & S. Margarita Virgines & Martyres ac S. Cosmas & Damianus, multique alij, de quibns prolixius agere, non est huius loci.

Vita S. VVenceslai virtutum mirandarum exemplis plenissima in multis exstat codicibus, quamvis nuspiam viderim plenam, & rerum ad eum pertinentium serie perfectam. Corpus ejus Pragæ in Sacello speciali intra Templum Cathedrale colitur, quod qnondam in Tumba ex puro auro jacuit, donec tumbam illam Sigismundus cæsar inde ablatam inter suos adversùs Hussitas stipendiarios divisisset, qui tamen postea nec cæsari illi fidelem in bello operam præstitêre, & cladibus sunt innumeris ab Hussitis afflicti: Ità DEO factum illud Sigismundi displicuit. Sic & Ioannes Boemiæ Rex sigismudi cæsaris Avus, qi à die ab ejusdem S. VVenceslai sepulcro 12. iustâ viri magnitudine statuas Apostolorum argenteas abstulisset, vtriusque oculi usum usque ad mortem amisit. atque ob id *cæcus* dictus est.

De S.

De S. Ludmilla, hoc est dignun- admiratione, quod terra illa, in qua sacrum ejus corpus primavice in oppido Titin sepultum fuit, nullum aliud, ne quidem innocentis infantuli cadaver intra se patiatur, quin illud sequenti die extra terram ejectum manè inveniant.

De S Adalberto illud advertendum est eum natum in Boëmia circa oppidum Mielnik fuisse Filium Slavvnici Comitis Boëmiæ, Henrici Aucupis Imperatoris (qui paulò antè Boëmos debellârat) ex Filia aut ex sorore Nepotis. Matrem verò S. Adalberti dictam Strzezislavvam fuisse sororem Sancti VVenceslai, pro ut id colligitur ex Christanno Fratre Boleslai Pij ducis Boemiæ Religioso. Ordinis S. Benedicti in Monasterio Brevvnrovvviensi vetustissimo manu scripto Boëmiæ Historico in Bibliotheca Capituli Pragensis asservato, ubi S. Adalbertus nepos S. VVenceslai appellatur.

Fuit porro S, Adalbertus in delicijs ottoni 3. Imperatori prout refertur in vita ejusdem Sancti, in anti-quis lectionibus Henrici Canisii annotata, & à Baronio citata, ut proinde non sit mirum gisela S. Henrici Cæsaris sororem, S. Stephani vngariæ

gariæ Regis uxorem, S. Emerici Matrem fuisse ejus Filiam Spiritualem, teste Iacobo Philippo Bergmensi. Vngaris præterea Christum prædicavit, & S. Stephanum Regem manu propriâ baptizavit, primusque gessit munus Archiepiscopi strigoniensis, prout etiam Tabulæ Archiepiscoporum Strigoniensium ab vngaris editæ attestantur: quamvis hæc. Provinciæ vngaricæ domestica monumenta Baronium latuerint. Deinde verò progressus in Poloniam, ibidem Gnesnensem Archiepiscopatum (Secundus ordine ut fertur) administravit, cui deinde monitu (ut annotavit Barthol. Paprocky) jussuque Angeli in prussiam abeunti successit Tertius Archiepiscopus S. Gaudentius eius Secundùm carnem pariter, & Secundùm Benedictinam Religionem (quam in Monasterio Brevvniovviensi fuerat professus) Frater: quorum amborum corpora Pragam gnesnâ ex Polonia à Bretislao Duce delata esse, frustra negant aliqui, cùm & miracula lucilenta, quæ in translatione illa contigerunt, & documenta alia, id clarè confirmen: Nam & VVladislaus Boemiæ Rex Casimiri Poloniæ Regis Filius S. Casimiri frater, S. Adalbertum in quadam visione è

ne è ſepulchro ſuo Pragæ conſurgere, atque cum reliquis Sanctis ex ſuis itidem ſepulchris prodeuntibus vidit procedere ad Sacellum & Sepulchum S. VVenceslai concinentem Antiphonam: *Iſti ſunt ſancti:* Obquod & inſtituit, ut ſacerdotes & cantores ritu ſupplicantium quotidie in metropolitana illa, hoc ipſum ſacellum ac ſepulchrum D. VVenceslai etiam adirent ac per viam exemplo Sanctorum illorum prædictam decantarent Antiphonam. Is q od hodieque obſervatur.

De S- Item gaudentio hoc prodigium annales Boëmiæ recenſent. Anno 1070. Polono cuipiam Cracoviæ gravi carceri incluſo apparuiſſe & eum è carcere miraculosè liberatum monuiſſe, ut Pragam ad ſuum ſepulchrum peregrinaretur, ibique gratias Deo ageret, prout habet hagek, Bohemicæ Hiſtoriæ ſcriptor nõ poſtremus.

Sunt & hæc de S Adalberto in Boëmia valde memoranda, quod Pagus ſit in diſtrictu Pilnenſi propè Iuſtam nomine Milavecz, in quo quiſquis cornu Paſtoritium inflaverit mox obſurdeſcit: quia cum S. Adalbertus illac iter ageret, & cum ſuis ex via feſſis in campo dormiret, paſtor ex pago illo, dum pecora eduxit ad paſcua accesſit,

Anno 1626. Eodem modo VVilhelmus VVirtenhorst ferè stultus sanatus fuit.

Anno 1627. Quædam mulier dolores colli, tactu veli, quod sacram Imaginem attigerat, sanavit.

Eodem modo R. P. VVenceslaus Rauschar Societatis IESU. Religiosus, enervatæ vnius manus sanitatem impetravit.

Anno 1628. Quædam virgo Barbara ex parva parte Pragensi sanata est.

Anno 1629. Elisabetha Tanneriana civis Pilsnensis, Iacobo Filiolo ex calculo gravissimè ægro sanitatem impetravit.

Et hæc ipsa Elisabetha est Mater, Iacobus verò est Frater meus Ioannis Tanner, qui vitam P. Alberti Chanovvskii conscripsi, & hæc collectanea notis auxi, testorque miraculum illud omnino sic se habere.

Hactenus de veteri Boleslavvia.

Illustrissimus Dominus Florianus Theodoricus Zdiarsky, cum in Italia Loreti existeret, ingens ipsum desiderium incessit, vt si in columis in Patriam revertisset, tempellum Beatissimæ Virginis admodum Lauretani in suis bonis ædificaret. Accessit post

sit post etiam a ltera causâ, quæ ipsum ad ædificandum prædictum sacellum vehementius pervisit. Cum enim uxorem duxisset illustrissimam Dominam Elisabetham Coronam comitissam de Martinicz, & nullam prolem ex ea suscepisset, idem desiderium voto firmavit. Post felicem itaque victoriam illam, quam divina Maiestas largita est Ferdinando II. Imperatori receptâ Pragâ & totâ Boëmia prædictus Illustrissimus Zdiarsky, vbi passavio domum revertisset, locum aptum pro sacello erigendo elegit. Et campus undique latepatens, in quo silvala quadrata quatuor lemis Praga in cujus medio fundatum est sacellum ad longitudinem & latitudinem sacelli Lauretani in Italia. Anno 1623. Primum lapidem Illustrissimus Dominus cum vno Patre Societatis posuit. Indictæ sunt deinceps peregrinationes magna populi pietate, & spirituali fructu quotannis celebratæ vbi non nulla etiam miracula evenerunt.

CAPUT III.

Sancti Boëmi.

PAtronos Boëmia habet multos, domesticici sunt S. VVenceslaus. Adalbertus, S. Gaudentius (*Boêmis dictus* S. Radim) S. *A*dalberti carne & Religione Frater, ejusdem in Archiepiscopatu Gnesnensi successor, ex Polonia Pragam cum S. Adalberto translatus, à Duce Bretislao Anno 1039. S. Procopius, S. Ludmilla; Ioannes Nepomucenus; Agnes premislai ottocari Filia. Hroznata à Kuttenstein, & VVoyslavva soror ejus, Zdislava stemmate Berkovvna; Mlada Filia Boleslai crudelis; Pribistavva soror S. VVenceslai. *B*odevvin Famulus S. VVenceslai; Amabilia Stemmate SSchurhovvkiana: Ernestus Archiepiscopus Pragensis; VVenceslaus Secundus Rex Ottocarus, kunhuta vidua Monialis Filia Ottocari, Soror VVenceslai Regis.

Plurimi Martyres Sacerdotes & Laici clàm & palàm sub Principatu Drahomiræ & deinceps usque ad principatum Boleslai Rij occisi.

Quinque Martyres Fratres germani S. Adalberti, quorum nomina sunt: Sobiebor, ſpitimir, Bohuslavv, Borceg, Cziaſtavv ab Ethnicis in civitate libice vivente S. Adalberto occiſi.

Catechiſmus hiſtoricus dauroultij ſcribit, quod Eorofia Filia Regis Boëmiæ in Hiſpania à mauris ob fidem & Virginitatem ſervatam occiſa, in civitate laca, multa ediderit miracula, promiſeritque illi Deus, quòd qui illam invocaret pro pluvia, vel contra peſtem per interceſsionem ejus exaudiendus eſſet.

Adjacet Nepomuko Arx cubi olim fuit monaſterium nomine *Zelena hora*, id eſt *viridis Mons*. Cum igitur olim Boëmi ſuo ſancto Epiſcopo Adalberto inobedientes füiſſent, ipſe deſertis illis Romam petijt, & expetijt à ſummo Pontifice in illos ex communicationem: vnde non pluit in terram illam duobus circiter annis: ſed cum poſteà repeteret Boëmiam, aſcendit in prędictum montem,. & abſolvit juſſu Papæ Boëmos ab ex communicatione. Et ecce ſubitò cælum pluere cœpit, & montis prędicti herba arida ſtatim reviruit, vnde nomen accepit, *Montis viridis*. In illa arce

eſt la-

est lapis durissimus in quo aliquoties sedit S. Episcopus Adalbertus, & manent vestigia illius sessionis.

Medio milliari à Nepomuko, est in silva sacellum S. Adalberti, & in eo lapis valdi durus, in quem inpressum est signum totius corporis S. Adalberti jacentis, quia sanctus jacuerat in illo. Multa Deus ibi sanitatum operatus miracula; ego bis jacui in eo lapide, & bis fui sanatus à febribus.

In sacello Arcis Zvviko scriptum est: *Mi sancte Gerlace, ora pro me.* Fuit hic vir valde pius ex ordine Præmonstratensi, cujus corpus in Zvvikovv fuit aliquot annis postea translatum est in oppidum Milivvesko.

Cajoviæ ostendebatur capitis humani calvaria, quæ in altari reperta, ad ossarium deportata, non semel iterum priorem locum repetijt. Forsitan alicujus sancti viri fuit.

NOTÆ.

[Quæ P. Albertus hoc capite in digesta congregavit, explicatione indigent, præsertim, cùm non paucæ ab eo hic memoratæ

ratæ personę, nec á S. R. Ecclesia in sanctorum sint catalogum relatæ nec vulgo nunc notæ, multo minus publico aliquo cultu his temporibus afficiantur. Vt ergo constet qua de causa Pater Chanovvsky eas in numerum cælitum *Boëmiæ* patronorum reponendas judicarit, res hæc est prolixiùs deducenda, non quod de sanctitate cujusquam putemus esse alterius, quam S. Vniversalis Romanæ Ecclesiæ certum & infallibile ferre iudicium, sed ut salvo, & inviolabiter observato decreto sanctissimi, vrbani Octavi Papæ humanâ historicâ fide P. Adalberti mentem illustremus. Quare quos hic beatos exemplo patris Chanovvsky appellabo, id solum faciam juxta consuetudinem, quà video in *Boëmià* has à Sanctitate laudatas personas passim Beatorum titulo affici, neque id volo ullum facere præjudicium, ad earundem Canonizationem, cum nec eâ mente hæc scribã, nec mihi constet de omnibus fundamentis, ex quibus hæ appellationes sunt exortæ, adeoquè torum hoc omniaquè alia inhoc opere non tantum S. Ecclesiæ Romanæ judicio submitto, sed etiam iusuper Constitutionem urbani 8. Plenè observatam cupio

cupio, siquidem solâ nudâ fide humanâ hec à meproponuntur.

De Sancto autem Ioanne Nepomuceno satis relatum est in vita P. Alberti Chanovvsky cap. 1.

Sanctus VVenceslaus ac Avia ejus S. Ludmilla, & S. Adalbertus, ac S. Procopius in Boëmia solennes per annum habent ferias, cultui suo Catholico ritu dicatas, & à regno Boëmiæ vniverso tanquam Patroni cælites publicè coluntur. Sciendum enim est gentem Boëmam fuisse cultui SS. Suorum patronorum magna pietate semper addictam: Vnde hodieque per Archidiæcesim Pragensem universam clerus sacrum officium feriâ quintâ nullo festo 9. Lectionum impedita recitare tenetur, sub ritu semiduplicis de SS. Patronis. Tametsi autem magnus est numerus horum sanctorum Boëmiæ Patronorum primarij tamen, notæque præcipùæ antiquitus fuêre solum quinque videlicet.

S. VVenceslaus Martyr Boëmiæ quondam dux, Regis titulo ab Ottone 1. Cæsare decoratus, quamvis is humilitatis studio nunquam titulum illum admiserit.

Sancta

Sancta Ludmilla ejus Avia.

S. Vitus Martyr gente Lucanus.

S. Adalbertus Martyr Pragensis Episcopus.

S. Procopius Abbas ordinis S. Benedicti.

His à Carolo 4. Cæsare additus est S. Sigismundus Martzr Burgundiæ Rex cuius corpus tunc Pragam est allatum Anno 1395.

Deinde ad Anuum 1930. Nutu pijssimi Ferdinandi II. Imperatoris in Numerum illum cooptatus est S. Norbertus Magdeburgensis Archiepiscopus, Ordinis Præmostratensis Fundator, dum sacræ ejus exviæ Magdeburgo Pragamo advenissent.

Anno demum 1655. instante sacratissimo cæsare Ferdinando III. Saactus Ioseph Filij DEI Nutritius Boemiæ Octavus numero Patronus accessit authoritatis Emminentissim Cardinalis Archiepiscopi Pragensis.

Inter illos autem, qui in secundis numeraotur Boemiæ Sanctis Patronis sunt SS. Cyrillus & Methudius Episcopi Boemiæ Apostoli S. Benedictus Patriarcha, S. Georgius, Martyr, Sancti qninque Martyres

tyres Benedictini, comites S. Adalberti in Polonia. Magnâ etiam jam pridem fuêre Boëmis in veneratione S. Ioannes Baptista. S. Catharina, & S. Margarita Virgines & Martyres ac S. Cosmas & Damianus, multique alij, de quibus prolixius agere, non est huius loci.

Vita S. VVenceslai virtutum mirandarum exemplis plenissima in multis exstat codicibus, quamvis nuspiam viderim plenam, & rerum ad eum pertinentium serie perfectam. Corpus ejus Pragæ in Sacello speciali intra Templum Cathedrale colitur, quod quondam in Tumba ex puro auro jacuit, donec tumbam illam Sigismundus cæsar inde ablatam inter suos adversùs Hussitas stipendiarios divisisset, qui tamen postea nec cæsari illi fidelem in bello operam præstitêre, & cladibus sunt innumeris ab Hussitis afflicti: Ità DEO factum illud Sigismundi displicuit. Sic & Ioannes Boemiæ Rex Sigismudi cæsaris Avus, qui à die ab ejusdem S. VVenceslai sepulcro 12. iustá viri magnitudine statuas Apostolorum argenteas abstulisset, vtriusque oculi usum usque ad mortem amisit. atque ob id *cæcus* dictus est.

De S.

De S. Ludmilla, hoc est dignun- admirarione, quod terra illa, in qua sacrum ejus corpus primavice in oppido Titin sepultum fuit, nullum aliud, ne quidem innocentis infantuli cadaver intra se patiatur, quin illud sequenti die extra terram ejectum manè in veniant.

De S Adalberto illud advertendum est eum natum in Boëmia circa oppidum Mielnik fuisse Filium Slavvnici Comitis Boëmiæ, Henrici Aucupis Imperatoris (qui paulò antè Boëmos debellârat) ex Filia aut ex sorore Nepotis. Matrem verò S. Adalberti dictam Strzezíslavvam fuisse sororem Sancti VVenceslai, pro ut id colligitur ex Christanno Fratre Boleslai Pij ducis Boemiæ Religioso. Ordinis S. Benedicti in Monasterio Brevvnrovviensi vetustissimo manu scripto Boëmiæ Historico in Bibliotheca Capituli Pragensis asservato, ubi S. Adalbertus nepos S. VVenceslai appellatur.

Fuit porro S, Adalbertus in delicijs ottoni 3. Imperatori prout refertur in vita ejusdem Sancti, in anti-quis lectionibus Henrici Canisii annotata, & à Baronio citata, ut proinde non sit mirum gisẹlam S. Henrici Cæsaris sororem, S. Stephani vngariæ

ne è ſepulchro ſuo Pragæ conſurgere, atque cum reliquis Sanctis ex ſuis itidem ſepulchris prodeuntibus vidit procedere ad Sacellum & Sepulchum S. VVenceslai concinentem Antiphonam: *Iſti ſunt ſancti:* Obquod & inſtituit, ut ſacerdotes & cantores ritu ſupplicantium quotidie in metropolitana illa, hoc ipſum ſacellum ac ſepulchrum D. VVenceslai etiam adirent ac per viam exemplo Sanctorum illorum prædictam decantarent Antiphonam. Is. q od hodieque obſervatur.

De S- Item gaudentio hoc prodigium annales Boëmiæ recenſent. Anno 1070. Polono cuipiam Cracoviæ gravi carceri incluſo apparuiſſe & eum è carce, e miraculosè liberatum monuiſſe, ut Pragam ad ſuum ſepulchrum peregrinaretur, ibique gratias Deo ageret, prout habet hagek, Bohemicæ Hiſtoriæ ſcriptor nõ poſtremus.

Sunt & hæc de S Adalberto in Boëmia valde memoranda, quod Pagus ſit in diſtrictu Pilnenſi propè Iuſtam nomine Milavecz, in quo quiſquis cornu Paſtoritium inflaverit mox obſurdeſcit: quia cum S. Adalbertus illac iter ageret, & cum ſuis ex via fesſis in campo dormiret, paſtor ex pago illo, dum pecora eduxit ad paſcua accesſit,

Quinque illi Sancti, Adalberti Fratres supra nominati sunt illi ipsi, quorum funeri S. Adalbertus eodem tempore divinitus adfuit, quo eodem ipsissimo Romæ simul coram Pontifice Missam celebravit, atque in hujus tanti miraculi fidem, chirotheca, quâ tanquam Episcopus in celebrando usus est, altera Romæ fuit in altari quando eodem momento temporis alteram idem S. Adalbertus in Boëmia reliquit in loco funeris, prout missis à Papa legatis in Boëmiam, id ipsum est deprehensum; habeturque chirotheca illa etiamnum vetero Boleslavviæ in Boëmia. Corpora horum Fratrum sunt translata ex Arce Libice ubi passi fuerant Anno 980. Pragam, & sepulta in arce ad Sanctum Georgium Anno 1216.

Sanctus Przipislavva soror S. VVenceslai, miraculis antè & post obitum clara (cui etiam revelatum divinitus fuerat, quo loco S. VVenceslai sinistra auricula à Fratre ejus Boleslao amputata esset quærenda) sepulta primum prope Pagum Iablon sub monte Krutina, ubi luminibus cælestibus, angelicisque cantibus corpus ejus Deus honoravit, ob quæ gentiles non pauci Christo accesserunt. Post annos de-

inde complures in Templum, quod ipsius honori, ac nomini Christianus quispiam nomine Chotislavv ædificavit, est honorificè translata: Nunc Pragæ in arce prope S. VVenceslaum jacet juxta portam templi Cathedralis.

B Milada seu Mlada à Ioanne Papa dicta Maria, S. VVenceslai ex Fratre Boleslao Sævo neptis; prima ad S. Georgium Pragæ in arce Abbatissa Monialium Ordinis S. Benedicti à Pontifice illo constituta, ab eodem impetravit Ecclesiam Pragensem (quam Ecclesiam ille SS. Viti, ac VVenceslai Martyrum in Bulla appellat) erigi in Episcopalem. Sepulta est in eodem monasterio in sacello S. Annæ, ubi 8. Februa. memoria ejus habetur in privato Sanctimonialium illarum Breviario antiquissimo.

Huius Frater Boëmiæ dux Boleslaus pius cum Sanctitatis opinione vixit & obijt, sepultus in Templo Sancti Georgij, atque super eius monumentum ara erecta est, in qua prout ad sanctorum corpora aliàs solet sacrificium Missæ offertur, fuitque ibi à sæculis pluribus nomen eius cum titulo Beati, sepulchro inscriptum. Hic demum Boemiam plene Christo subjecit, veram-

que

que pietatem, ubiquè plantavit, morisquè illius inprimis auctor fuit, vt cruces ad sacræ columnæ passim iuxta vias collocarentur.

Sancta Agnes Primislai ottocari primi Regis Boemiæ Filia Ordinis S. Francisci, non solum ab Historicis Boëmicis, sed & ab alijs (inter quos Lucas VVadingus, & Franciscus Paduanus) celebratissima, & miraculis innumeris, vitæquæ sanctitate clarissima, atquè ob virtutem & miraculorum famam, etiam, dum in terris superstes, varijs summorum Pontificum literis ac donis honorata, nec non in vitæ perfectæ instituto à S. Clara magna illa Sanctimonialium Matre per Epistolas confirmata, vulgo Pragæ est notissima utpote cuius sacrum corpus ad Augustissimæ memoriæ Ferdinando III. Tanto fuit labore in Templo S. Francisci (quod passim S. Agnetis nuncupatur) annis aliquot venerationis causa inquisitum. Nata illa fuit circa Annum Domini 1225. Obiit Anno 1265. Anno verò 1253. Fundavit cum Fratre suo VVenceslao monoculo Monasteriũ & Hospitale S. Spriritus Pragæ inxta pontem, illudque Crucigeris cum rubea stella tradidit & effecit, ut ea esset sedes supremi Ordinis illius

Ordinis ſanctos extat in Templo S. Galli in dextero maioris altaris pariete ſuſpenſa apud PP. Carmelitanos. Eius tanquam Sanctæ Virginis honorificè meminêre Martinus detrio lib. 4. Diſquiſitionum magicarum cap. 1. Quæſt. 3. Sect. 4. Antonius Poſſevvinus in appendice Tomi primi, Apparatus ſacri, & Collectores Bibliothecæ Geſnerianæ.

TERTIA eiuſdem S. Agnetis Amita fuiſſe putatur S. Ephraſia, ſeu Euroſia virgo & Martyr, illa quæ Regi Hiſpaniarum nuptura, dum in Pyrenæis montibus in manus Maurorum latronum devenit, in Virginitatis ſuæ defenſione ab illis occubuit miraculis ab obitu clara, & à populis vicinis contra tempeſtates apud DEUM advocata, ſolita implorari. Eiuſdem meminit Marinæus Hiſpaniæ Hiſtoricus, & Marchantius.

Fuit & Albertus ſeu Adalbertus VVladislai ſecundi Boëmiæ Regis Filius adeòq; S. Agnetis Patruus, primùm Mielnicenſis in Boemia Præpoſitus, dein Saliſburgenſis Archiepiſcopus magnæ virtutis Heros, qui multa à Friderico Barbaroſſa Cæſare ob ſedem Apoſtolicam ſub Alexandro III. Papa defenſam iniqua tulit, ex ſede ſua etiam ad

am ad

am S. Mauritij, quæ prius ad Monasterium Præmonstratensium Gradicense pertinuerat, attribuit. Demum varijs pro DEI gloria, sacerdotum cœlibatu, & pace publica perfunctus laboribus, gloriosus Pontifex, virtutibus ac Prophetico Spiritu clarus 25. Iunij Anno. 1657. migravit ad Dominum. Pragæ in Monasterio Strahoviensi honorificè tumulatus.

Sed & Henricus Bretislaus Pragensis, Episcopus Boëmiæ antè Primislaum Ottocarum Regem Interrex, VVladislai secundi Regis ex Henrico Filio nepos, magna etiam virtutum laude multorum Historicorum testimonio floruit.

Lusatiæ Historici memorant pijssimam Heroinam Ludmillam Filiam VVratislai Boëmiæ Regis, vxorem viperti Marchionis Lusatiæ comitis Groicensis, cũ quo fund. vit, ditavitque Monasterium pergaviense ordinis S. Benedicti.

Meminêre insuper Matthias Miechovius, Reuhnerus, Cromerus, pietatis & Religionis Iudithæ alterius eiusdem VVratislai regis Filiæ, vxoris VVladislai Hermanni Poloniæ Regis, è quibus Steilibus Parentibus S. gidii Abbatis in Gallia patrocinio

Quinque illi Sancti [illegible]
prænominati [illegible]
S. Adalbertus [illegible]
adfuit, quo eodem [illegible]
coram Pontifice Missam [illegible]
in hujus [illegible]
quâ tanquam Episcopum [illegible]
sus est, altera Romæ [illegible]
eodem momento [illegible]
S. Adalbertus in [illegible]
funeris, prout [illegible]
miam, idipsum est [illegible]
que chirotheca [illegible]
leslavviz in Boëmia. [illegible]
Fratrum [illegible]
passi fuerant [illegible]
ta in arce ad [illegible]
1216.

Sanctus [illegible]
ceslai, [illegible]
(cui etiam [illegible]
loco S. VVences[illegible]
tre ejus Bole[illegible]
da.) sepulta [illegible]
sub monte [illegible]
bus, angelicique [illegible]
Deus honorare, [illegible]
pauci Christo [illegible]
C [illegible]

n Leonem
B. Amabi-
Boëmiæ,
quo ori-
m Ssvvi-
toris ha-
ma ,& à
re , ta-
est Cla-
n Monas-
enedicti-
in eo pri-
Suis apud
ar, ut et
llustrare-
usdam ti-
in Cæno-
nstratensis
is virtuti-
sanctitatis
ex Fratre
Rege Pro-
ecundi fu-
, quæ iam
æsaris, ni-
hilomi-

tyres Benedictini, comites S. Adalberti in Polonia. Magnâ etiam jam pridem fuêre Boëmis in veneratione S. Ioannes Baptista. S. Catharina, & S. Margarita Virgines & Martyres ac S. Cosmas & Damianus, multique alij, de quibns prolixius agere, non est huius loci.

Vita S. VVenceslai virtutum mirandarum exemplis plenissima in multis exstat codicibus, quamvis nuspiam viderim plenam, & rerum ad eum pertinentium serie perfectam. Corpus ejus Pragæ in Sacello speciali intra Templum Cathedrale colitur, quod qnondam in Tumba ex puro auro jacuit, donec tumbam illam sigismundus cæsar inde ablatam inter suos adversùs Hussitas stipendiarios divisisset, qui tamen postea nec cæsari illi fidelem in bello operam præstitêre, & cladibus sunt innumeris ab Hussitis afflicti: Ità DEO factum illud Sigismundi displicuit. Sic & Ioannes Boemiæ Rex sigismudi cæsaris Avus, qui à die ab ejusdem S. VVenceslai sepulcro 12. iustâ viri magnitudine statuas Apostolorum argenteas abstulisset, vtriusque oculi usum usque ad mortem amisit. atque ob id *cæcus* dictus est.

De S.

De S. Ludmilla, hoc est dignun- admiratione, quod terra illa, in qua sacrum ejus corpus primavice in oppido Titin sepultum fuit, nullum aliud, ne quidem innocentis infantuli cadaver intra se patiatur, quin illud sequenti die extra terram ejectum manè in veniant.

De S Adalberto illud advertendum est eum natum in Boëmia circa oppidum Mielnik fuisse Filium Slavvnici Comitis Boëmiæ, Henrici Aucupis Imperatoris (qui paulò antè Boëmos debellârat) ex Filia aut ex sorore Nepotis. Matrem verò S. Adalberti dictam Strzezislavvam fuisse sororem Sancti VVenceslai, pro ut id colligitur ex Christanno Fratre Boleslai Pij ducis Boemiæ Religioso. Ordinis S. Benedicti in Monasterio Brevvnrovviensi vetustissimo manu scripto Boëmiæ Historico in Bibliotheca Capituli Pragensis asservato, ubi S. Adalbertus nepos S. VVenceslai appellatur.

Fuit porro S, Adalbertus in delicijs ottoni 3. Imperatori pro ut refertur in vita ejusdem Sancti, in anti-quis lectionibus Henrici Canisii annotata, & à Baronio citata, ut proinde non sit mirum giselam S. Henrici Cæsaris sororem, S. Stephani vngariæ

ne è ſepulchro ſuo Pragæ conſurgere, atque cum reliquis Sanctis ex ſuis itidem ſepulchris prodeuntibus vidit procedere ad Sacellum & Sepulchum S. VVenceslai concinentem Antiphonam.: *Iſti ſunt ſancti:* Obquod & inſtituit, ut ſacerdotes & cantores ritu ſupplicantium quotidie in metro politana illa, hoc ipſum ſacellum ac ſepulchrum D. VVenceslai etiam adirent ac per viam exemplo Sanctorum illorum prædictam decantarent Antiphonam. Is, q od hodieque obſervatur.

De S. Item gaudentio hoc prodigium annales Boëmiæ recenſent. Anno 1070. Polono cuipiam Cracoviæ gravi carceri incluſo apparuiſſe & eum è carcere miraculosè liberatum monuiſſe, ut Pragam ad ſuum ſepulchrum peregrinaretur, ibique gratias Deo ageret, prout habet hagek, Bohemicæ Hiſtoriæ ſcriptor nō poſtremus.

Sunt & hæc de S Adalberto in Boëmia valde memoranda, quod Pagus ſit in diſtrictu Pilnenſi propè Iuſtam nomine Milavecz, in quo quiſquis cornu Paſtoritium inflaverit mox obſurdeſcit: quia cum S. Adalbertus illac iter ageret, & cum ſuis ex via feſſis in campo dormiret, paſtor ex pago illo, dum pecora eduxit ad paſcua accesſit,

Quinque illi Sancti, Adalberti Fratres supra nominati sunt illi ipsi, quorum funeri S. Adalbertus eodem tempore divinitus adfuit, quo eodem ipsissimo Romæ simul coram Pontifice Missam celebravit, atque in hujus tanti miraculi fidem, chirotheca, quâ tanquam Episcopus in celebrando usus est, altera Romæ fuit in altari quando eodem momento temporis alteram idem S. Adalbertus in Boëmia reliquit in loco funeris, prout missis à Papa legatis in Boëmiam, id ipsum est deprehensum, habeturque chirotheca illa etiamnum vetero Boleslavviæ in Boëmia. Corpora horum Fratrum sunt translata ex Arce Libice ubi passi fuerant Anno 980. Pragam, & sepulta in arce ad Sanctum Georgium Anno 1216.

Sanctus Przipislavva soror S. VVenceslai, miraculis antè & post obitum clara (cui etiam revelatum divinitus fuerat, quo loco S. VVenceslai sinistra auricula à Fratre ejus Boleslao amputata esset quærenda) sepulta primum prope Pagum Iablon sub monte Krutina, ubi luminibus cælestibus, angelicisque cantibus corpus eius Deus honoravit, ob quæ gentiles non pauci Christo accesserunt. Post annos de-

que pietatem, ubiquè plantavit, morisquè illius inprimis auctor fuit, vt cruces ad sacræ columnæ passim iuxta vias collocarentur.

Sancta Agnes Primislai ottocari primi Regis Boemiæ Filia Ordinis S. Francisci, non solum ab Historicis Boëmicis, sed & ab alijs (inter quos Lucas VVadingus, & Franciscus Paduanus) celebratissima, & miraculis innumeris, vitæquæ sanctitate clarissima, atquè ob virtutem & miraculorum famam, etiam, dum in terris superstes, varijs summorum Pontificum literis ac donis honorata, necnon in vitæ perfectæ instituto à S. Clara magna illa Sanctimonialium Matre per Epistolas confirmata, vulgo Pragæ est notissima utpote cuius sacrum corpus ad Augustissimæ memoriæ Ferdinando III. Tanto fuit labore in Templo S. Francisci (quod passim S. Agnetis nuncupatur) annis aliquot venerationis causa inquisitum. Nata illa fuit circa Annum Domini 1225. Obiit Anno 1265. Anno verò 1253. Fundavit cum Fratre suo VVenceslao monoculo Monasteriũ & Hospitale S. Spriritus Pragæ inxta pontem, illudque Crucigeris cum rubea stella tradidit & effecit, ut ea esset sedes supremi Ordinis il-

illius

Ordinis ſanctos extat in Templo S. Galli in dextero maioris altaris pariete ſuſpenſa apud PP. Carmelitanos. Eius tanquam Sanctæ Virginis honorificè meminêre Martinus detrio lib. 4. Diſquiſitionum magicarum cap. 1. Quæſt. 3. Sect. 4. Antonius Poſſevvinus in appendice Tomi primi, Apparatus ſacri, & Collectores Bibliothecæ Geſnerianæ.

TERTIA eiuſdem S. Agnetis Amita fuiſſe putatur S. Ephraſia, ſeu Euroſia virgo & Martyr, illa quæ Regi Hiſpaniarum nuptura, dum in Pyrenæis montibus in manus Maurorum latronum devenit, in Virginitatis ſuæ defenſione ab illis occubuit miraculis ab obitu clara, & à populis vicinis contra tempeſtates apud DEUM advocata, ſolita implorari. Eiuſdem meminit Marinæus Hiſpaniæ Hiſtoricus, & Marchantius.

Fuit & Albertus ſeu Adalbertus VVladislai ſecundi Boëmiæ Regis Filius adeòq; S. Agnetis Patruus, primùm Mielnicenſis in Boemia Præpoſitus, dein Saliſburgenſis Archiepiſcopus magnæ virtutis Heros, qui multa à Friderico Barbaroſſa Cæſare ob ſedem Apoſtolicam ſub Alexandro III. Papa defenſam iniqua tulit, ex ſede ſua etiam ad

am S. Mauritij, quæ prius ad Monasterium Præmonstratensium Gradicense pertinuerat, attribuit. Demum varijs pro DEI gloria, sacerdotum cœlibatu, & pace publica perfunctus laboribus, gloriosus Pontifex, virtutibus ac Prophetico Spiritu clarus 25. Iunij Anno. 1657. migravit ad Dominum. Pragæ in Monasterio Strahoviensi honorificè tumulatus.

Sed & Henricus Bretislaus Pragensis, Episcopus Boëmiæ antè Primislaum Ottocarum Regem Interrex, VVladislai secundi Regis ex Henrico Filio nepos, magna etiam virtutum laude multorum Historicorum testimonio floruit.

Lusatiæ Historici memorant pijssimam Heroinam Ludmillam Filiam VVratislai Boëmiæ Regis, vxorem viperti Marchionis Lusatiæ comitis Groicensis, cũ quo fundavit, ditavitque Monasterium pergaviense ordinis S. Benedicti.

Meminêre insuper Matthias Miechovius, Reuhnerus, Cromerus, pietatis & Religionis Iudithæ alterius eiusdem VVratislai regis Filiæ, vxoris VVladislai Hermanni Poloniæ Regis, è quibus Steilibus Parentibus S. gidii Abbatis in Gallia pa-

trocinio

ſaris intulit bicaudem candidum Leonem pro inſigni.

Huius autem Regis ſoror fuit B. Amabilia, Filia VVladislai primi Ducis Boëmiæ, quæ quia Fratri ſuo Theobaldo, à quo originem ducit ſtemma Dominorum Ssvvihovvsky adhæſit, & in eius territoriis habitavit, ſolet annumerari illi ſtemmati, & à Dominis Ssvvihovvsky ſpecialiter, tanquam cognata colitur. Sepulta eſt Clatoviæ apud Patres Dominicanos in Monaſterio S. Laurentii, quod olim Benedictinis Virginibus ipſa erexerat, & in eo prima munus Abbatiſſæ geſſerat. Suis apud DEUM meritis effeciſſe perhibetur, ut etiam in vita miraculis divinitus illuſtraretur.

Huius ſoror Eliſabètha à quibuſdam titulo Beatæ Decoratur, quæ fuit in Cænobio Duxovienſi Ordinis Præmonſtratenſis Prioriſſa ordine ſecunda, magnis virtutibus illuſtris, & cum opinione ſanctitatis defuncta.

Eiuſdẽ S. Agnetis Franſiſcanæ ex Fratre VVenceslao dicto monoculo Rege Proneptis, Filia Primislai Ottocari ſecundi fuit, B. Cunegundis ſeu Kunhuta, quæ iam deſponſata Filio Rudolphi I. Cæſaris, ni-

flexis genibus publicè ſumma cum pietate & reverentia, nec minore cum ſtupore Procerum, totiuſquè Populi admiratione interreſſe. Fundaturus in Beatisſimæ virginis honorem Monaſterium Ciſtercienſibus liberam eis aptionem permiſit, vbi vbi in tota Boëmia id locari vellent. Qui cum locum Boemiæ Regum delicijs, & voluptati deſtinatum atque ob id Aulam Regiam dictum deſignâſſent, obſtantibus licet, & frementibus Proceribus locum illum Deo ac Dei paræ donavit, dirutaquè ibi Aulâ ſuâ Regiâ magnificentisſimum, & inter præcipua dignum computari Monaſterium erexit, mirequè ditavit. Anno deinde 1420. cum Monaſterium illud à rabidis Husſitis eſſet die S. Laurentij redactum in cineres, eius ac Filij itidem VVenceslai cognomento Iuvenis, coram Crucifixo conſtitutorum effigies, atque alia prętereà D. Virginis imago inter flammas permanſiſſe dicuntur illæſæ, quæ duæ Imagines ſolæ ex amplisſimo illo Cænobio ſuperſunt, & à Religioſis inter ruinas illas nunc degentibus ſervantur: qui etiam ad dicti VVenceslai boni oſſa lampadem perpetuam alunt.

His

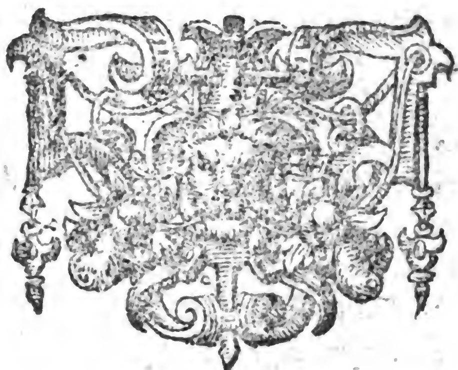
His adjungi possent VVratislavv. S. VVenceslai Pater, templi ad S. Georgium in Arce Pragensi Fundator, ibidem sepultus, cuius nomen cum titulo Beati est ibidem sepulchro eius iam à sæculis inscriptum, ob virtutis ac fidei Christianæ Zelum, quam in Boëmia, Authore, ac Hortatore S. Methudio propagavit: appositumque est ad monumentum eius altare, ut fieri solet ad corpora Sanctorum, & in eo Missæ sacrificium Deo offerri consuevit.

Magnæ etiam fuisse pietatis pronum est suspicari Dubravvkam Boleslai sævi Filiam Miecislao Poloniæ Principi nuptam, quarum nuptiarum occasione Polonia est ad Christum conversa.

Atque ex hac tot virtute illustrium Personarum cognatione apparet, quam veridicè olim magnam S. VVenceslai, ac Adalberti Sanctitatis Gloriâm Spiritu. Sybillino prænunciârit, Boëmiæ Dux lybussa, quamvis Idolorum cultrix dum Anno. 723. Vrbis Pragensis fundamenta locatura, vaticinata est in hac vrbe plantatum iri duas oleas, quarum odor septimum penetraturus esset cælum, gloriosaque facinorum eorum fama totum orbem terrarum imple-

impletura: & alteri quidem earum fore Nomen *Maior Gloria*, alteri vero: *Consolatio bellica.* Id quod in Sanctos hosce quadrat optimè Sanctus siquidem VVenceslaus Boëmis *VVacslaro.* Dicitur, quod latinis sonat *Maior Gloria* Sanctus verò Adalbertus ab eisdem Boëmis vocatur *VVotiech* quod Romanâ ling â *Belli solatium* interpretamur.

Vt vero Personarum harum omnium Sanctitate illustrium etiam Stirpis coniunctio, & sanguinis affinitas appareat brevem subieci tabulam Genealogicam, in qua vno aspectu series Sanctorum divis VVenceslao & Adalberto cognatorum tota simul occurrat.

Po divvin Nobilis aulicus *S.* VVenceslai, secretisquè ab eo adhiberi solitus à pluribus scriptoribus Beatus appellatur. Hic cædi *S.* VVenceslai præsens mox à famulis Fratricidæ Poleslai in Silva proxima suspensus ex arbore trienno incorruptus pependit. Sepultus Pragæ in Arce propè *S.* VVenceslaum in eodem cum *S.* Przibislavva monumento:

S. Procopij Abbatis vita sæpius est typis edita. Vix fuit Benedictinorum Ordinis Decus, Thaumaturgus; *S*ed præcipuè in eo enituit imperium in Dæmones, quorum erat terror, & flagellum: nec modo eos ejecit è corporibus locisquè alijs, sed & sub jugum missos arare & quidem etiam petras & saxa compulit, prout hodiequè sulci longissimi profundique per medias petras aratro à Dæmonibus ducti propè Monasterium super flumen *S*azavam visuntur. Vdalrico Boëmiæ duci aquam è fonte propinatam in poculo ligneo convertit mox in vinum: Poculum verò illud memoriæ caussâ servatur hodiequè apud Illustrissimum Comitem victorinum de VVallstein. Cum illi orationi vacanti pica sæpius obstreperet, eam imposterum omnesque-

que-

quæ alias picas proprius ad Monaſterium illud accedere vetuit: atquè in hodiernam diem poſt tot jam ſæcula, nulla pica intra ſpatium germanici Milliaris circa Monaſterium illud, niſi eò ab hominibus inferatur, comparet; ſed certos habent terminos, ultra quos ulterius verſus Monaſterium illud non provolant, prout eorum locorum incolis vulgò res eſt notisſima. Monaſterio illi poſt eius mortem intruſus erat à duce Boëmiæ non legitimus Abbas, quem ipſe per viſum monuit, vt officio decederet; ſed cum is monitionem flocci faceret, iterum conſpîcuus eum baculo è Cænobio expulit. Innocentio Papæ, á quo Abbas Sazavenſis impetrare non poterat, ut Sanctus iſte canonizaretur, apparuit ipſe, ſeque Canonizari imperavit.

Erneſtus I. Boëmiæ Archiepiſcopus vulgò ſatis notus ob elegantisſimum illum librum, de B. Virgine conſcriptum, *Mariale* nuncupatum nuper Aug: Ferdinandi III. mandato typis Pragæ editum, Glacij ſepultus eſt, ibique ut Sanctus quondam cultus fuiſſe videtur, nam & noſtra ætate vota ſua per eum Deo homines offerebant, & eidem anathemata, ac donaria dicabant quin & in pariete vetuſto ſuper-

eſt

llo: ruptaque est deinde sæpius in frusta permulta, sed modo tam admirabili, ut quasi frameæ ictu uno per medium secta aliquod in locis videatur, quo modo lapis nullus rumpi solet.

De vita eius refert Hagek ad Annũ 1364: Quo scilicet obierat, eum à die, quâ in Archiepiscopum electus est, Anno 1340. omnes suos defectus quotidie in libello annotâsse, ut eos emendaret. Eleëmosynas dabat largissimas, idque non solùm publicè, sed & in occulto. Singulis Annis in Parasceve minimum ex 70. Voluminibus panni vestes pauperibus paratas distribuebat. Fame urgente egenis per totam Boëmiam succurrebat. Ea, quæ adhuc paganos ritus, sapiebant, penitus à Tribunalibus Boëmiæ sustulit. Imagines Beatissimæ Virginis curabat passim etiam inparietibus ac fenestris, & ubique se coram illa abiectis in terram omnibus Archiepiscopalibus ornamentis, flectentem depingi. Cultum Dei, & officiorum Ecclesiasticorum dignitatem miris modis promovit, librariâ supellectile, annuisque censibus plurimis comparatis.

B: Hroznata comitis Zezemani & Dobreslavvæ Filius de stemmate Domino-

rum

rum de VVrtby, & de Guttensten (qui originem referunt ad stirpem S. Ludmillæ S. VVenceslai Aviæ) Fundator monasterii Teplensis ordinis Præmonstratensium, eiusdemque Religiosus, & ob id Martyr, in eodem monasterio sepultus est. Habitum Religionis illius Romæ accepit ex manibus ipsiusmet Pontificis. In Boëmia est nunc non ignotus, cuius etiam chaleographica effigies, cum radio & titulo Beati Martyris edita à Patribus Præmonstratensibus, in manibus est. Illustrissima Domina Anna Maria nata Sternbergica primùm Domino Vdalrico de Lobkovict, tum comiti de Rotalrupta; quadam vice cùm nomen, laudesque beati huius audiret in risum effusa cæpit eum utpotè sibi ignotam, contemnere: at ecce mox eius, eâ formâ quâ Sancti solent sculpi imaginem à se nunquã ante prorsus visam in suo libello precatorio, non sine admiratione invenit, cum adverteret iconem illam à nullo homine potuisse libello illi tam citò inseri, vnde & Beati huius apud DEUM merita cæpit imposterum æstimare.

Soror eius B. VVoyslavva Ottonis Cracoviensis ducis uxor, dein vidua suscepit

ordinem

ordinem Præmonstrateusium, Fundavit Cœnobiam virginũ eiusdem Ordinis Chotiessovvij, vbi sepulta est. Prima in eo Cœnobio fuêre Virgines huius ipsius VVoyslavvæ sorores tres, Beatrix, Bolislavva, & Iuditha. A quibusdam appellatur *S*vvogslarea idcò, ut suspicor, quòd sæpè in libris præfixa eius nomini literæ S. quæ Sanctam significabat, tandem irrepserit in ipsum nomen, ut pro Svvoyslavva. *S*inoyslavva diceretur.

Beata Odislavva, stemmate Berkiana, septennis fugerat in Eremum soli DEO vacatura, ubi vitam egit asperrimam in cilicio, ieiunio, humi cubationibus, & super dura saxa ad sanguinis effusionem flexionibus. Coacta nubere, immitem nacta *M*aritum, ipsa mitissima, Czienkonem de VVartenberg (quantùm ex veteribus monumentis deprehendi potuit) virum ea tempestate potentem. In coniugio Mater pauperum, pro quibus necessaria nebat manu propriâ, pedes eorum lavabat, & ulcera lingendo miraculosè sanabat. Demũ permissu asperrimi sui Mariti Religionem Prædicatorum ingressa, obedientiæ fuit studiosissima: lapides ad ædificium Monasterij, pro quo sumptum ipsa præbuit, mani-

manibus proprijs portabāt, aliosque subibat labores duros. Mortis præscia, sepulchrum sibi præparavit in Iablon, ubi pòst obitum miracnlis inclaruit, maritoque mæsto apparuit in vestē rubra, ex qna frustum apud eum solatij causa pro cælesti dono reliquit. Habetur Iablonæ in veneratione. Vixit circa Annum Domini 1240

De S. Gerlaco alij sentiunt, prius eius corpus fuisse in Monasterio Milivvsko, vbi is Præpositus per annos 28. Vixit Spiritu Prophetico & miraculis ante & post obitum illustris; ac inde translatum in Zvvikovv Nunc esse dicitur apud Celsissimum Principem VVenceslaum de Lobkovvicz. Obijt 7. Maij. Annum autem Mortis eius non potui rescire.

His ad huc annumerari possunt B. Andreas Pragensis Episcopùs pro libertate Ecclesiastica plurima iniquissima sub dominatu Primislai Ottocari I. Perpessus; atque ob id etiam exemplo S. Adalberti Romam profectus, miraculis post mortem clarus. Huius caput Anno 1369. Fuit in sacello S. VVenceslai Pragæ impositum in murum super S. Crucis Altare in cornu, vbi

vbi Crux aurea picta est, quia propter facta ab eius obitu miracula, prò Sancto cultus fuit, De hoc ut sancto, meminit Paulus Zidek in suo codice pro Catholicæ fidei defensione ad Regem Georgium Podiebradium circa Annũ 1460, Scripto.

Beatus Chulmannus Ordinis Eremitarũ S. Augustini in Monasterio Pivvonka seu Pivvonia in Boëmia sepultus, ponitur inter Beatos Confessores in arbore ordinis illius, referturque à pluribus ex ordine Historicis. De eo habet Encomiasticum Augustinianum litera C. Sequentia. *S. Chulmannus Boëmus Eremita vir singularis Sanctitatis & miraculorum fama vigens in æde sacra Ioanni Baptistæ Monasterij nostri Pivvonensis in Boëmia humiliter conditus Piè colitur & devotissimè invocatur, vbi ut Eremita ex nostris sepultus est.* Ædes illa divo Ioanni sacra, est sacellum ad pedem rupis adjunctum Monasterio ipsi proximum, in quo B. Chulmanni monumentum visitur jam olim ante hominum nostrorum memoriam ligneis oratibus venerationis ergò circumseptum. Memorant autem Pivvonkani B. Chulmannum in silvis illis, alijs cum duobus, (sed an sanguine, an solùm religione, non est

com

compertum) Fratribus vitam Anahoreticam duxisse. quorum nomina vetustate exciderunt.

Eorum alter iacet in fundis Tinhorssovienfibus in sacello quodam Divæ Barbaræ; alterius verò tumulus cęlo prostat operto, vnius & dimidiæ horæ itinere à Cænobio Pivoniæ iuxta Pagum quedam dictum Danavva, Fedsita loco illi est columma è muro erécta, vbi ruricolæ imagines varias suspendunt, totusquè locus in longum passus fortè 6. in latum 4. ligneâ sepec laudítur, quo ferijs secundis Paschalibus & Pentecostes populus ruralis Beatum ibi sepultum precibus alijsque modis veneraturus confluit, atque in vicem muneris, virgam vnam singuli afferunt, quas in falcem colligatas super tumulum illum erectas collocant, prioribus vetustioribus indè amotis. Tempus quo hi viri religiosi vixêre, mansit incognitum, quamvis conjectura sit eos circa Annum Domini 1000. aut non multo post vixisse.

Monumenta Ordinis Præmonstratensium referunt B. Castulum Abbatem silvensis seu Zielivensis in Boëmiâ Cænobij circa Annum Domini 1290. Virtutibus & miraculis ante & post obitum clarum cuius

sa-

sacrum corpus eo in cænobio magna habetur in veneratione extatque ibidem fons accurrentium hominum frequenti clarus, qui, Sancti huius viri meritis mira in salutem mortalium operatur.]

Caput IV.

Sancti Patroni Boëmiæ externi:

SS. Vitus, Sigismuntus. Norbertus, Ivvarus, Guntherus, Herlacus. Quinque Spirituales fratres, S. Adalberti Monachi Itali, quorum nomina Benedictus, Matthæus, Isaac, Ioannes, Christianus occisi secundum Hagek Historicum Boëmiæ Anno 1004. translati verò ex Polonia in Boëmiam Anno 1039.

Huc spectant omnes alij quorum reliquias habet Boëmia.

S. Guntherus auream, ut vocant viam, id est angustam semitam in Boëmiam primus invenit, ut testis est noster Raderus. Illic hoc Anno 1639 In æstate quidam sanatus est ex gravi morbo. Vocabatur is Ioannes Kacirek famulus Domini Ioannis Thomek? fuitque per podagram officio & vsu pedum & manuum omninò privatus,

Sed

Sed spe & voto ad S. Guntherum concepto, alienis manibus desperatâ iam valetudine ad aquas Guntherianas deportatus cum summa fiducia corpus lavit, & sanitatem integrè recepit.

Circa civitatem Susicensẽ, eundo ad fines Boëmiæ & Bavariæ propè oppidum Hartmanicz, est memoria eiusdem S. Guntheri, celebribus frequentata peregrinationibus. Is Sanctus vir in sæculo Nobilis cum esset, sæculum deservit, & in sancta paupertate, pauperem Christum secutus, primum Monachi vitam egit: deinde in densas Boëmiæ silvas cum licentia & benedictione superiorum suorum penetravit, & vitam eremiticam instituit. Est lapis in loco speluncæ, quam sibi exstruxerat, vbi vestigia manuum & genuum, eò quod in eo flectere solitus fuerit, expressa sunt. Post multos autem annos Bretislaus Dux Boëmiæ, cervum venatu insecutus, hunc sanctum reperit. Corpus eius iam defuncti duo feri equi placidè ad Monasterium Brevvnovviense devexerunt, ubi sepultus est. Obijt Anno 1046. die 9. Octobris, cuius sanctitatem Deus multis miraculis declaravit. In vita eius nuper Boëmicè

edita

edita non nulla referuntur. Fiebant illa miracula in prædicto Monasterio à temporibus Bretislai Ducis, adusquè Gubernationem BOEMIÆ, VVenceslai Filij Caroli IV. Sed in eo loco ubi duxit vitam eremiticam, etiam nostris temporibus fiebant sanitates per aquam effluentem per locum speluncæ; ubi nunc extat sacellum. Videtur autem S. Guntherus hanc aquam sibi à Deo impetrâsse. Est illa in monte & à sua scaturigine sat copiosè decurrit: sed ubi aliquantulum profluxit, in terram, mox absorbetur; Conati sunt oppidani Hartmanicenses illam aquam in Oppidum deducere, quod vix distat inde medio quadrante milliaris; sed hoc nunquam efficere potuerant. Dicitur autem aliquando cuiusdam viri equus cæcus circa prædictam aquam gramen carpsisse, & cùm hausisset aquam, illuminatus fuit: quâ famâ sparsâ aliquot cæci ibidem oculos laverunt, & lumen receperunt; vnde etiam nunc plures infirmi eò confluunt, atquè per merita & intercessionem S. Guntheri loti corpus illâ aquâ, sanitatem recipiunt, & locum olim dictum BRZEZNICZ nun vocant
apud bonam aquam.

NOTÆ.

[S. Vitus puer ſub Diocletiano in Italia Martyr depingi ſolet, cum Pomo Imperatorio in manu, quia illud circa ſacrum eius corpus eſt adverſum, & ab Hiſtoricis, atque etiam à Baronio notatum, quod quãcunque id in Provinciam deferatur, mox & Dignitas Imperatoria, in Provinciæ illius Principes tranſmigret, adeò, ut quàm diu ſacræ hæ reliquiæ, erant in Italia, Cæſarea dignitas ibidem remanſerit; eis verò translatis in Galliam, Reges Galliæ facti ſint per Carolum Magnum Cæſares: eiſdem verò rurſum translatis in Germaniam Honor Imperij tranſiverit quoque in Germanos; ac demum ſacro hoc corpore per Carolum 4. Boëmiæ illato, Auguſti Nominis Maieſtas in Reges *Boëmiæ* ſit delata, apud quos hodièque perſeverat.

Solet præterea S. Vito Gallus Gallinaceus appingi, cuius rei origo à Sancto VVenceslao profluxit, qui Boemos ſuos à cultu Martis (quem ſuo *Idiomate* vitkum appellabant) averſurus, impetravit ab Ottone 1. Cæſare brachium S. Viti, ut honores vitko impiè exhiberi ſolitos, plebs Boë-

ma

ma tanto facilius ad ſanctum Idolo illi propè cognominem aſſueſceret, transferre. Magnificâ ergo Divo Baſilica Pragæ erectâ, fecit ad eius corpus die eidem Feſtâ, quæ eſt 15. Iunij ab omnibus offerri gallos gallinaceos colore atros quos priùs Marti ſuo offerebant: quæ conſuetudo à tot jam ſęculis, necdum apud Boëmos plenè exolevit. Quia verò eidem Idolo VVitko eiusmodi Gallum atrum appingebant, factum quoque eſt, ut impoſterum Gallus ille ad S. Viti effigiem addi inciperet.

S. Sigiſmundi Burgundiæ Regis Martyris patrocinium ſolebat quondam ſpecialiterà febricitantibus implorari.

S. Norbertus, quam primum Magdeburgo, huc fuit translatus, mox gravisſima illa Magdeburgicæ vrbis ruina eſt conſecuta, ut Civitatis illius hæreſi infectæ ſalutem apud DEUM hactenus in ſolo adhuc Sancti huius Archiepiſcopus patronico conſtitiſſe apparuerit.

De Sancto Ivano Eremita in Boëmia peregrinationibus ad ſacrum eius corpus celeberrimo illud tamen pasſim ignoratur, illum prius quàm in eo loco, in quo obijt, habitâſſet, alium quendam ſpecum tran Miſam flumen vno milliari ab hoc diſſitu ∃

Ibidem in antiqua vrbe in Templo Salvatoris prope Pontem, corpora SS. Nominati & Iustæ Martyrum. Et Caput S. Vrsulæ Virginis & Martyris, ducis undecim Millium virginum, quod Carolus VI. Cæsar quondam donaverat Monasterio Orbinensi in Lusatia, prout literæ authenticæ testabantur quæ apud Sacrũ illud Caput sunt repertæ, quando ex Monasterio illo fuit Pragam translatum.

Nova domi corpus S. Hippolyti Martyris.

Giczinij corpus Sanctæ secundinæ virginis & Martyris.

Cuttenbergæ corpus Sancto Basilij Martyris & Sanctæ Cæsareæ virginis & Martyris.

Budvicij corpus Sancti Aurentij Martyris.

Sunt præterea in Boëmia, ac præsertim in Metropolitana Pragensi Ecclesia præclarissimæ sacræ reliquiæ, ex quibus aliquę asservãtur in sacrario, seu sacristia; aliquæ verò in sacello Sancti VVenceslai Martyris. Inter eas quidem quæ in sacristia sunt, inveniuntur aliquot Sanctæ Crucis partes & inter illas quædam, in qua est foramen clavi, quot ut fertur, Sanctissimus Sal-

 vatoris

Dimidium ferè Evangelij S. Marci autographum latinum, ejuſdem Sancti Evangeliſtæ manu propriâ ſcriptum ſedecim folijs membraneis. Magnitudine folium ordinariæ chartæ paullnm excedentibus comprehenſum, incipiendo ab eis captis 12. verſus 21. verbis: *Et ſecundus accepit eā, & mortuus eſt, & nec iſte reliquit ſemen.* &c.

Caput S. Bartholomæi Apoſtoli.

Manus vnius ex SS. Innocentibus ab Herode occiſis.

Os S. Stephani Protemartyris

Os S. Sebaſtiani Martyris.

Brachium S. Georgij Martyris.

Brachium S. Euphemiæ.

Caput S. Benedicti Eremitæ & Martyris.

Galea, Gladius; & Lorica S. VVenceslai Martyris Bohemiæ Regis.

Caſula ſeu Planea, Infula, duo annuli duæ Cruces, vnum granum ex Roſario, Reliquiaria Theca, & pecten ligneus. S. Adalberti Epiſcopi Pragenſu & Martyris,

Et plures aliæ.

Illarum verò, quæ in ſacello Sancti VVenceslai aſſervantur, catalogus fuit nuper impreſſus hoc ordine.]

D. O. M. A.

S. Andreæ
S. Iacobi Majoris
S. Thomæ
S. Iacobi Minoris
S. Philippi caput integrum
S. Bartholomæi
S. *Matthæi* Apost. & Evange. os magnum.
S. *Simonis* pars capitis
S. Iudæ Thaddæi
S. Matthiæ
S. Lucæ pars brachij
S. Marci
S. Stephani Protom:

Reliquiæ SS. Patronorum Regni.

S. Adalberti Episcopi & Martyris
S. VVenceslai sanguis & Lipsana.
S. Viti Martyris duo ossa brachiorum & pars capitis.
S. Sigismundi Regis Burgund:
S. Procopij Abb. pars humeri.

Reliquiæ SS. Martyrum Episcoporum.

S. Clementis P. & Martyris mandibula.

S. Vrbani P. & Martyris dens.
S. Marcelli P. & Martyris.
S. Martini P. & Martyris.
S. Stephani P. & Martyris.
S. Callixti P. & M. pars capitis.
S. Fab. & Sebaſt: MM. pars capi:
S. Coſmæ & Damiani pars capi:
S. Dionyſi: Epiſ. & M. caput.
S. Stanislai Epiſ. & M. dens.
S. Thomæ Epiſco. & M.
S, Bonifacij Epiſ. Mogunt: & M. Apoſt. Germ.
S. Leodegarij Epiſ. & M. caput.
S. Timothei Epiſ. & M. caput.
S. Eraſmi Epiſcopi & Martyris,

Reliquiæ aliorum SS. Martyrum:

S. Pancratij.
S. Valentini pars brachij.
S. Vincentij.
S. Victoris.
S. Euſtachij.
S. Felicis.
S. Hermetis pars capitis.
S. Chryſogoni
Mauritij dens.

Mer-

S. Mercurij.
S. Longini Equ. pars brachij.
S. Gereonis brachium
S. Gangolphi
S. Florentij pars brachij.
S. Fortunati
S. Albani
S. Abundantis
S. Florentiani
S. Malusii caput
S. Benesii
S. Marani
S. Innorij
S. Achatij brachium
S. Theodori
S. Hippolyti
S. Romani caput
S. Colmani M. & Patroni Austriæ
S. Reinoldi Ducis Albani II. brachia
S. Christophori pollex
S Centobaldi Romani
S. Hermocalli
S. Osvvaldi Regis Angliæ M.
SS. MM. 5. Fratrum Ordin. S. Benedicti.
SS. Nicasii, Pij, & Casii MM.
SS. X. millium Martyrum.

Reli-

S. Caroli magni os grande
S. Roberti Comitis brachium.
S. Armandi Confessoris.
S. VVandalli Confessoris
S. Elenij Confessoris.
S. Antonij Eremitæ.

Reliquiæ SS. Virginum, Martyrum, Viduarum.

S. Mariæ Magdalenæ
S. Agathæ virginis & M.
S. Luciæ virginus & M.
S. Agnetis virginis & M.
S. Margarethæ virginis & M. dens.
S. Euphemiæ virginis & M.
S. Sapientiæ virginis & M. caput, & totum corpus.
S. Iustinę virginis & M. caput & totum corpus.
S. Rosæ virginis & M. caput.
S. Susannæ virginis & M. caput.
S. Christinæ virginis & M.
S. Antoniæ virginis & M. caput.
S. Reginæ virgines & M. caput.
S. Gertrudis virginis
S. Catharinæ virginis
S. Othiliæ virginis
S. Apolloniæ virginis & M.

2. De loco Nativitatis Christi.
3. De loco vbi sanguinem sudavit.
4. Lapis ex monte Calvariæ vbi steterat Crux Christi.
5. De Sepulchro Domini.
6. De loco vnde Christus ascendit in Cælum.

Res sacra B. V.

1. Peplum B. V.
2. De vestibus B. V.
3. Aliquot fila de cingulo B. V.
4. Pars cerei, qui arsit ad obitum B. V.

Res sacra antiqui Testamenti.

1. Pars virgæ Mòysis
2. Pars virgæ Aaronis quæ floruit
3. Crux ex ligno Arcæ Fæderis.

Res sacræ Sanctorum.

1. Sancti VVenceslai poculum ligneum.
2. eiusdem pars loricæ cum argenteis bullis
3. Collare, & vestes eiusdem S. VVenceslai
4. S. Georgij vexillum
5. De veste SS. MM. quinque Fratrum Ordi: S. Benedicti
6. S. Gangolphi pars Loricæ

7. S. Ma-

In eadem autem Metropolitana Pragensi super sepulchrum Beati Ioannis Nepomuceni, stat basis vnius candelabri ex templo Salomonis, quam cum reliquis è Mediolano occupato spolijs huc transtulit VVladislaus secundus Boëmiæ Rex, quando etiam imaginem Dei paræ à sancto Luca depictam (quæ mediolanum, quondam Constantinopoli fuerat advecta) attulit, quæ nunc Brunæ servatur in Mòravia in Monasterio Sancti Thomæ Ordinis Sancti Augustini.

Alia ab eodem Sancto picta Praga in sacristia etiam asservatur.

Habuit etiam inclyta Familia Rosensium Crucem benè magnam è ligno S-Crucis concinnatam, cuipiam Heroum Rosensium quondam à Rege Galliæ ob ejus in Galliam merita donatam, quæ nunc apud Illustrissimos Lobkovicios asservatur: qui etiam habent bene magnam partem rami vnius è spinea Christi D. Corona.

Olim verò fuêre longè plura in Boëmia præsertim à Carolo. IIII. illata sanctorum corpora, quæ Tartareus Zisko Hussitarum furor vel exussit, vel abjecit, ac pessum dedit.

In

Corpus S. Callixti Papæ Imperatrix Anna, Matthiæ Cæsaris vxor è Boëmia in Firolim abstulit, quòd tam pretioso thesauro Boëmos hæreticos (quos ad Ecclesiam redituros desperaverat) putaret indignos.

S. Ignatij Episcopi & Martyris Caput ex Boëmia Romam translatum ibi nunc colitur in Templo domus Professorum Societatis IESV.

Plurimæ etiam & præclaræ Reliquiæ ab VVenceslao Pigro Norimbergensibus appignoratę illic non pio quidem sed reverentiali metu servantur, utpote in Civitate Acatholica vtique gnarâ Fati Magdeburgensium.

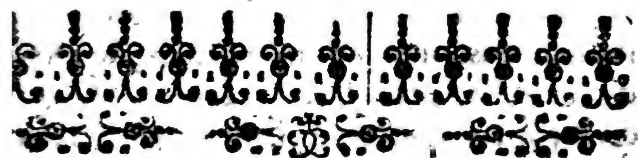
De Sancto Gunthero habet Raderus pręcla a, sed & vita eius extat apud Henricum Canisium in antiquis Lectionibus, quam quia vulgo ignota est, hic judicavi apponendam.

VITA

VITA
SANCTI
GVNTHERI.
Turingi.
SANCTI STEPHANI
REGIS VNGARORVM
cognati, Monachi Altensis;
demum EREMITÆ
in
Silva Boëmica in Rinchnach,
ubi
37. Annis exactis mortuus est
præsente
Bretislao duce Boëmiæ.
Quem S. GVNTHERVS è fonte Baptismi
susceperat.

Auctore.

Anonymo
Qui S. GUNTHERO per quam familiari-
ter notus fuit
Nunc primum ex codice M. S. edita, & no-
tis Illustrata
ab
Henrico Canisio Noviomago
Iurisconsulto.

VITA SANCTI GVNTHERI

Egnante Pijſsimo Imperatore Henrico huius nominis ſecundo cùm B. G[illegible] e-hardus Althanenſe cænobium regeret fuit in Turin-a partibus quidam vir nobilis, dignitate : meritis illuſtris, nomine Guntherus, qui ·o delictis Iuventutis ingemiſcens, & con-deratâ diligentiùs actuum ſuorum quali-te faciem Domini in confeſsione præve-ens, Herſveldiam, ad eundem Godehar-am Abbatem noviter eidem Eccleſiæ ab ſo Imperatore præſtiturum, dignè ut po-ea patuit, pænitendo acceſsit, eique om-: ſecretum cordis ac voluntatis ſuæ fun-

ditus

fessionem liceret sibi Romam petere, & Apostolorum Christi, & aliorum Sanctorum intercessionem pro transactæ vitæ devijs, & pro novæ ingressu quærere. Quo permittente & redijt, tandemque ante altare S. Mauritij cingulum deponens, caput & barbam totondit, & facta de more petitione susceptus, ac aliquamdiu regulariter probatus ab eodem Pastore Monasticæ vitæ habitum est adeptus. Verum post votum Professionis non immemor suæ, quam præscripsimus pactionis, adiens Abbatem Godehardum, petijt licentiam Patriam repetendi, & locum, quem pepigerat, iuxta conditionem incolendi. Quod pius Pater Godehardus interim consensit, notens eum obstinata contradictione ab affectu quamvis iniquo prohibere, donec ratione dictante illicita cupientem animũ paulatim posset mitigare. Venientiigitur ad locum Gelinge dictum & disponenti necessitates ibidem commanentium ex occultis tentationibus tentatoris, & insidijs, DEO, ut certè credimus, ad exemplum B. Iob, permittente, multa & varia ei occurrerunt incommoda, pro quibus dum ipse, scilicet antea paupertatis ac laboris insolens ad Abbatem sæpius quæritando

tando confugeret, eiusque pro talibus consilium & auxilium anxiè per quireret, sollicitus Pater fluctuationem mentis eius profunde prospiciens, & subsecuturam forte cordis mutabilitatem vehementer pertimescens, blanda interdum consolatione, & suaviloqua commonitione mæstitiam cordis eius mitigâret. Interdum verò iuxta Apostolum, arguendo, obsecrando, increpando opportunè & importunè nutantem animum eius castigans ad viam salutis eum reducere studijt, qui tamen adhuc modicum profecit.

Sed cum in hac altercatione sæpius luctaretur, & in huiusmodi molestia ambo crebrius fatigarentur, illi iterum quandam suæ sollicitudinis querelam suggerenti, vir DEI debito iustitiæ Zelo permotus, turgente, ut aiunt, pulmone respondit, ut aut in promissa obedientiæ stabilitate DEO devotus serviret, aut certè ad solitam sæculi vanitatem laqueis iterum Sathanæ irretitus abiecto habitu rediret. Ad quam vocem stupefactus auditor intremuit, & erroris sui nimietatem serò tandem perhorrescens ingemuit; sed & hanc Causam Pio Imperatori Henrico per ordinem Abbas totam secretius insinuavit, ipsumque

Audi-

Auditorem ad corrigendum talem hominem corrogavit. Quem confeſtim Princeps ad colloquendum clementer evocans per ſemet ipſum convertit, & ex Evangelicis vel Apoſtolicis regularibus præceptis inſtruere cæpit, nullum poſſe duobus Dominis ſervire, nec Monachum ad ſæculum, *Matthæ: 6.* ut canem ad vomitum, reverti debere. His, & alijs huiuſmodi *2. Pet. 2.* præcautionibus, tandem in Chriſto vere compunctus virmemoratus omni prædictâ pactione cordetenus oblitâ, & totâ cuiuſcunque incommodi querimoniâ abolitâ, ad Althanenſe Monaſterium, ubi tunc ſub ejuſdem Patris cura ut in gratia omnium loquar, ſingulare divini cultus ſervabat ſtudium, ſe contulit, & illic fratribus humillime ſubjectus, & in ſacræ Religionis diſtrictione pleniter in brevi tempore, divini roris infuſione inſtructus, ultra regulare præceptum ſemet Prælatis admirantibus afflixit. Cumque in Auſteritate vitæ perſeveraret, & exemplo ſuo quamplures ad viam veritatis, incitaret, veluti lucerna ſuper candelabrum poſita, fama eius bono odore reſparſa ad aures B. Stephani Regis Vngarorum ipſius Venerabilis viri cognati emanavit, cuius animum

 magno

magno dilectionis in citavit, amore, ut hunc facie ad faciem videret, quem sic de virtute in virtutem proficere frequens fama prædicaret. Vnde factum est, ut ad ipsum nuncios dirigeret, & ut ad eum venire non recusaret, omni studio postularet. Vir autem Domini conversationis suæ non immemor, hæc sibi minimè licere respondebat, quæ Rex pius postulabat. His Rex auditis majoris inflammatur charitatis amore, & velut anteà nuncios direxit. Sed ille se venire etiam secundo denegavit. Tertio itaque post illum veluti primo & secundo transmittebat, & ut ipsius petitioni assensum præberet, humiliter postulabat. Igitur S. Guntherus Regis tandem victus precibus, ejus petitioni licet invitus annuit, & accepta Abbatis, & Fratrum benedictione cum transmissis legatis, pariter & ipse ad Regem pervenit. Rex autem viso S. Gunthero, gavisus est, & quomodo hunc arctius veluti justum & sanctũ diligebat circa ipsum majorem diligentiã habere satagebat. Factum est autem dum hora prandij S. Guntherus mensæ Regis pariter consedisset Rex sibi pavonem assatum apposuit, & ut carnibus vesceretur intimè flagitare cœpit.

Sancto autem viro sub regulari conversatione degente, & hujusmodi cibis abstimente, penitus contradicebat, & illicitis cibis se contaminari nolle asserebat; cujus voluntati Rex non minus resistebat, ut apposita manducaret, non solùm rogando, verum etiam, præcipiendo laborabat; Quidnam facere poterat? Præcepto Regis se obtemperare promittebat, sed in divino adjutorio fiduciam retinebat. Quapropter factum est, ut inter prandentes hic solito more orationi insisteret, caput manibus inclinaret, profusis lacrymis nè illicitis cibarijs pollueretur, divinam clementiam implorabat. Mira res atque stupenda, completa DEI famulus oratione, caput de manibus elevabat, avis assata mensæque super posita reddita vitæ pristinæ devolabat, & ab ejus vsu gratia divina virum liberabat. Quo viso cuncti miraculo inaudito DEO gratias referebant, nec amplius sancti viri voluntati resistebant. Sed DEI famulus plus appetens mala mundi perpeti quam laudes? pro Deo laboribus fatigari, quàm vitæ hujus favoribus extolli deserti loci secessum cum aliquantis sibi de Altach cohærentibus in quodam saltu Boëmico de permissione sui Abbatis Domini Godehardi

 petijt,

S. Barbaræ virginis & M.
S. Dorotheæ virginis & M.
S. VValpurgis virginis
S. Secundæ virginis
S. Afræ M. caput & alia lipſana
S. Dignæ M. ſociæ S. Afræ
S. Iulianæ Martyris
S. Domicellæ
S. Benignæ maxilla
S. Chryſantiæ
S. Abundantiæ
S. Vpſaniæ
S. Cæciliæ vir: & M.
S. Eliſabethæ aliquot magnæ partes.
S. Brigittæ
S. Ex Soc. S. Vrſulæ 4. Capita.

Præterea adſunt plurimæ aliæ Reliquię Sanctorum aliorum, quorum nomina vel deleta, vel deperdita.

Item varia olea in lagenulis diverſis jam exiccata ut S. Catharinæ. S. Nicolai. &c.

Reperiuntur itidem cum his reliquis

Res ſacræ.
Christi Domini.

1. Facies Chriſti Domini, juſſu Caroli quarti tranſpicta ex peplo Sanctæ Veronicæ.

& De

2. De loco Nativitatis Christi.
3. De loco vbi sanguinem sudavit.
4. Lapis ex monte Calvariæ vbi steterat Crux Christi.
5. De Sepulchro Domini.
6. De loco vnde Christus ascendit in Cælum.

Res sacra B. V.

1. Peplum B. V.
2. De vestibus B. V.
3. Aliquot fila de cingulo B. V.
4. Pars cerei, qui arsit ad obitum B. V.

Res sacra antiqui Testamenti.

1. Pars virgæ Moysis
2. Pars virgæ Aaronis quæ floruit
3. Crux ex ligno Arcæ Fæderis.

Res sacræ Sanctorum.

1. Sancti VVenceslai poculum ligneum.
2. eiusdem pars loricæ cum argenteis bullis
3. Collare, & vestes eiusdem S. VVenceslai
4. S. Georgij vexillum
5. De veste SS. MM. quinque Fratrum Ordi: S. Benedicti
6. S. Gangolphi pars Loricæ

7. S. Ma-

In eadem autem Metropolitana Pragensi super ſepulchrum Beati Ioannis Nepomuceni, ſtat baſis vnius candelabri ex templo *S*alomonis, quam cum reliquis è Mediolano occupato ſpolijs huc tranſtulit VVladislaus ſecundus Boëmiæ Rex, quando etiam imaginem Dei paræ à ſancto Luca depictam (quæ mediolanum, quondam Conſtantinopoli fuerat advecta) attulit, quæ nunc Brunæ ſervatur in Mòravia in Monaſterio Sancti Thomæ Ordinis *S*ancti Auguſtini.

Alia ab eodem Sancto picta Praga in ſacriſtia etiam aſſervatur.

Habuit etiam inclyta Familia Roſenſium Crucem benè magnam è ligno *S*-Crucis concinnatam, cuipiam Heroum Roſenſium quondam à Rege Galliæ ob ejus in Galliam merita donatam, quæ nunc apud Illuſtriſſimos Lobkovicios aſſervatur: qui etiam habent bene magnam partem rami vnius è ſpinea Chriſti D. Corona.

Olim verò fuêre longè plura in Boëmia præſertim à Carolo. IIII. illata ſanctorum corpora, quæ Tartareus *Z*iſko Huſsitarum furor vel exuſsit, vel abjecit, ac peſſum dedit.

In

Corpus S. Callixti Papæ Imperatrix Anna, Matthiæ Cæsaris vxor è Boëmia in Tirolim abstulit, quòd tam pretioso thesauro Boëmos hæreticos (quos ad Ecclesiam redituros desperaverat) putaret indignos.

S. Ignatij Episcopi & Martyris Caput ex Boëmia Romam translatum ibi nunc colitur in Templo domus Professorum Societatis IESV.

Plurimæ etiam & præclaræ Reliquiæ ab VVenceslao Pigro Norimbergensibus appignoratę illic non pio quidem sed reverentiali metu servantur, utpote in Civitate Acatholica vtique gnarâ Fati Magdeburgensium.

De Sancto Gunthero habet Raderus pręclara, sed & vita eius extat apud Henricum Canisium in antiquis Lectionibus, quam quia vulgo ignota est, hic judicavi apponendam.

VITA

VITA SANCTI GVNTHERI.

Turingi.

SANCTI STEPHANI REGIS VNGARORVM

cognati, Monachi Altensis; demum EREMITÆ

in

Silva Boëmica in Rinchnach,

ubi

37. Annis exactis mortuus est

præsente

Bretislao duce Boëmiæ.

Quem S. GVNTHERVS è fonte Baptismi susceperat.

Auctore.

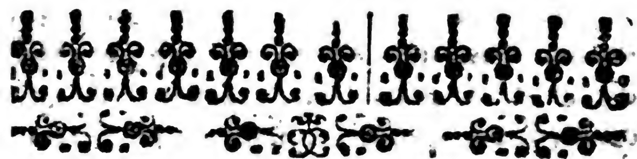
Anonymo

Qui S. GUNTHERO per quam familiariter notus fuit

Nunc primum ex codice M. S. edita, & notis Illustrata

ab

Henrico Canisio Noviomago Iurisconsulto.

VITA SANCTI GVNTHERI

REgnante Pijſsimo Imperatore Henrico huius nominis ſecundo cùm B. Go[illegible]ehardus Althanenſe cænobium regeret fuit in Turin-ia partibus quidam vir nobilis, dignitate [illegible] meritis illuſtris, nomine Guntherus, qui [illegible]ro delictis Iuventutis ingemiſcens, & con-[illegible]deratâ diligentiùs actuum ſuorum quali-te faciem Domini in confeſsione præve-[illegible]ens, Herſveldiam, ad eundem Godehar-[illegible]um Abbatem noviter eidem Eccleſiæ ab [illegible]ſo Imperatore præſtitutum, dignè ut po-[illegible]a patuit, pænitendo acceſsit, eique om-[illegible] ſecretum cordis ac voluntatis ſuæ funditus

dictus aperuit. Quem Abbas iuste in DEO immoratus, blanda consolatione, & condigna etiam provisione pœnitentem suscepit, & ad Monachicam usque Professionem saluberrima sui commonitione Domino cooperante convertit. Qui propriæ diffidens imbecillitati corporis & animi ad penitus abdicanda quæcunque sunt sæculi, multiplicem suæ hæreditatis proprietatem quam acceperat à Progenitoribus, *S.* VVigberto, cum consensu hæredum suorum, firma traditione, totam delegavit, sub testibus tamen primitus testamento pactus, ut Monachus factus, Monasteriũ Gelinge dicitur victus & vestitùs gratià ipse possideret, ac Fratribus Christo illic servientibus secum inde necessaria provideret. Sanctus Abbas prudenti pertractans consilio huiusmodi noviter converso talem pactionem in via mandatorum DEI maximo futuram esse periculo, & plus inde per dies animæ nasci dispendium, qùam corporis, ut putabat subsidium, interim illum provida mente ab incepto suspendit, & laico habitu adhuc vsum ad Althanense Monasterium secum perduxit. Ibidem vir prudens prædictus Guntherus cordetenus compunctus, petijt ab Abbate, ut ante professio-

fessionem liceret sibi Romam petere, & Apostolorum Christi, & aliorum Sanctorum intercessionem pro transactæ vitæ devijs, & pro novæ ingressu quærere. Quo permittente & redijt, tandemque ante altare S. Mauritij cingulum deponens, caput & barbam totondit, & facta de more petitione susceptus, ac aliquamdiu regulariter probatus ab eodem Pastore Monasticæ vitæ habitum est adeptus. Verum post votum Professionis non immemor suæ, quam præscripsimus pactionis, adiens Abbatem Godehardum, petijt licentiam Patriam repetendi, & locum, quem pepigerat, iuxta conditionem incolendi. Quod pius Pater Godehardus interim consensit, notens eum obstinata contradictione ab affectu quamvis iniquo prohibere, donec ratione dictante illicita cupientem animū paulatim posset mitigare. Venienti igitur ad locum Gelinge dictum & disponenti necessitates ibidem commanentium ex occultis tentationibus tentatoris, & insidijs, DEO, ut certè credimus, ad exemplum B. Iob, permittente, multa & varia ei occurrerunt incommoda, pro quibus dum ipse, scilicet antea paupertatis ac laboris insolens ad Abbatem sæpius quæritando

tando confugeret, eiusque pro talibus consilium & auxilium anxiè perquireret, sollicitus Pater fluctuationem mentis eius profunde prospiciens, & subsecuturam forte cordis mutabilitatem vehementer pertimescens, blanda interdum consolatione, & suaviloqua commonitione mæstitiam cordis eius mitigâret. Interdum verò iuxta Apostolum, arguendo, obsecrando, increpando opportunè & importunè nutantem animum eius castigans ad viam salutis eum reducere studijt, qui tamen adhuc modicum profecit.

Sed cum in hac altercatione sæpius luctaretur, & in huiusmodi molestia ambo crebrius fatigarentur, illi iterum quandam suæ sollicitudinis querelam suggerenti, vir DEI debito iustitiæ Zelo permotus, turgente, ut aiunt, pulmone respondit, ut aut in promissa obedientiæ stabilitate DEO devotus serviret, aut certè ad solitam sæculi vanitatem laqueis iterum Sathanæ irretitus abiecto habitu rediret. Ad quam vocem stupefactus auditor intremuit, & erroris sui nimietatem serò tandem perhorrescens ingemuit; sed & hanc Causam Pio Imperatori Henrico per ordinem Abbas totam secretius insinuavit, ipsumque

Auditorem ad corrigendum talem hominem corrogavit. Quem confestim Princeps ad colloquendum clementer evocans per semet ipsum convertit, & ex Evangelicis vel Apostolicis regularibus præceptis instruere cœpit, nullum posse duobus Dominis servire, nec Monachum ad sæculum, *Matthæ: 6.* ut canem ad vomitum, reverti debere. His, & alijs huiusmodi *2. Pet. 2.* præcautionibus, tandem in Christo vere compunctus vir memoratus omni prædictâ pactione cordetenus oblitâ, & totâ cuiuscunque incommodi querimoniâ abolitâ, ad Althanense Monasterium, ubi tunc sub ejusdem Patris cura ut in gratia omnium loquar, singulare divini cultus servabat studium, se contulit, & illic fratribus humillime subjectus, & in sacræ Religionis districtione pleniter in brevi tempore, divini roris infusione instructus, ultra regulare præceptum semet Prælatis admirantibus afflixit. Cumque in Austeritate vitæ perseveraret, & exemplo suo quamplures ad viam veritatis, incitaret, veluti lucerna super candelabrum posita, fama eius bono odore resparsa ad aures B. Stephani Regis Vngarorum ipsius Venerabilis viri cognati emanavit, cuius animum

Sancto autem viro ſub regulari converſatione degente, & hujuſmodi cibis abſtinente, penitus contradicebat, & illicitis cibis ſe contaminari nolle aſſerebat; cujus voluntati Rex non minus reſiſtebat, ut appoſita manducaret, non ſolùm rogando, verum etiam, præcipiendo laborabat; Quidnam facere poterat? Præcepto Regis ſe obtemperare promittebat, ſed in divino adjutorio fiduciam retinebat. Quapropter factum eſt, ut inter prandentes hic ſolito more orationi inſiſteret, caput manibus inclinaret, profuſis lacrymis nè illicitis cibarijs pollueretur, divinam clementiam implorabat. Mira res atque ſtupenda, completa DEI famulus oratione, caput de manibus elevabat, avis aſſata menſæque ſuper poſita reddita vitæ priſtinæ devolabat, & ab ejus vſu gratia divina virum liberabat. Quo viſo cuncti miraculo inaudito DEO gratias referebant, nec amplius ſancti viri voluntati reſiſtebant. Sed DEI famulus plus appetens mala mundi perpeti quam laudes? pro Deo laboribus fatigari, quàm vitæ hujus favoribus extolli deſerti loci ſeceſſum cum aliquantis ſibi de Altach cohærentibus in quodam ſaltu Boëmico de permiſsione ſui Abbatis Domini Godehardi

 petijt,

petiit, ibique cellulam in honore S. Joannis Baptistæ construxit, & ipsum locum Rinchnach proprio nomine appellavit, in qua ad XXXVII. annos in studio sanctæ Religionis & in summa discretione paupertatis spontaneæ, cum sibi remanentibus vixit. Annona denique erat varia, ubi de potu & deliciosis cibis nihil erat, & vbi non nisi sola aqua habebatur, & ipsa etiam hospitibus ad sufficientiam, Fratribus verò ad mensuram dabatur. Literas omninò, nisi tantum Psalmos aliquos, non didicit, & tamen omnem rationem & intellectum Evangeliorum, Regis, & Prophetarum, historiarumque ex crebra Fratrum relatione & avidiore, verbi DEI auditione mirabiliter percepit, adeò ut sæpissmè obscuriora mysticà intelligentiæ interdum subridendo, interdum verò admonendo stupentibus auditoribus proferret, Quod nos quidem qui eum familiarius cognovimus, frequenter audivimus, præcipuè tamen cùm in summa sua festivitate adesset in cella, quam ipse in honore B. Ioannis Baptistæ construxerat, specialis sui Patroni, sermonibus ejus afluimus, quo in Capitulari collatione eodem die Fratres suos admone-

monebat, dum eos de eiuſdem patris, Beati videlicet Ioannis vita & moribus; victu, & etiam veſtitu ac operibus ad paupertatis ſuæ DEO placitam tolerantiam inſtruebat. Verum enim dico, & coram Deo non mentior, quia omnes penè, qui aderant, eidē ſermoni, ad uberrimam lacrymarum effuſionem dono DEI ſunt compuncti.

Aſſedit & ibidem Venerabilis Ratmundus Abbas cum plurimis ſui cænobij Fratribus, & alijs inſuper multis hoſpitibus, præter nos, quos in canonico habitu illuc ingredi religio vetuit, quos tamen familiaritas, & maximè Abbatis licentia, circumquaque ad feneſtras ignorante concionatore clanculò collocarit. Erat enim ut de S. Benedicto dicitur, quem poſt Dominum vitâ & moribus ſequebatur, ſcienter neſcius, & ſapienter indoctus.

Hæc itaque breviter diximus de honeſtate morum, & converſatione; nobilis viri Guntheri quantumque per pœnitentiæ ſatisfactionem Domino complacuerit; quæ nobis ad imitationem boni exempli ſufficiant. Ecce enim camelus depoſitâ Gibbi ſarcinâ anguſtum foramen acus penetravit, ipſum ducente, cui omnia poſsibilia ſunt, & nihil difficile, quique eſt mirabilis

 in ope-

in operibus suis maximè in misericordijs, neminem propter enormitatem scelerum deserens, omnia dissimulat, propter poenitentiam, peccata. Vnâ horâ convertens impium, sanctum facit, cuius virtute caput antiqui hostis pugnando contrivit Christicola Guntherus. De virtutibus verò huius venerabilis viri, quibus adversarium superavit, vel quas eius insidias pertulit, nulli compertum habetur, eò quòd multo tempore hominibus incognitus mansit, qui tamen licet locum mutaverit, hostem non mutavit, nullique dubium quia quanto in spiritualibus profecit, tanto plus acriora certamina toleravit. Igitur quanti meriti vir iste sit, per lapidem indicatur, in quo dum in vasta eremo solitarius Christo militaret, post laborem quievisse quantitas membrorum ipsius veluti in molli Strato quiescentis, nuncusque apparet impressa. Et quid dicimus? nam sicut ad roborandam fidem credentium Petri Apostoli vestigiis fluenta maris Christi pietas solidavit, sic ad declaranda *Mat.* 14. famuli sui Guntheri merita duritiam silicis in mollitiem ipsius membri stravit, ut ex hoc clareat, quanta suavitate in Cælis animam eius pius Iudex remunerat, quem ad

ad sectanda sua præcepta misericorditer inflammavit. Attollamus igitur mentes nostras ad imitanda sanctorum exempla, ut dum eorum gesta laudamus, nos ipsi probabilem vitam ducamus: iuxta quod Psalmista admonet dicens Psalm. 68. *Quærite Dominum & vivet anima vestra. Psal. 33. & iterum. Accedite ad Dominum & illuminamini, & facies vestræ non confundentur.* Tunc enim facies nostræ in die Iudicii, non confundentur, nec terribilem sententiam, *Ite maledicti in ignem æternum, Matth. 25.* audiemus, si toto corde ad eum accedentes, prava fugere, huius mundi inquinamenta devitare studuerimus, atque ab omnibus peccatis, per pœnitentiæ labores expurgati, cum sanctis & electis audiemus, à piissimo Iudice. *Venite Benedicti Patris mei, percipite regnum, quod vobis paratum est ob origine mundi.* Ad quod Regnum ipse Dominus invitat cum dicit in Evangelio. Ioan: 12. *Siquis mihi ministrat me sequatur, & ubi sum ego, illic & minister meus erit.* Sed quia fragilitate depressi ad sublimia minime tendere valeamus, tota mentis intentione Sancti Patris huius poscamus suffragia, ut ipse qui

non Iustos, sed peccatores vocare venit, precibus sui dilecti Confessoris igne sancti Spiritus pectora nostra inflammans nos de convalle huius miseriæ, & via peregrinationis revocet æternam ad Patriam Ergo DEI clementiam quæ servum suum de labore perduxit ad requiem superlaudantes, ne lector circumlocutionibus corda detineat Auditorum, sermonem vertamus ad ea, qualiter ad laudem & gloriam nominis sui nobis peccatoribus Christus servi sui terminum huius vitæ manifestare dignatus est, pandamus breviter.

Cum verò omnipotens Deus beatum virum vellet à labore quiescere, & æterna mercede remunerare, eiusque vitam in exemplum hominibus demonstrare, ut posita super candelabrum lucerna clarescerct, quatenus omnibus, qui in domo DEI sunt, luceret, contigit ut inclitus Tiro dux videlicet Bretislaus, cum Poloniam gloriosè sibi subiugasset, victorque cum pâce ad sua redisset, cuiusdam urbis, quæ Prachen dicitur confinium caussâ venationis cum suis adiit, ubi quâdam die ut solebat venatum exivit. Cumque sui omnes huc illucque discurrerent, nec in aliquo proficerent, subitò apparuit eis cervus mi-

miræ magnitudinis, quem ipse Dux cum magna alacritate subsecutus, & tunc cervus quasi fugam simulans, in quendam locum ipsius silvæ, quàm celeriter devenit, & veluti nullo sequente securè stare cæpit. Hoc Dux intuitus ac solo cliente parvo contentus, cervum aggreditur, & eius formam & magnitudinem diligenter scrutatur, denique cum fidei armis munitus hæsitaret animo; subitò de Cæli fastigio audivit claram sibi vocem taliter insonantem. *O Bretislae, non semper quæ alta sunt DEI consilio, tuo fragili desiderio quæras, sed cum humilibus humilia. tibi tuisque posteris profutura ne pigriteris attendere. Hoc enim in loco latet DEI thesaurus, tibi quondam valdè amabilis, nunc verò & in futura tempora cunctis quærentibus piè desiderabilis, Nam scriptum esse cogita. Ioan. 5. Pater meus operatur, & ego operor, quia ego in Patre, & Pater in me est. Ideoque quidquid servi mei operantur in hoc seculo, non eorum sed DEI virtutem in omnibus credas.* Hæc talia dum Dux tacitus audiret, & ut amens stupefactus, de loco quo stratus iacebat, vix resumpto spiritu, surgit, ac circumquaque aspiciens, illico in ipsa vasta solitudine rivulum parvulum à longe

 videt,

videt, pulchroque gramine circumdatum, quasi quibusdam odoribus abundare, quo in loco lapidem miræ magnitudinis, & super eum cellulam vilibus de lignis constructam, miro odore redundantem invenit, & solus cum solo cliente de supercilio montis descendens, licet pavidus, crucę tamen Sanctâ in fronte signatus, quid ibi lateret cogniturus, celeriter intrat. Et ecce senem pulchrâ canitie sedentem, & albescentem, ac veluti Angelum DEI in vultu relucentem, lectoque ceu in oratione prostratum aspicit nimio quoque horrore pervasus cæpit stare. Quem senex pio vultu intuitus, ne ad talia trepidaret, sed ut DEUM omnipotentem in omnibus laudaret monuit: & quod ipse Guntherus esset, qui eundem de sacro fonte suscepisset, diversis indiciis licet admiranti Duci assignavit. Tunc Dux his verbis Spiritum ad plenum resumit, & constantiâ animi recepta pium virum interrogavit, quomodo vel quando ad tam insolitam solitudinem devenisset, vel curtam duram vitam monachorũ attigisset, ac satis amicabili & multum lacrymabili affatu precatur, ne ulterius tam nobilis vir hominibus lateret incognitus, sed ad terram sui Ducatus melius fovendus perduce-

duceretur, quam plurimum rogabat. Quod vir DEI prorsus renuit, & ne DEI voluntati in aliquo contrairet sollicitè DEUM rogans. Vnde dux valdè miratus, & in eius piis admonitionibus, & diversis verbis consolationis, orationibus se Sancti viri commendavit, & ut in reliquò de apparatu proprio nulla necessaria ei deessent, se daturum promisit. Quæ omnia Guntherus à præfato Duce benignè suscipiens, & multa prædixit futura, & veluti quodam præsagio inter reliqua pii affaminis verba proloquens dixit: *Meæ dilectionis causa si venisti Fili, meæ petitioni esse contrarius noli. Nam corpusculi mei jam dissolutio instat, & quamvis de sepultura mei diversi diversa sentiant, ego, ut in spiritu loquar, corpusculi mei Brzevvnoviæ depositionem locandam testor, & quod in Spiritu, loquor, id ab omnipotente ut fiat, ex opto. Proinde, chariss me fili, memoriæ causà prædicto loco BrZevvn viæ aliquid solatij apta, ut & mei in* Domino, *& tui tuorumque omnium imposterum in* Deo *memoria habeatur, & in mea requiei, quæ futuris inibi diem Iudicij exspectabit, dignum memoriæ fructum tuis licet postea, vel tuorum Successorum in temporibus confirman-*

da prudenti consilio adapta. Super hæc autem omnia si meæ discessionis vel migrationis terminus delectat, crastinæ diei tertia hora, quid de meo transitu divina operatio sentiat, meæ fragilis vitæ terminus declarabit. His Dux auditis turbatus est animo, & in oscula ruens, amarissimis circumfusus lacrymis, magno rugitu talia proclamabat. *O! charissime Pater, cur me, licet ad te tardè venisse detestaris? ô canities veneranda, quem veluti Angelum* DEI, *licet indignus amplector? cur me Filium ut dicis, tuum Spiritualem tam cito ceu Orphanum relinquis? Tuæ enim puræ orationes, tua crebra ut spero jejunia, meæ pravitatis deberent esse, & fuerunt tuta præsidia, ut apud* DEVM *omnipotentem pro meis criminibus, quibus humana fragilitas sæpius convincitur; hostisque mille fraudum dolis atteritur, fier... ... ssidua suffragia.* His clamoribus motus pius Guntherus dixit flenti nimiumque gementi: *Desine Fili, desine talia agere, & sperans in Domino noli metuere, meæque petitionis effectum libenter excipe, veraciter perfice, jam jam ad tuos redi meique secretum prodere noli; sed crastino non tardè redeas, & meæ migrationi si Dominus Deus voluerit interesse poteris.*

Tunc

Tunc dux valdè tristis & gemebundus benedictione tamen acceptâ cum suo cliente discessit, & ne cui talia secreta prodat, sub interminatione interdixit. Igitur sequenti die Bretislaus dux assumpto venerabili Episcopo Severo, qui sibi speciali familiaritate advnabatur, summo diluculo ad viri DEI cellulam pervenerunt, ipsumque orationi instantem, laudesque Deo omnipotenti psallentem invenerunt. Completa verò oratione post longa futuræ vitæ colloquia peractisque à Severo Episcopo Missarum solenniis, vir, Domini corporis & sanguinis perceptione se muniens, hora diei tertia, canentibus qui aderant, & flentibus inter orationis verba, immaculatum DEO spiritum reddidit. De carnis igitur ergastulo iam felici recedente anima, tanta de eo suavissmi odoris redundavit fragrantia, ut cunctorum ibi assistentium perfunderet nares & pectora. Cuius odoris suavitas, tam diu stabilis permanebat, quousque viri DEI corpus ad locum sepulturæ perveniebat.

Post hæc peractis omnibus ad exequias attinentibus corpus illud Sanctissimum indomitis equis est superpositum, quod cum tanta mansuetudine ad locum sepul-

turæ ab eisdem delatum, ut profectò clarescceret, quanti meriti extiterit in Cælis, cuius corpus bruta animalia post positâ ferocitate venerabantur in terris. Obiit autem Christi Famulus Eremita Guntherus anno Incarnationis Domini MXLV. septimo Idus Octobris, sepultusque est, in Monasterio Brzevvnoviensi, quod à Civitate Pragensi distat X. Stadiis ubi ipse dum ad huc viveret se se sepeliendum esse in spiritu prædicebat, In quo loco per eius merita fiunt assiduè miracula, multa infirmis præstantur beneficia, donante Christi gratiâ, qui cum DEO patre vivit & regnat Deus per infinita sæculorum sæcula Amen.

Conditor & salvator humani generis per ineffabilem suæ bonitatis Clementiam mirabiliter Sanctos in Cæli glorificans, misericors est peccatoribus in terris & licet iam senescente mundo, corrupta sit omnis caro iniquitate, non tamen accensam lucernam patitur occultari, sed illuminatam igne cælesti ponit super candelabrum, ut omnibus in domo DEI luceat; Lucernam dico Beatum Guntherum qui propria linquendo, & Christi præcepta se-

quen-

quendo mundum despexit: quem miracula ad sepulchrum eius vel alias permerita ipsius operante divina clementia facta glorificant.

Hactenus vita S. Guncheri.

JAcent porro sacræ eius exuuiæ in Sacello S. Benedicti & subruderiibus apud Cœnobium S. MARGARITAE, dictum Brzvvnoviense, Ordinis S. Benedicti, propè Pragam, fundatum á Boleslao pio Boëmiæ. Duce & S. Adalberto Episcopo Boëmiæ. AEtate nostrâ, Reverendissimus loci præpositus P. Zdislaus Berka de Duba & Lippa hortatu cuiusdam è Societate Iesu Patris accinctus jam ferè erat operi, ut sacrum eius corpus è ruderibus Cœnobij ac Templi illius| ab Hussitis diruti in lucem, ac pristinam populi venerationem produceret: sed mors cogitationes illas abrupit.

Est & alia ejusdem sancti prope Arcem Rabij in Boëmia memoria in colliculo, ubi vetus extat Ecclesia Sanctorum omniũ nomini sacrata: juxta quam, qua Oppidum Rabij respicit, vestigia Asini aut muli Petræ alte impressa apparent, quorum Origo hæc celebratur. Repertum fuisse Sanctum Guncherum

therum quondam eo in loco à Monachis Benedictinis Monasterij Brzevvnoviensis, multisque ac importunis fatigatum precibus in Cænobium illorum migrare voluisse, atque adeo itineri jam accinctum, jumentum conscendisse. At ecce, ut testatum esset migrationem illam non fieri è Dei placito, vestigia bestiæ profundè in Petram, idque iterum ac repetitis vicibus descendisse, ut his moti Religiosi illi sancto viro esse molesti desierint, illeque ad suum Tuguriolum, ubi nunc Ecclesia illa est, fuerit reversus.

Ex plurimis, quæ apud sepulchrum eius facta sunt miracula paucula hic subijciam ex Boëmico hac de reimpresso libro excerpta.

1. In Vngaria Procerum non nemo, nomine Laurentius membris omnibus captus, cum diu à Deo per merita S. Stephani Vngariæ Regis sanari oraret, apparuit ei Sanctus Stephanus Rex monuitque ut in Boëmiam profectus ad sepulchrum sancti Guntheri precaretur obsecutus ille mox sanitatem obtinuit, & Monachi Cænobij illius, sonantibus omnibus campanis, Deo hymnum: *Te Deum laudamus* magno jubilo concinuerunt. Gratitudinis ergo sepul-

chrum

chrum ſancti Guntheri eleganti tegumento veſtivit, cum gaudio reverſus in Vngariam.

2. In Bavaria in Monaſterio Altenſi nonnemo dictus Landfridus, etiam ipſe membris captus omnibus, monitu S. Virginis Deiparæ, die S. Dionyſij Areopagitæ (qui ipſe etiam dies eſt S. Guntheri) in Przeunovium venit, ubi eum vir quiſpiam Religioſa veſte indutus eum erexiſſet, momentoque perſanâſſet, mox ab oculis eius evanuit. Ob quod more ſolito Campanæ Cænobij eius omnes in lætitiæ, gratique erga Deum animi ſiquam ſunt pulſatæ.

3. Nobilis quidam Boëmus ex Familia Raezinorum, à Dæmone obſeſſus è veſtigio ad ſepulchrum S. Guntheri & liberatus, campanis ut poſt ſine pura miracula fieri ſolebat, jucunee reſonantibus.

4. Civium Pragenſium unus nomine Martinus, filium cœcum, & mutum natum ad ſepulchrum S. Guntheri delatum, ſine mora, ſanum præſenti maxima Pragenſium turba recepit, ſtatimque dimidium bonorum ſuorum Cænobio illi donavit. Ivo viſo miraculo quidam Bavarus domum reverſus amico ſuo Author fuit, ut filium

ſuum

suum cæcum etiam deferret ad *S.* Guntherum; sed is filio domi relicto peregrinatur ad *S.* Guntherum, cum hîc jejunio & orationi vacaret, coelitus intellexit, Filium in Bavaria illâ ipsâ horâ visum recipere; id quod verissimum fuisse postea deprehendit.

5. In Thuringia Petrus quispiam præcipuæ nobilitatis vir triennali morbo prostratus, à medicis relictus, amicis jam gravis, famâ horum miraculorum excitatus, se S. Gunthero commendavit, sanatusque Brzevvnovium gratitudinis causa advenit.

6. A tumore colli alius, alius à morbo caduco, duo à lepra alius à periculosis Dæmonum tentationibus, foemina quæpiam Anno 1256. die S. Magdalenæ à rabie; alia à fluxu sanguinis; alia Anno 1258. die S valentini, alijque alias à cæcitate, atque à morbis alijs sunt liberati; multis manus aridæ sunt restitutæ sanitati.

7. Lampas apud *S.* Guntheri corpus suspensa aliquando nullo hominum coóperante ignem concepit.

8. Anno 1248. 2. *S*eptembris Gertrudis quædam in morbo jam deposita, suasu cujusdam ex ordine Prædicatorum semimor-

tua

tua ad *S.* Guntheri monumentum delata revaluit.

9. Quidam à duobus Dæmonibus ſub viri ac fæminæ ſigura conſpicuis vexatus, eum ad opem S. Guntheri confugiſſet, ab eo ſibi etiam conſpicuo vehementer baculo percuſſus hæc verba audivit: *Fili hac plaga liberaberis*: & mox vere liberatus eſt.

10. Anno 1256. 4. Auguſti Vdalrici Pragenſis civis filius à gravi morbo Filiola ab Hydrope apud monumentum S. Guntheri ſunt ſanati: deindeque eiuſdem alius filius ab equo graviter percuſſus itidem ſanatus, cauſam dedêre ut Parens ea die annue in pane & aqua ieiunaret.

11. Alius Pragenſis civis dictus Putna, cum Filiolam ſuam jam poſitam *Brzesnovium* deveheret, illa prope Cænobium expiravit, quare mortuam ad ſepulchrum *S.* Guntheri detulit, & mox vivam recepit.

12. Ex pago Bubeneez Virgo dicta Dauchavva, cùm uſum manuum pedumque ac inſuper linguæ amiſiſſet, die S. *Matthiæ* apud S. Guntherum valetudinem recuperavit.

Hactenus miracula S. Guntheri.

Fuit & alius in Boëmia Eremita exterus

P. Guiſ-

P. Guilhelmus Peregrinus, quem ait Raderus trans Danubium in Sclavonum, sex Bohëmorum monte, dicto VVinburgum habitâsse.

Habet præterea Raderus consignatos plures sanctos, qui olim Boëmiam præsentia sua decorarunt, inter quos (prout etiam ex historijs Boëmiæ constat) fuit Sanctus VVolffgangus Ratisbonensis Episcopus, à quo Raderus dicit auspiciis S. Bilgrini, seu Peregrini Batavorum, seu in Bathaus in Bavaria Episcopi, totam Boëmiam ad Christum Dominum conversam ante Annum Domini 972.

Sanctus ergo Pilgrinus misit S. VVolffgangum in Boëmiam, quē eundum etiam advocaverat in Vngariam ad fidem Christi ibidem prædicandam.

Superest memoria S. VVolffgangi in Boëmia supra Pagum & Castellum Chudenicz Illustrissimorum Dominorum Czerniniorum Stemmati Titulare, ubi in nemore colli imposito ad sacellum prædicto sancto dedicatum, hodieque in Petra apparent vestigia utriusque pedis sancti illius Episcopi quæ is, dum per Boëmiam in suo munere Apostolico peregrinaretur, ibi dicitur ibi impresesssisse, magnus solet ad illud

illud feriis secundis Paschatis ac Pentecostes fieri hominum piorum concursus, narranturque inibi non nulla supra naturam fieri solita. Etenim Sanctus VVolffgangus, ut olim cum esset Episcopus Ratisbonensium, Boëmiaque careret Episcopo, curam gessit Boëmiæ, ita adhuc Boëmiam suam è Cœlo videtur respectare. Nam & circa Annum Domini 1600. Domino Humprechto Czerninio, loci illius Domino tum Regni Boëmiæ subcamerario vegeto ac valenti, nihilq; de morbo, nedum de morte suspicanti, vox vigilanti insonivit: *Humprechte dispone domui tuæ, morieris post triduum: prius tamen peregrinare ad S. VVolffgangum ibique peccata confitere, & SS. Eucharistiam sume.* Paruit ille monito, tametsi nullum periculi signum in se adverteret summoque mane res suas cum Familia, & cum Parocho Chudenicensi, aliisque quorum intererat, composuit; S. VVolffgangum, ut iussus erat, adiit, & quarta die, diem suum pie obiit.

Idem Raderus in Bavaria pia refert Posonem, seu Bosonem Episcopum Merceburgensem (qui obiit Anno 967.) Selavis, seu Boëmis, Lusatiis, Vngaris, qui ad orientem vergunt, Idololatris, vel saltem adhuc mori-

moribus paganis Cæleſtem Chriſti legem ingenti cum labore promulgâſſe, dicitque eum natum Bavarum in Bavaria obiiſſe.

Nihilominus præcipui primique Boëmiæ Apoſtoli ſunt, SS. Cyrillus & Methudius Epiſcopi, qui è Græcia egreſſi, corpus S. Clementis Papæ & Martyris è Cherſoneſo ſublatum ſecum detulere varias per Provincias, in quibus Chriſtum Dominum paganis annunciavere, donec tandem Moravas ac demũ Boëmos Eccleſiæ ſubdidiſſent.

Primus, quem Borzivvogio Boëmiæ Duci in Moravia ad Chriſtum converſo domum redeunti, Sancti Epiſcopi adiunzêre comitem ſacerdotem, vocabatur nomine *Kaich*, qui primam in Boëmia miſſam Regina Hradecii celebravit.

Venerabilis autem ille Paulus ſacerdos, qui poſtea Borzivvogio & S. Ludmillæ fuit à Confeſſionibus & qui VVenceslaum in trafinum ſuum educavit, ac ad omnem ſanctitatem inſtituit, putatur ab eiſdem ſanctis in Boëmiam fuiſſe adductus.

Sancti illi quinque Fratres Martyres Benedictini S. Adalberti Roma uſque in Poloniam comites aliquando in Boëmia in Monaſterio Brzevvnovienſi habitârunt. Sed & temporibus reliquis viri ſancti

con-

concionibus ſuis Boemiam illuſtrârunt, inter quos B. Ioannes Capiſtranus Franciſcanus, qui Pilſnæi, Glacij, alijſque Boëmię locis Apoſtolicis ſuis ſermonibus mira in hominum pectoribus eſt operatus, multaque Huſſitarum millia reduxit ad Eccleſiam; multa millia excitavit in militiam adverſus hæreticum, & ab Eccleſia repudiatum fœdifragum Regem Boëmiæ Georgium Podiebradium; contra quem à ſummo Pontifice Paullo declaratus eſt Catholicæ militiæ Dux. Zdenkon de Sternberg Baro Boëmus. Adverſus Turcas etiam è Boëmia multos in Vngariam excivit; inter quos & ille Boëmus eſt, qui cùm Alſam Græcam reliquos inter præſidiarios tueretur, & Turcarum non nemo tempore acerrimæ oppugnationis vexillũ Turcicum jam mœnibus in figere, proſilijt Barbarũ illũ in præceps daturus. Sed Turca ille Boëmũ medium ita complexus eſt, ut is ſe eripere & à Barbaro expedire nõ poſſet. Quare ad B. Ioannẽ Capiſtranum ponè cum Crucifixi effigiè adſtantem & Chriſtianorum animos accendentem converſus, petijt, num, ſi una cum cane iſto (ita Turcam appellavit) ſeſe daret è maribus præcipitem, anima eius eſſet futura ſalutis æternæ compos; cumque id

id B. Ioannes pollicitus esset, sese unâ cum Barbaro vexillum manutenente, nullâ morâ abjecit in Arcis fossam, & lapsu illo vitam sibi pariter eripuit & Barbaro.

Extant manuscriptæ variæ B. Ioannis Capistrani Epistolæ, quas is ad Georgium Padiebradium scripsit ardenter, pro Hæresum in Boëmia extirpatione.

Ex eodem S. Francisci Ordine B. Iacobus de Marchia fortiter in Boëmia adversus Hussitas decertavit, veneno ab illis sæpius tentatus.

Sed & S. Henricus Imperator in bello, quo ope S. Laurentij Boëmos vicit, terram Boëmiam sacris suis pedibus aliquando calcavit eâque victoriâ ad Boëmos nondum omnes Christianos, Ecclesiæ plenè adjungendos est usus.

Nec dubitari debet sanctum quoque Ottonem Bambergensem Episcopum, dum per Boëmiam, ad Barbaros convertendos sœpius VVladislai, Sobeslaique temporibus est peregrinatus, occasione illa bene usum ad Boëmorum animas pietatis amore imbuendas adeoque sanctitatis zelique sui radijs etiam hanc Provinciam illustrasse.

CAPVT V.

Pij homines.

EST locus uno milliari Brzezreicio inter silvas Bastinenses in loco Styadraze, sub antiqua desolatâ Arce, nomine Tremssim, ubi modo sunt quædam prata bonorum Breznicensium; Illic fuit quoddam Sacellum, & iuxta illud tuguriolum, in quo 46.an. Eremiticam vitam egit Benedictus de Dluzina, vir Equestris Ordinis, sepultus in Hvvozdian, in Ecclesia S. Procopij. Imago & epitaphium eius Anno 1637. deleta fuit in dealbatione templi. Dicitur fuisse tãtæ innocẽtiæ, ut cum leporibus subinde luderet; sed & quando illi in hortulo damnum in caulibus faciebant, vocabat illos ad se, & virga correctis documenta dabat, ne amplius ad damna redirent. Sunt quidam in vivis qui hæc à Majoribus suis acceperunt. Sacellum autem non ita pridem id est, anno circiter 1620. destructum est à quodam Capitaneo Breznicensi Hæretico.

Ad Civitatem Strakonicensem est Arx, vel potius Conventus Equitum Melitensi-

 um,

um, S. Ioannis Hierosolymitani. Erant olim inibi duodecim sacerdotes eiusdem ordinis, qui etiam, vicinas Parochias administrabant. In templo ejus Arcis est sepulta quædam puella, quæ à Matre Iudæis vendita ab illis occisa fuit. Et cùm hoc rescissent Christiani, corpus acceperunt, & in templo arcis sepeliverunt, ubi in lapide sepulchri Cruce signato hæc scripta sunt: *Puella annicula Dorothea à Iudæis occiditur die Martii Prima* 1503. Vnde Iudæi non habitant ab eo tempore in illo Dominio, Mater verò illa est combusta.

Auctaria.

¶ De Sanctitate Martini Strakonicky Parochi in Strassinie sepulti in Blizivvi dictū est in vita Patris Alberti Chanovvsky toto cap. 3.

Novædomi celebris est Fabianus, seu Favianus, Marzan Dominorum de Rosis seu de Nevadomo ibidem quondam cocus, qui relictâ Aulâ se contulit in Eremū quinque horarum itinere indè distantem; vbi cùm vitam sanctè finivisset, omnes Novædomi campanæ ultro nemine impellente pulsabantur: quo Iudicio Mors ejus prodita

dita & corpus allatum honorificè sepultũ in Templo S. Ioannis prope medium Anno Domini circiter 1400. Vestigia eius in lapide durissimo supersunt in quo olim sedebat & cubabat.

Est in Cathedrali Templo Pragæ sepulchrum, atque è marmore albo monumentum ad ipsum parietem sacelli S. VVenceslai collocatum cum hac epigraphe.

D. O. M.

GEorgio Papelio Baroni à Lobkovvicz Domino in Duxavv, & Schvvekenstain, Sacratissimo Imperatori Rudolpho II. à Consilijs, Iudicijs Appellationum in Boëmiæ Regno Præsidi, vitâ insigni cum pietate transactâ defuncto Anno M. D.XC. die XI. Septembris. Adamus Gallus Papelius Fratri Germano mærens posuit. Vixit annis XXXIV. Mensibus VI.

[Narratur sub ejus mortem in signum ejus Sanctitatis, campanas divinitus impulsas, nullius hominis operâ sonuisse. De ejus autem pietate hoc speciale memorant (id, quod tamen alii dicunt ab alio quodam Domino itidem Lobkovvicio fu-

isse factitatum) eum singulis ferijs sextis Crucem trabalem, exemplo Christi. D. fuisse solitum bajulare per longum spacium itineris.

Memoratur etiam ab Historicis eximia Pietas clarissimi Herois *Iaroslai* Baronis de Sternberg, qui à VVenceslao Ottocaro, cognomento Monoculo Boëmiæ Rege adversùs Tartaros, post Russiam Poloniam, Silesiam vastatam in reliquas Europæ Provincias impetum parantes missus, Olomucij Metropoli Moraviæ octo Christianorum millia congregavit, quibus ducenta circiter Tartarorum millia aggressus hostes profligavit, ducique eorum Petæ nomine manu propriâ dextram amputavit. Priusquam in Barbaros movisset, in foro Olomucensi, cum copijs suis omnibus flexit genua, opemque ac patrocinium DEIparæ apud DEUM imploravit, voto addito, Templum se DEO sub titulo DEIparæ erecturum, si victoriâ potiretur. Multis deinde à Rege Boëmiæ ornatus est dignitatibus, ejusque Honori institutus est supremi Moraviæ Præfecti Magistratus, quem is primus omnino gessit, ac deinde posteri ejus longâ serie obtinuerunt, quorum etiam multorum effigies ac epitaphia super-

sunt

sunt in Templo B. Virginis Olomucij, id quod ipse victoria obtenta voti reus ædificaverat. Templum illud nunc est Collegij Societatis IESU. Sepultus est prædictus D. Iaroslaus Pragæ in sacello S. Barbaræ apud moniales Ordinis S. Claræ in monasterio S. Francisci, vulgò S. Agnetis dicto: Vbi super Marmoreum monumentum exstat ejus effigies mitra & pallio ducali exornata.

Illustrissimorum Dominorum Adami de Sternberg Regni Bohemiæ Burggravij & Mariæ Maximilianæ comitissæ de Hohenzollern Filiolus VVenceslaus, cùm ab Archiepiscopo Pragensi Ioanne Lohelio, Baptizaretur, manus precantium ritu complicuit. Huic Mater cælites Patronos elegit, SS. Stephanum & Laurentium; quorum quidem nomina postea fuit oblita; sed tamen eis puerulum identidem commendabat. Non attigit ille septennium. In morbo suo lethali circa annum 1615. P. Georgio von der Boon è Societate IESU ter generaliter de tota vita confessus, sæpius ingeminabat, oportere nos magnâ diligentia ad mortem præparari. Flere Matrem prohibebat, quod se vtique ad Cælum mox iturum sciret, quin & jam venisse pro

se SS. Stephanum & Laurentium eosque adesse ad illum locum vbi Crucifixi effigies stabat. Et verò in pede Crucifixi illius repertæ sunt postea reliquiæ dictorum duorum sanctorum, Sed & Matri memoria rediijt, hoc esse sanctos quos illa infantulo Patronos legerat. Solebat puerulus ille ad sonum singularum horarum cruce sancta frontem signare, ac paulisper precari quod & in illo morbo, cùm tertiam pomeridianam audiret, facturus dexteram elevarat, debilemque etiam læva juvabat, sed eo ipso momento morte abreptus duos digitos complicatos reliquit, quos ad Crucem faciendam extenderat. Sepultus Bechinæ in Monasterio Franciscanorum, vbi circa annum 1619. à rebellibus hæreticis è tumba dum esset ejectus, manus illa cum cubito apparuit integra, hodieque incorrupta perseverat quam deinde Mater sacrorum lipsanorum instar asservatam Filiæ suæ Illustrissimæ Mariæ Evæ de Tiffenbach post obitum reliquit; quam etiam Serenissimi Archiduces Austriæ sæpius sibi monstrari jusserunt, ac admirati sunt, vocarique Viennæ manus illa solet, *manus boni pueri.*

Quin & Mater ipsa magnæ fuit sanctitatis, cujus virtutes prolixè à P. Matthia Nen-

nichen

nichen è Societate IESU qui Dominæ ibi erat à Confeſsionibus ſunt deſcriptæ.

Aliud priori affine huc adijciam exemplum ex annuis Provinciæ BOËMIÆ Societatis Ieſu acceptum.

In Toparchia Hunburcziczenſi, inter Giczinium & reginæ Hradecium ſita in cellula templo ſanctæ Mariæ Magdalenæ Gerzinij adnexa, ex quopiam rumore invenit P. Simeon Hubner corpus virgunculæ incorruptum, cujus tamen veſtimenta ex nigro ſerico jam ſitu aliquid de putredine in ipſis plicis contraxere. Rei inſolentiam admiratus, dum cauſas & originem indagat, ex ſenibus fide dignis, & qui puellæ convixere didicit ſequentia. Virginem hanc Patre Georgio VVratislavv de Mitrovvicz, Gerzicz, & Humburczicz, *Matre Magdalena* genere VVarczuviana de Rhenicz, utroque pio & Catholico, & è nobili BOËMIÆ familia oriundo prognatam, *Sabinæ* habuiſſe nomen. Hanc virtutibus in tenera ætate jam adultis, præ cæteris pietate erga DEUM, miſericordia & benignitate erga proximum floruiſſe. Parentum enim in alios excandeſcentem ira animum flexis tam diu genibus placare conſueverat, uſque dum precibus ejus victi iram

 pone-

ponerent. Neminem mendicabulorum vacuum abire patiebatur, sed aut ære à Matre obtento, aut pane à familia impetrato recreabat. Quodsi neutrum mox consequi poterat, tam diu supplicans pro paupere, domum circumibat, dum voti compos fieret. Si quos subditorum in carceres coniectos didicisset, opportunis & importunis precibus eorum liberationi patrocinari, felici plerumque eventu consuerat. Vnde Parentes, si quid ejusmodi imposterum accidisset, Sabinæ id indicari prohibebant, ne inde fieret tristior, & solitis blanditijs dimissionem captivorum vel ab invitis Parentibus extorqueret. Tanta denique naturæ virtute corroborata benignitas fuit in puella, ut nec jumenta exagitari aut molestia affici citra necessitatem pateretur. His virtutibus Cælo jam matura tertium decimũ ætatis annũ agens, animam Conditori reddit Anno salutis 1597. Virgo forma corporis, sui temporis cæteras in hoc districtu antegressa, sed animo multò formosior. Ejus integerrimæ pulchritudinis index hæc corporis sexaginta jam propè annis incorrupti integritas st. Sed & corollam, quam vna cum annulo & pretioso frontali suedicus miles Panero
duce

duce Boëmiam devastans virgini detraxerat, tam vernans triginta annorum est inventa, ac si Rosmaris, illo ipso die ex horto in sertum innexus fuisset. Manet etiamnum in eius manu lignea crucula incorrupta, uti & precatorius libellus Boëmici Idiomatis, ex quo quotidie crebras ad Deum tenero affectu preces fundere solebat, omnis corruptionis expers. Ejus corpori honorificè tumulando cellulam seu criptam in qua modo requiescit, Patruus virginis VVenceslaus VVratislavv Lytomisslïensis Dominij id temporis Gubernator ędificavit. Vicini & advenæ digitum DEI in ea tam diuturna virginei corpusculi integritate venerantur; nec immerito, si quidem nulla in ea sunt indicia balsami, aut aromatum; & ij quoque, qui morienti puellæ adfuêre negant fuisse corpus ejus ullatenus apertum. Insuper & Amicorum quorundam corpora ibidem multò tardius reposita, jam pridem in pulveres redacta sunt, illius autem solius virginis corpus incorruptum perseverat.

Vrsula ex Illustrissimo Lobkoviciorum stemmate, Parentum nostrorum memoria, magnæ virtutis & sanctitatis foemina

mina nupta cuidam Domino Pleskus Baroni in Moravia solita se quotidie in certum quodpiam Christi Domini vulnus commendare, multa à Dæmone passa fuit adversa. Quadam nocte cum ei mortem minaretur, illa vero minas eius, flocci faceret, negaretque eum huius rei habere facultatem, adversus eam, quæ se Deo eâ die in vulnus manus dexteræ Christi Domini commendasset, arrepto Dæmon cervicali eam suffocare conabatur. Cumque illa nihilominus spem suam totam in Deum collocaret, victus Dæmon aufugit, ita tamen, ut prius pestilenti aliquo halitu faciem eius afflaverit, ex quo vultus eius postea graviter intumuit. Eo autem ipso, quo eam Dæmon deseruit, momento, cum illa levasset oculos, magna vidit luce splendidam super se dexteram protegentis instar extensam. Alias cum in prædio suo deambularet, contigit, ut locum accederet, in quo effusum quidpiam humoris fuisse advertebatur, quam effusionem quotquot Gallinæ transibant aut anseres, mox in vestigio extinguebantur, Monita igitur illa ab ancillis, ut locum caveret, cum nihilominus facto signo sanctæ Crucis transiisset, mox, non quidem exanimis, corruit

tamen

tamen, atque in lectulum est relata, membris nervisque omnibus contractis, atque hoc in morbo tribus annis ac mensibus sex ad obitum usque mira patientia, decubuit, mamilla dextra sanie, ac tabo ita corrosa, ut interiora pectoris apparerent, Cūque ei per magica quædam valetudinem promitterent, adduci non potuit, ut nefaria eiusmodi medicamenta admitteret. Extrahebantur autem ex illo vulnere varij capilli, & pili, ac carbones, cortices, aliæque eiusmodi quisquiliæ, ut facile appareret morbum illum magicis incantationibus ei fuisse procuratum. *Sed quod in hac re* fuit admirabile, lignea quam Domina illa habebat Crucifixi effigies quasi doloribus eius condoleret, quoties ipsa acerbius cruciaretur, agebat & ipsa in vulnere lateris pus, & saniem ostendebat, atque ex sacratissimo illo vulnere, etiam similia capillamenta, aliasque quisquilias emittebat. Sacrum missæ sacrificium coram ea moribunda celebravit P. Andreas Neibaur Societatis Iesu Pragæ ad S. Clementem Germanicus Concionator vir ab opinione sanctitatis celebris, vbi illa postquam Sacratissimam Hostiam elevari aspexisset, mox

clamavit; *Iam D. Deum meum vidi, nec amplius quidquam video.* Et sic cæca eâdem die obijt. Crucifixum illum eidem Patri donavit, qui nunc asservatur apud *Illustrissimam* comitissam Mariam Eleenorā de Nostitz, natam de Lobkovicz, cui eum ad vitam commodavit, virginum Monasterium Regium Viennæ Austriæ, in quod Monasterium illatus est à dictæ Dominæ privigna, Domini Flesky ex priore conjuge Filia, dum Monasterium illud & religionem est ingressa.

Pater Koialovicz in sua Historia Lithvvaniæ parte 1. libro 9. ad A. 1386. Refert sacerdotem quendam Boëmum nomine Hieronymum in Lithvvanis ab Idololatria ad Christum Dominum adducendis sub Iagellone Rege Apostolicè desudantem, dum simulachrum Idoli dreti Perkun, securi demoliretur, incauto ictu pedem sibi graviter sauciâsse; itaque populum Numinis violati ira hoc accidisse vociferatum, religiones suas profanatas ploravisse. At cum idem Hieronymus ducta super vulnus manu crucis sacræ effigiem designasset, verique DEI nomine momento sanum pedem repente circumstantibus ostendisset, tum verò insolentis prodigij spectaculo attonitos

novæ

novæ Religionis dignitatem suspexisse, antiquæ vanitatem omnes derisisse.

Anno 978. Refert VVenceslaus Hagek Bohumitum primum Ostroviensem à sancto Adalberto constitutum Abbatem Ordinis S. Benedicti ab omnibus vulgò habitum pro viro sancto.

Bonfinius in sua Historia Vngariæ refert Anastasiũ Colociensem in Vngaria Archiepiscopum ad illam dignitatem ex munere Abbatis in Boëmia Monasterij Brevvnoviensis (quod is primus ibi gesserat) translatum, tantorum apud DEUM fuisse meritorum, ut mortuos ad vitam revocaret.

Petrus Baro à Rosis, cùm jam subdiaconus esset inter Cistercienses Cœnobij Altovadensis, quia tamen Familia illa Boëmiæ Princeps ad eum vnum redacta fuerat, maritus factus, ac supremus Regni Camerarius, postquam liberos genuisset, ad Monasterium consentiente uxore rediijt, in eoque vitam sanctè exegit, cum septemdecim circiter templa priùs erexisset, ac inter illa etiam Basilicam sancti Viti Crumlovij.

Ejus Filius itidem Petrus dictus Pragæ ad omnes Sanctos in Arce Præpositus ob

laudatissimam virtutem ab Vrbano 6. Galero Cardinalitio decoratus est quem tamē ipse humilitatis studio non admisit.

Circa Annum 1360. Margareta V Vartenberga à morte Mariti sui Hinkonis Hazenburgij inter Crumlovienses Clarissas, conversa, virtutibus & miraculis claruit.

Ad Annum 1540. Memoriâ est R. P. Ioannis Rauch Ordinis Fratrum Minorum Conventualium Provincialis qui sese eo tempore pro ruente ad Lutherum, Domo DEI Fortissimus Athleta apposuit.

Sed & memorabile mihi semper visum est facinus Dominæ Elisabethæ de Plavvna natæ Korensbyanæ, quæ, dum hæreticus Electoris Lazoniæ miles Duce Hoffkirchio magnâ Boëmiæ parte ipsaque Pragâ occupatâ Thaumaturgam Deiparæ Imaginem Baleslaviensem in puplico minoris Pragæ foro ad patibulum collocatam magno numero militari ordine armatus cinxisset, exploraturus an demum [id, quod eum ea sæpius accidisse à Catholicis audierant] eis esset elapsura, & ex eorum potestate erepta ad locum suum Boleslaviensem, ut aliàs solebat, miraculosè reditura: Prædicta D. Elisabetha per medios illos hæretico-

ticorum militum ordines Catholico inflãmata zelo ad Sacram illam accurrit Imaginem, ibique flexis poplitibus eam est publicè venerata, magnaque voce exclamavit: *O Beatissima virgo Mater Dei ulciscere te de tuis inimicis.* Et mox corpus animumque aptavit ad mortem, quam non tantum parata fuit in obsequium Deiparæ subire, sed & sese tunc magno arsisse professa est desiderio, ut militum illorum aliquis ei ferro caput amputaret.

Sequenti verò statim anno ducis illius Hoffkirchij Frater eodem loco, quo DEIparæ iconem sic despectui habuêre, est ob alia quædam facinora plexus capite.

In histor â Societatis Iesu refertur magnarum admodum virtutum Pater Adalbertus Bauzek sequentibus verbis.]

Pater Adalbertus Bauzek Anno 1556. Id est eo ipso, quo Societas IESU Collegium à Ferdinando I. Cæsare fundatum Pragæ est ingressa cùm cira festa Natalitia in Collegij illius templo Pragæ preces ad Deum funderet ei Dominus IEsus pueri venustissimi specie in Sacrosancta Hostia apparuit, Rogantique quid abs se vellet; *volo* respondit puer) *ut ibi sis ubi es.* Quæ Adalbertus

bertus de ingrediendâ Societate interpretans in eam recipi postulavit, votisque potitus, vitam in Societate vocationi divinæ consentaneam usque ad extremum peregit. In academia Viennẽsi Sacræ Theologiæ Professor & Decanus, tum aliâ fortiter ad Religionis munimentum gessit, tum obstitit, ne volumina parum pietati congruentia, quæ magno numero offerebantur, in lucem prodirent: tum denique effecit; ut qui doctrinæ publicis donarentur insignibus, ex diplomate Pij quarti Catholicum symbolum profiterentur. In Moravia diœcesanæ synodo cum Patre Magio Provinciali, & cum Patre Henrico Blyssemio interfuit, in qua ducentis præsentibus sacerdotibus, & Antistiti, concionibus, privatisque colloquijs pro virili, quam Deus dedit, tulit opem, Obijt Viennæ Anno Domini 1571. De quo obitu Historia Societatis Parte tertiâ hæc habet lib. 7. n. 58.

Dum tanta sacrorum penuria colonorũ urget, ecce tibi maximè insignis amittitur. Viennæ Adalbertus Bauzekius Boëmus, quàm acerbo naturæ & rebus humanis, tam maturo virtuti, sibique obitu, quinto Nonas majas cecidit; Vir mitis, innocens, candi-

candidissima anima, humilitatis, amabilissimæ, paratissimæ ad omnia obedientiæ, ad hæc doctus cumprimis, publiceque in Academia Viennensi, temporeque eodem in Collegio nostro Theologiæ interpres: Impiger idem navusque divinæ vineæ cultor: Cujus in ore ac vultu, innocentiam animi, caritatemque erga DEUM, & quoscunque hominum legeres. Quibus virtutibus ita domesticorum amores, civiumque rapuerat, ut ægro nullum omissum sit, certatim omnibus omnia conferentibus, divinum humanumque remedium: & fuerint qui vota facerent atque enixè DEUM Dominum precarentur, Vicarios se offerentes ut detractos sibi, illi annos adjiceret, ne munimentum id Religioni alienissimo tempore demeretur. Quæ spes ubi fefellit, quod reliquum erat, demortuo frequentiâ, dolore, lachrimis, ac lamentatione insigni justa funebria persolverunt. De eo Magius ita nunciat: Tertio die Maij migravit ad Dominum Sanctulus ille, ac Benedictus Pater Adalbertus, dimidium animæ meæ, propter multas ejus virtutes: Cujus mors, ut communi bono per incommoda accidit, & Academiæ & Collegio nostro, & Theologorum nostro seminario: cum

cum esset ille vas omnium bonorum, & ad labores infractus; Ita vulnus cordi meo tale inflixit, ut etiamnum perdoleam.

Superest etiam pijssima memoria Illustrissimi Domini Ioannis Baronis Senioris Rzyczansky Kavvka de Rziczan, qui Deo sacræque conversationi penitus addictus noctibus singulis ad orationem lectulo consurgere, & in ea horis pluribus hærere solitus, ultimis vitæ suæ viginti annis carnem non degustavit ab omnibus passim magnâ habitus in opinione sanctitatis. Obijt, Anno Domini 1643.

Nec tacendus fortissimus Catholicus Heros Zdenco de Lobcovicz, postea Princeps, & supremus Cancellarius in Bohemia, cuius tanta fuit in vera Religione soliditas, ut ad subscribendum Majestatibus literis, quibus ab Cæsare. Rudol. ad id ferè adacto hæreticis magna privilegia damno Catholicorum gravi concedebantur nullis prorsus etiam amittendi officij alijsque longè gravioribus minis adigi potuerit, cùm se potiùs in frusta dissecandum corpus suum prębiturum generosissimè affirmaret, quam suo calculo perfidiam hęreticorum confirmaret. Cum autem postea hæresis jam supercilium tolleret, ipse nihilomi-

minus semper Catholicæ Religionis fuit præsidium, ob quod DEUS optimus uxorem illius natam ex Illustrissima stirpe Pernsteiniana annis jam quinquaginta gravem post desperatam ferè successionem ingni, etsi unica prole mascula VVenceslao Principe adauxit, qui nunc maximis Legationibus & muneribus se se Augustissimis Cæsaribus Ferdinandis II. & III. probavit eximiè. *Ita nimirum* DEUS ijs, qui propter ipsum sua commoda deserere sunt parati centuplum etiam in hac vita retribuit. Mortuus est gloriosus ille Ecclesiæ in BOËMIA Propugnator postquam Medicis inevitabile Fatum nunciantibus respondisset *Lætatus sum in his quæ dicta sunt mihi in Domum Domini ibimus*: Præsente Nuncio Apostolico & Regis Catholici aliorumque magnorum Principũ Legatis tanti viri fortitudinem & pietatem admirantibus.

Huic Gemellus fuit Illustrissimus comes Guilelmus Slavvata qui ultimam è Novadomensi Familia Luciam uxorem habuit. Hic domus illius à Cæsare nominatus Gubernator Sacræ Maiestatis intimus Consiliarius, Eques Aurei velleris & supremus in BOËMIA Cancellarius fuit. Hunc quoque successione fœcundâ DEUS benedixit, quia & ip-

& ipse acerrimus orthodoxæ Religionis propugnator extitit, pro qua etiam ab rebellibus è fenestra Cancellariæ in Arce Pragensi eiectus, non nihil casu afflictus fuit, sed ut altius exurgeret, atque in Aula Cæsarum Ferdinandorum II. & III. ad mortem usque gratiosus Augustissimis Austriacum Catholicæ Religionis Zelum suo fervore pro sicuè promoveret,

Ex stemmate comitum de Martinitz Dominus Georgius (qui Arcem Smecznonsem, ac in ea sacellum divæ Annæ Christi D. Aviæ renovavit) ob doctrinam & zelum erga Religionem Catholicam requisitus fuit per Breve Apostolicum, ut vacante supremo cancellariatu ab cæsare ipsi oblato in regno Bohemiæ illud officium, relicto tunc maiori, quod habebat, supremi Judicis acceptaret (quod & fecit) utpote in quo plus posset prodesse religionis indemnitati.

Huius Georgii ex Patre Iaroslao fato præmaturo erepto Nepos Iaroslaus posthumus Matre vterum gerènte assistenteque Marito peste correpto mire servatus, sub tutela Domini Adami de Sternberg supremi Burggravij educatus, eius filiã Mariam Eusebiam Matrimonio sibi iunxit, post-

quam

quam Romæ Clementi VIII. Pontifici Max. efflagitanti promisisset hæc tria; I. se non nisi Catholicam uxorem ducturum; Deinde mox à reditu in patriam è suis bonis hæresim eliminaturum: denique in omnibus Comitijs & Consilijs singulari Zelo bonum Religionis procuraturum. Quo facto promisit sua Sanctitas illum, licet unicum familiæ, à DEO fœcundandum faustâ successione. Tandem ipse unus è Regijs locum tenentibus Cuius curæ Corona, Reliquiæ sacræ & privilegia in Arce Carlensi deposita fuêre commissa) à Rebellibus ex Cancellaria primus è fenestra in fossam Arcis odio fidei Orthodoxæ Pragæ in præceps datus invocata *Mariâ Matre gratiæ* incolumis evasit & illa die adhuc 12. leucas curru confecit. Dixerat autem unus ex ejectoribus hæreticus Familiâ nobilis ridendo, *videbimus an illum juverit ejus Maria.* Cumque illum infra commodè moventem se ex alto despexisset, subiunxit: *Per Deum ejus Maria illum juvit*, statimque aliquot bombardarum ictibus petitus Iaroslaus bis in veste tantum & semel levissimè in brachio tactus, demum post victoriam illam decretoriam è Politica Regia Gubernatione Vicaria

caria hic ardentissimus fuit, qui hæresim jussu pijssimi Cæsaris Ferdinandi II. & III. gloriosæ memoriæ ex Patria profligavit, adiunctâ lapidi Ecclesiastico ope brachij secularis. Mortuus inest senectute pia & bona, supremus Burgravius, omnibus Ecclesiæ munitus Sacramentis. Adeo videlicet Providentia divina in sua dispositione non fallitur, ut duo illi ejecti fuerint inter politicos Regios administros quædam quasi capita Reformationis, alter in Aula, alter in Patria coniunctis viribus strenuè laborantes, pro DEO, Rege, seu Cæsare, & Patria.

Est & Illustrissimi ac Reverendissimi Ioannis Lohelii, Pragensis Archiepiscopi virtutum laus ingens in Kalendario B. Virginis typis vulgata.

Refert VVenceslaus Hagek A. 1271. obijsse pijssimum Virum, Vitum Ecclesiæ Pragensis Decanum, cuius eximium in concionando Zelum, in templis decore ornandis, divinisque officijs ac DEI cultu exlolcendo ac propagando, mirum fervorem refert, quem ait relictis omnibus, totum sese obsequijs divinis mancipâsse. Quotidie suæ mensæ tres mendicos, die verò Dominicâ quatuor adhibebat, aliasque Eleemosynas plurimas, sed secretò largiebatur. Institu-

ituit in Ecclesia Pragensi viros & qui iu noctuque sine ulla intermissione salterium decantarent: quam Ecclesiam onarijs ædificijs aliisque modis, mirè exrnavit, multaque alia per Boëmiam temla erexit, plenusque meritis obiit in Donino.

Est & tenuis quædam adhuc memoria, Cuiuspiam alterius, Sanctæ vitæ Canonici Ecclesiæ Pragensis Metropolitanæ, qui monialium Benedictinarum ad Sanctum Georgium in Arce Pragensi in rebus Spiritualibus Director magnâ eis dicitur sanctitate præluxisse, apud quas sepeliri etiam voluit, cum prius ante mortem suam, Epistolam spiritus plenam, ad eas conscripsisset, quæ epistola nuper admodum adhuc exstabat. Ad sepulchrum eius dicuntur etiam quædam Cælitus accidisse.

Habet præterea Hagecus ad Annum 1393 memoriam, Doctoris Ioannek, suffraganei apud Archiepiscopum Pragensem à Vvenceslao Pigro è Ponte Pragensi in Moldavvam, ob defensionem, (ut videtur) jurium Ecclesiasticorum, præcipitati, cum idem Rex decem Annis antè Beatum Ioannem Nepo mucenum prius crudeliter excarnificatum eodem mortis genere affecisse

Quin

Quin & eodem loco Historicus ille refert Iaroslaum de Klinsstein (quem Rex ille cum alio Canonico incarceratum morti pariter destinaverat) VVenceslao pigro prædixisse, eum, quia duos Canonicos iniustè carceri mancipâsset, bis carceri mancipandum, in eoque 40. hebdomadis detentum iri, eò, quod illos 40. Horis in carcere detinuisset: quæ omnia eventus comprobavit.

Sic & olim sacerdos quidam Prostivvog Anno 992. cum Paganos Boëmos quam ardentissimè in fide Christiana institueret, est à Hrabodog VVrssovvicensi interemptus.

Anno 1078. Iudæi passim per Boëmiam Sacerdotes Christianos in vijs occidebant, eisque viscera extrahebant, donec deprehensi pœnas dederunt.

Huc etiam pertinent illi, quos in odium Fidei Catholicæ innumeros Hussitarum hæreticorum furor absumpsit. Creduntur ducentorum millium numerum in sola Boëmia excessisse, certe solus Ioannes Zisska eorum Dux manu propriâ (ut Impij Hussitæ gloriabantur) mille sacerdotes interemit.

Vrbium Pragensium senatores etiam multi crudelissimè sunt à furiosis hæreticis

crucida-

trucitati sœpius, Certè animæ Religiosarum servitarum *B.* Virgnis ab Hussitis combustarum è mediis flammis spectabiles in Cœlum volâsse traduntur.

Anno 1319. Cum Pragenses Hussitæ Cœnobio Carthusianorum sub titulo *B. V.* 31. Iulii diruto, undecim Ordinis illius Religiosos intra Curiam veteris urbis carceri inclusissent, die sequenti non sunt in eo reperti nisi decem. Quare carcerem illum seris, ac vectibus iusserunt senatores quàm diligentissimè muniri: sed tamen die tertiâ inventi sunt solùm novem. Vocatos ergo examinârunt, quo Socii eorum devenerint qui nescire se aliud testati sunt, nisi quod cum sese omnes pariter in oratione prostravissent, finitâ oratione semper unus defuerit. Rursus ergò inclusos vesperi accuratè numerârunt, & carceris fores, fenestras, serasque sigillis suis omni diligentiâ muniverunt: & ecce manè salvis sigillis omnibus, non nisi octo repererunt. Quod admirati senatores, hos reliquos octo salvos in Moraviam dimiserunt.

Huc quoque spectant gloriosi illi viri, qui sese murum pro Ecclesia Catholica adversus nascentem Hussij hæresim opposuerunnt, quos inter Zbinko de Hazmburg,

G tunc

tur c Pragensis Archiepiscopus, qui medio in conatu hæresis illius extirpandæ obijt, veneno, ut suspicio erat, ab Hussitis sublatus.

In Academia vero Pragensi Doctores plurimi adversus eandem hæresim decertavere, quorum nomina quod Cochlæum Historiæ Hussiticæ pag. 50. ipse Hæresiarcha Ioannes Huc cum indignatione recenset, nempe Stephanum Palecz, Stanislaum de Znogma, Petram de Ikoyma, Ioannem Heliæ, Andream de Brada, Ioannem Hildesen, Matthæum Monachum, Hermannum Heremitam, Georgium Botam, Simonem VVendam.

Quos inter præcipuè eminuit Zelus Stephani Palez & Andreæ de Brada. Certè Stephanũ appellat Cochlæus virum Christiano Zelo vehementer succensum, & ardentem, atq; in medio periculorũ, Spiritûs libertate intrepidum & securum. Multa vir ille, sine intermissione scripsit, adversus Hussium, nulloque modo adduci potuit, ut à tuenda sancta Matre Ecclesià quiesceret, quamvis id nequissimus Hussius modis variis ab eo conaretur impetrare, prout habetur apud Cochlæum libro 1 pag. 20. 27. 39. &c.

Andre-

Andreas verò de Broda, quem Cochlæus vocat, vitâ & eruditione venerabilem Theologum, quanto intra pectus arserit divinæ gloriæ zelo apparet ex sanctissima eius epistola, quam dedit ad Zbenkonem Archiepiscopum, quando eum in hæresis Hussiticæ primordijs suffocandis cessare advertit. Extat epistola illa apud Cochlæum pag. 16. in hæc verba.

Magister Andreas de Broda Boëmus Artium Magister, ac sacræ Theologiæ Baccalaureus formatus Ad Archiepiscopum Pragensem Dominum Zbinkonem, cognomento Leporem ex nobilissima Baronum de Leporibus familia prognatum Raudnicij in Arce sua Archiepiscopali habitantem &c:

Ac deinde inter cætera sic scribit,

Valde tremendum existimo illud horribile Domini *nostri, quod Ezechiel scribit.* Ecce ego ipse super Pastores requiram gregem meum de manu eorum. *Formidabile & pavendum, ne sanguinem ovium de manu Pastorum quandoque requirat. Auscultet Rev. vestra Paternitas, si quis hac brutas oviculas prædaretur, & abigeret, hominibus vestris: Nonne vestri milites, nonnè famosi clientes, nonnè validi festinarent armigeri? Immò, quod plus est, vestræ Paternitatis tota con-*

surgeret parentela, quatenus abijcere gregem pauperum non sinerent, sed ut prædam abactam recuperarent, etiam cum nobilium corporum dispendio veluti Tigride currerent seseque conflictui ingererent, quoadusque recuperarent prædam cum effectu. Revera pluris est unica anima hominis, quàm talia mille millia gregum. Igitur plus invigilandum est, ne hostis noster adversarius Diabolus, suis venenatis discipulis, captivans, & illaqueans animas, ipsas abigat & secum in interitum ducat. Labor hic, vigilia hæc vobis incumbit ex officio Pastorali, cuius est errantes corrigere, & ad viam reducere, immo compellere, veritatis. Vt autem res quam intendo V. Paternitati pateat. Ecce palam dico, quòd varij libri illius pestilentis hæretici Vuicleph Anglici, in vestra multiplicantur Diæcesi: qui non paucos, immò complures erroneos articulos, immò damnatos, ac meritò damnandos continent. Quales sunt Dialogus & Trialogus, & Tractatus de corpore Christi, & plures alij ut audio. Ex quibus & eorum venenatis propositionibus timendum est, ne oves lethaliter, & insanabiliter sautientur. In quibus præcipuè damnabilis ponitur articulus. Quod in Sacramẽto altaris maneat panis post consecrationem

contra

contra quem Articulum scribere cogor, quia prius cavenda sunt vulnera, quam veniant. Et Chirurgi prius variá præparant Antidota, quam ad se vulneratos, & saucios videant properare. Et ideo R. P. vestram propter IESU CHRISTI *Sanguinem pretiosum & roseum & propter salutem vestram, quam desidero, & propter tutelam Christi fidelium quos omnes cupio, si* DEO *placuerit, fieri, salvos, peto, & humiliter peto, Immò poplite flexo devotius rogo: quatenus invigiletis; ne multiplicatis libris pestilenticis fideles vestri virus infidelitatis pestiferum hauriant. Per quod animarum periculum & honoris excidium paterentur. Nulla enim pestilentia, nulla fames, nullus gladius tanta mala possunt ingerere, quantum fuerit ex hæreticorum perfida pravitate &c.*

In alia quadam Epistola idem hic Andreas scripsit se priùs fuisse Hussio tam familiarem, ut in eodem cum illo lecto jaceret. At ubi primum eum advertit esse hæreticum, ita eum vitavit, ut ab eo tempore nunquam viderit, nec se ei videndum præbuerit.

Conatus est impiissimus Huss virum hunc ad suas attrahere partes, cui ille acerri-

acerrimâ epistolâ respondit; multisque deinde eius hæresim refutavit, quamvis, ut ait Cochlæus, liber eius typis excusus non sit, quemadmodum alii plerique eius tempestatis Boëmorum adversus Hussium tractatus.

Postquam autem Concilium Constantiense congregari cæpit mox hic Andreas de Broda cum Stephano Paley & aliis se illuc contulit, ut Hussium accusarent: quem etiam postea ibidem præsentem sunt acerrimè persecuti, donec tandem Heresiarcha ille flammis traderetur.

Enituit etiam eodem tempore zelus Ioannis Episcopi Litomisfliensis ex Ordine Præmonstratensium, patriâ Litomisslensis, prout videre est apud Cochlæum pag. 34. qui in Conciliis Constantiensi, ac Basileensi multũ adversus Hussitas laboravit, ac proinde postea hæresi jã totam Boëmiã occupante à summo Pontifice datus est Boëmiæ Archiepiscopus, aut saltem Archiepiscopatus administrator, Hic etiam prælio Hussitas aliquoties fugavit armatus ipse Dux.

Sed & magna apud DEUM Ioannis Archiepiscopi Pragensis Ordine tertij (cuius super Caroli 4. Cæsaris obitum extat

Oratio

Oratio funebris) merita fuiſſe opus eſt, utpote cui Deus revelaverat Huſsiticam illam hæreſim in Boëmia propediem exorituram, tantamque proborum ſubſecuturam internecionem, & omnem Cleri gloriam interituram, bonaque Eccleſiaſtica in manus & poſſeſsionem Laicorum deventura. Quorum futurorum triſtiſsimo nuncio exterritus, Archiepiſcopatu ceſſit, alteri, ipſeque ſe Romam contulit, Deum, ſanctoſque Apoſtolos pro Boëmiæ ſalute deprecaturus, ubi ad S. Praxedis ordinem Benedictinum ingreſſus eſt, ac circa annum Domini 1396. diem obijt.

Huius verò anteceſſor Ioannes cognomento Ocellus, prius Epiſcopus Olomucenſis, primus inter Archiepiſcopos Boëmiæ dignitate Legati nati ab Vrbano ſummo Pontifice ornatus, magnis effulſit virtutibus, atque imprimis ſtudio humilitatis, quâ munus Archiepiſcopale vehementer ſubterfugit, ita, ut nullis Caroli 4. Cæſaris, aliorumque Principum precibus ad illud accipiendum adigi potuerit, opuſque fuerit ſummi Pontificis nutum implorare, cuius voluntate cum tandem dignitatem illam ſuſcepiſſet, ne honore illo animus aliquando tumidus humilitatis obli-

visceretur, templũ ac Hospitale Pragæ sub VVisegrad ad ripã torrentis Boticz erexit, cui titulum dedit: *Humilitas B. Virginis Mariæ*: voluitque illud esse receptaculum illorum hominum, qui pristinis suis fortunis casu aliquo excidissent, & in pauperiem fuissent delapsi. Tantæ autem in loco illo dabantur Eleëmosynæ, ut plebs Hospitale illud communi vocabulo appellaret, *panem pauperum*, sed & aliud Hospitale S. Antonini in Srahovv olim jam à S. VVenceslao institutum, rursus, sed solum pro pauperibus studiosis & Sacerdotibus erexit, & dotavit. Census præterea instituit perpetuos, pro ministris templi omnium sanctorum in Arce Pragensi ea lege, ut in templo illo Missam de Beatissima Virgine quotidie decantarent, multisque alijs etiam in Silesia, & Lusatia pie constitutis obijt, Anno 1739. id est eo ipso anno, quo VVenceslaus Piger gubernacula Boëmiæ post obitum Patris sui Caroli quarti suscepit. Vulgatissimum illum de sancto VVenceslao hymnum Boëmicum: *Svvatus VVaclavve*. Ipse etiam composuit, & canentibus indulgentias concessit 50. dierum.

Sed nec minorum virtutum laude commendatur Ioannes huius nominis quartus,

Boë-

Boëmiæ Episcòporum vigesimus septimus, & ultimus, cui Ernestus succelsit, primus Archiepiscoporum Pragensium

Is Canonicos Regulares S. Augustini primus induxit in Boëmiam, eisque Raudnicij Cœnobium sub titulo B. Virginis instituit. Vbi & Hospitale pro pauperibus munificè erexit, ad pedem pontis, quo ipse curavit sterni Moldavvam in gratiam pauperum itinerantium, ne trajectoribus ultra naulum pendere cogerentur Sanctæ Marthæ fuit cultor singularis, cuius festum voluit in sua Diœcesi etiam in foro celebrari. Obijt Anno 1343. Pragæ templum S AEgidij fundavit, & quoad vixit ædificavit, sepulchrum S. Adalberti Pragæ laminis argenteis vestivit.

Atque ut Pragensium omnium, usque ad Husiticam Hæresim Archipiscoporum series magis innotescat, cum ea apud paucos Autores integra inveniatur, eam hic subijcio.

Ioannes quartus ultimus Episcopus Pragensis.
Ernestus Primus Archiepiscopus.
Ioannes quintus
Ioannes sextus.

VVolbramus.
Nicolaus Pruchuicus.
Zbinko de Hazmburg.
Albicus VVenceslai Pigri medicus
Conradus VVestphalus.
Ioannes de Praga, Episcopus Litomissliensis,
Rebus turbatissimis Gubernator, Archiepiscopatûs Pragensis.
Philibertus Constantiensis Episcopus, qui Barbaram
Imperatricem Pragæ coronavit postea Archiepiscopus, aut saltem administrator Ecclesiæ Pragensis constitutus.

PRæter supra ex Cochlæo nominatos Hussij Antagonistas numerat, etiam VVenceslaus Hagek alios ex Academia Pragensi, qui nascenti illi immanissimæ Hussitarum hæresi sese acerrimè opposuerunt, ut Magistrum Marcum eo tempore Vniversitatis Rectorem, Doctorem Lunam, qui Ioannem Huss, ut à cæptis desisteret, est publicè cum lacrymis deprecatus. Doctorem Volk, Doctorem Gbel, Doctorem Leræo, quem ob publicè ab eo adversus perfidum Hussium acriter dicta, rabida plebs.

plebs in ipso Academiæ magno atrio lapidare, & interficere parabat.

Refert Cochlæus l. 3. Hieronymum Pragensem Hussij in hæresi socium in Magistros & Clericos Boëmos Hussio cōtrarios, vi, incarceratione, bonorum direptione, alijsque modis grassatos esse. *Quendam honestum virum* (verba sunt Cochlæi) *Cultellificem Pragensem, fecit capi, incarcerari, in mediastino verberari, atque illic ligatum crudeliter vexari, putridis ovis peponibus, luto, lapidibusque immissis, & in eum projectis, tanta sanè projectorum vi, ac multitudine, ut ille projectionibus illis obrutus interierit, ac mortuus sit. Fratrem Nicolaum Ordinis Carmelitarum, Concionatorem Monasterij S. Mariæ in arena ob eandem causam, manu violenta fecit extrahi simul cum duobus alijs è monasterio, & Captivos abduci ad judicem novæ Civitatis Pragensis, qui duos illos, haud secus ac fures in publico detinuit carcere. Nicolaum vero domi in privato carcere tenens, diversis tormentis excruciavit. Cum non posset Nicolaum illum ad revocandum ea, quæ contra doctrinam Vvikleff dixerat, compellere, fecit eum educi ad flumen, ut submergeretur. Projectus itaque ille è navi in Moldavam, sub-*

mersus utique perijsset, nisi clientis cujusdam auxilio ereptus fuisset.

Anno D. 1411. Post Octavas Pentecostes, quendam Indulgentiarum prædicatorem captum currui cum Meretricibus (ad quarum Mammas Indulgentiarum libros suspendit) imposuit, Pragæ, eumque toti Civitati Illudendum circumvexit, ac tandem illius literas publicè combussit, annitentibus armatis VVikleis plurimis & currum stipantibus, ne quis suppetias ferret.

De Carmelitis illis apud eundem Cochlæum lib. 3. Iacobus Episcopus Laudensis in sermone ad prædictum Hieronymum coram universo Concilio Constantiensi Anno 1416. 30. Maij sequentia dixit: *Non piget te meminisse illorum Sanctorum virorum de Praga Carmelitarum, quorum Prædicatores capi, & Monasterium spoliari, vos, in animarum vestrarum perniciem, procurastis.*

Tanta rabie suo statim initio hæresis Hussitica est grassata.

Quamvis autem turpissima hæc hæresis dominatum postea obtinuerit in Boëmia, Capitulum tamen Canonicorum Ecclesiæ Pragensis Metropolitanæ mansit semper DEO & Ecclesiæ fidele, semperque hæreticis, ut potuit restitit, prout apparet etiam

ex

exacerrima illa disputatione apud Henricum Canisium in antiquis lectionibus typis vulgata, habita in Arce Pragensi A. 1465. á 2. Februarii per dies aliquot, vbi coram Georgio Rege Proceribusque Boëmiæ, fortissimè, doctissimeque Ioannem Rokyczanam, & VVenceslaum de Krumnau, Hæreticorum Antesignanos refutavere Doctor Hilarius de Litomierzicz capituli Pragensis Decanus, & Doctor VVenceslaus Krzizianovvsky præclari veritatis Catholicæ propugnatores.

Fuerat autem hic ipse Krzizianovvsky prius Anno D. 1456. In Academia Carolina Pragæ Decanus Philosophiæ, quando post bella Hussitica videbatur spes affulgere Academiam illam ad Ecclesiam reducendi: ad quod & ipse diligenter est cooperatus, adeoque ingeniose quædam ad id excogitata cautè & secretò ordinationibus Accademicis inseruit, & secreto inscripsit, quæ tamen à quibusdam oculatioribus hæreticis tandem deprehensa, fuerunt Authoritate publicâ Anno D. 1458. 26. Iunij deleta & expuncta, Mansit ille nihilominus in Academia illa rem Catholicam quocunque modo promoturus, donec ad Annum 1460. Quando Academia illa literis publi-

cis

cis evulgavit, Sacram communionem danlidam esse plebi promiscue sub utraque, idque esse de necessitate salutis; tunc enim literis illis assentiri cum multis alijs viris Doctis noluit, seque ab ea Academia penitus segregavit, quem secuti sunt Ioannes de Krczin Medicinæ Doctor, Magistri Stanislaus de VVelvara, Nicolaus de Horzepnik, Valentinus de Rakovvicz, Georgius de Antiqua Praga; qui omnes ab ea Academia penitus recesserunt, cum viderent se adversus torrentem nihil proficere, siquidem etiam Rex Georgius Hæreticis adhærebat.

Anno deinde 1466. Paulus Papa secundus Georgium regem excommunicavit, agentibus præcipuè Doctoribus supradictis: atque tunc ad arma à Catholicis concursum est, suppetias mittente Cæsare Friderico, Matthia rege Vngariæ, alijsque multis Principibus, quarum omnium copiarum Generalis adversus Hæresim Dux ab eodem Papa est declaratus Zdenko Baro de Sternberg, quem in Boëmia præcipuè adjuvêre Barones Rosenses, Hazmburgici, Kolovvrat. &c. ac Civitates, Pilsna, Budvvicium, Iglavvia &c. Duravitque gravissimum hoc bellum toto septennio.

Quam-

Quanquam & nascenti statim hæresi illi multi magnates Boëmiæ armis occurrere sint conati, quorum multi non solum magnas ob id ærumnas subière, verum etiã bonorum, quin & vitæ ac sanguinis fecere jacturam, siquidem ex solo Stemmate Sternbergico quatuor omninò Heroës in vna illa Sigismundi Cæsaris ab Husitis ad VVissegrad clade pro Deo, Ecclesia, & Cæsare suo fortiter pugnantes occubuere:

Primus autem qui rabidæ Hussitarum sectæ armis ausus est occurrere, fuit Petrus Baro de Sternberg, Ordinis melitensium in Boëmia Prior, qui (ut habet Cochlæus) primo quidem æquo *Marte* cum eis conflixit, altero verò prælio (teste VVenceslao Hageko) eos graviter afflictos cecidit tantâ clade, ut Dux eorum Ioannes *Zisska* vix solus, & ab alijs omnibus avulsus fugâ fuerit relicto equo pedes per densa Sylvarum elapsus. Deinde verò hic ipse Heros Sternbergicus in clade VVissegradensi pro Catholicæ Fidei defensione gloriosus occubuit.

Sed & consequentibus deinde temporibus Hæresi illi sese varij opposuere sæpius, ut & Doctor Paullus *Zidek* qui Maximas per-

auream ſuam Cæſariem dicitur moribundus SS. Virginis honori dicaſſe: Fortè poſt obitum præſcindendam, nam (prout ab eis, qui corpus eius in Mauſolæo regum Pragæ aſpexere, accepi) is Cæſariem ſuam elegantem, etiamnum in ſepulchro retinet integro corpore mirabilis.

Quodſi & illos, qui non ortu, ſed habitatione poſſunt cenſeri ad BOëmiam aliquomodo pertinere reſpiciamus, Illuſtrarunt BOëmiam ſanctitate ſua, viri è Societate IESU permulti, inter quos P. Petrus Caniſius, vir ob ſua in Eccleſiam per Germaniam merita celeberrimus, qui Societatem noſtram primus in BOëmiam induxit.

P. Edmundus Campianus primus poſtea in Societate noſtra in Anglia à Calviniſtis in odium fidei ſuſpenſus, cujus ſanctitatis tanta fuit æſtimatio, ut cum de eo occiſo fama has in Provincias veniſſet, sereniſſimi Auſtriæ Archiduces Leopoldus & Carolus Pragæ cubiculum, quod Pater ille, dum Rhetoricam profiteretur in coluerat, ingredi voluerint, ubi genibus flexis in pavimento poſitis locum ſunt venerati. Henricus Ortonus verò, Cæſareus orator

ex

vit, in qua habuit ad Populum Slavvicum linguæ Germanicæ ignarum interpretem F. Petrum, cognomento Odozincium, qui ſepultus eſt Glacij; Vbi etiam F. Bertholdus prædicavit in campo ſub Tilia quæ uſque hodie dicitur *Bertholdi*. Fuit autem hic B. Bertholdus Prædicator tam glorioſus, ut aliquando centum millia Auditorum haberet, atque in quadam ejus concione Fœmina vi contritionis mortua, vidit 60. Millia tunc mortuorum ire ad Inferos, tres ad Purgatorium, vnum quendam Franciſcanum in Cælum, qui tamen duas alias è Purgatorio animas ſecum eduxerat. Obijt Ratisbonæ 1272. 14. Octobris.

Ad A. 1611. Hæretica Pragenſium Huſſitarum Plebs, quà die Sereniſsimi Leopoldi Archiducis Auſtriæ Paſſavienſium Epiſcopi miles minorem Pragam violentus occupavit, ipſa cænobia Catholica in veteri ac Nova Praga aggreſſa, cùm eam cohorte ſua quidam Dominus VVratislavv ab inſultu quem in Collegium Societatis IESU per Collegium Convictorum parabat, repuliſſet, in Cænobium B. Virginis in Carlovv Ordinis Canonicorum S. Auguſtini irruit, & quos ibi Religioſos invenit occidit. Præcipue tamen bacchata eſt in Monaſterium

B. Vir-

B. Virginis ad Nives Neopragæ vbi rebus omnibus direptis, temploque spoliato quatuordecim Franciscanos discalceatos immaniter trucidavit, non nullis eorum ex turri templi datis in præceps. Nomina eorum sunt.

P. Fridericus Bachstein Pomeranus.
P. Ioannes Martinecz Hispanus.
P. Simon Gallus.
P. Bartholomæus Italus Bergomensis.
F. Hieronymus, Clericus Italus.
F. Casparus à Varesio, Clericus Italus.
F. Iacobus de Augusta, Clericus Germanus.
F. Clemens, Clericus Germanus.
F. Christophorus Grandæus Laicus Germanus.
F. Ioannes Clericus Novitius Germanus.
F. Antonius Laicus Novitius
F. Ioannes à Monte piano, Italus, Laicus.
F. Didacus Laicus, Germanus
F. Ioannes, Clericus Germanus.

CAPVT

CAPVT. VI.

Catechetica.

ANno 1640. Civis quidam Susſicij erat, qui quotidie indulgebat hauſtui vini cremati, ut vocant. Eoque conſuetudinis in bibendo progreſſus fuerat, ut nequidem vnâ die abſtineret: Videreturque ſibi mortem oppetendam magis eligere poſſe, quam conſuetum hauſtum omittere. Accidit autem illi die quadam viſio; aſtitit enim quidam puerulus candidiſsimus, qui illum hortari cæpit, ne unquam poſthac prædictum hauſtum deguſtaret: Quod ipſe ſe facere poſſe negavit, eò quòd abſtinere ab eo diffideret: Ad quod cum perpetuò tribus diebus & noctibus urgeretur, quaſi prædictum puerulum ſemper conſpiceret promittentem, quòd facile ſervaturus eſſet promiſſum, dummodo promitteret: Et cum nihilominus reluctaretur, in tantam debilitatem corporis & animi devenit, ut penè rationem amittere videretur. Quare tandem ſe reſolvit, & juramento ſuum votum firmare coactus fuit. Tunc apparuit virgo cum infantulo, qui præ gaudio

Dominus Iacobus Sternbersky Parochus in Radomiſsly indixerat omnibus parochianis, ut moribundi Sacramentis ſe munirent, alias carituri ſepultura Eccleſiaſticâ. Promittebat etiam, ſi id facerent, experturos eſſe magnum quoddam bonum. Quare qui id fecerunt, ſanati ſunt; obidque alii infirmi idem factitant, & pauciſsimi moriuntur, ſed fere omnes ſanantur.

Poſt Boëmiam ab Anno 1625. Et conſequentibus annis Eccleſiæ reſtitui cæptam non longe à Civitate Colinenſi contigit, quod ſequitur. Cum omnes adhuc illic eſſent hæretici, Capitaneus Catholicus mandavit, & promulgari curavit, ut feſtum Aſſumptionis B. Virginis omnes diligentiſſimè celebrarent. A meridie autem diei illius Feſti cum nobili quodam Polono ad campos Eques prodit viſurus, num qui in agris laborarent. Et ecce tres Fæminæ culmos Canabis extrahebant ex terra. Quare illi Equites admotis equis calçaribus ad proximum Pegum properarunt, mandaturi Iudici, ut eas ad cippum acciperet. Cælum erat ſerenum, lucidum ſinè ullo vento, & nubecula; Et ecce perſtrepere nihilominus cæpit, tum nobilis Polonus: *Tange tange tonitru* clamare cæpit.

Sed

carnem recentem; imo optime aliis omnibus sapiebat. Sed ille nullam aliam causam huius fætoris invenire poterat, nisi quod DEUS illum moneret, nè comederet carnem, eò quòd esset feria sexta, memoria Passionis Domini. Quare promisit DEO se nunquam feriâ sexta carnes comesturum. Alio tempore idem illi accidit die Sabbati apud honestum civem: Vbi cùm iusculum carneum ori apponeret, similem fætorem expertus, cùm alii nihil simile sentirent, eodem modo promisit DEO, se sabbato abstinentiam à carnibus postea servaturum.

Horazdiovvicii vir senatorius Ioannes Laubsky die festo Patroni sui S. Ioannis Baptistæ aliquid laborans in domo sua trabem quandam amoliri conabatur: Sed ipsa mirabiliter elevata caput ipsius circa tempora ad alteram trabem ita appresſit, ut inde graviter decubuerit, & vnum oculum amiserit Testes maior pars Civitatis.

Anno Domini 1634. die 15. Decembris in Nalzovv Domini Ferdinandi Sſvvihovvsky pago, circa horam noctis tertiam vna rusticana domus incendio fuit absumpta. Conjuncta autem illi fuit valdè, altera domus,

 & ju-

& juxta ignem ferventer ardentem multum fuit straminis: Sed cùm Agnus DEI cerens in id stramen projectus fuisset, statim ignis cessavit, quasi suam naturalem vim amisisset. Quod factum mirati, & adhuc mirantur omnes, qui aderant, ut & ipse Illustrissimus D. Ferdinandus, P. Franciscus Ordinis S. Francisci Conventualis, familia Domini, & plerique ex pago Rustici.

Horazdiowvicij quidam furiosus venit in Domum Capitanei D. Danielis *Malkowvsky*, & cœpit more suo insanire. Capitaneus affixit occultè illi Agnum Dei, & ille statim pacificatus fuit.

Anno Domini 1634. in Pago Dozick in Districtu Prachensi ortum fuit incendium in domo rusticana propè Castellum, illic existente, Domino Bohuslao Chanowvsky: Contigit id circa Festum Conversionis S Pauli, non potuit statim Agnus DEI inveniri; vbi tamen inventus in ignem conjectus fuit, statim cœpit ignis minui, & paullò post cessavit.

Idem accidit eidem Domino in Pago Budieticz A. 1645. circa festum *S.* Martini.

Anno 1638. 44. Aprilis, Dominica. *Quasi modo geniti*, seu *in Albis*, quidam operarius, cognomine Autlicky Clatoviæ, cum haberet p opositum prædicta die confitendi, & communicandi perrexit ad templnm: & ecce bonus socius, nomine VVenceslaus Kolesa, molitor occurrit, rogatque ut omissâ templi visitatione, confessione, & communione, secum pergat ad domum quandam in suburbio dicto *Hospitabense*: Vbi vinum, & vinum crematum potitando suppeditante pecuniam dicto VVenceslao Kolesa, bene immaduerunt. Interea omnibus divinis in Ecclesia peractis, Helluones illi mensæ assident, & primo bolo carnis bubulæ Autlicky strangulatur, & à mensa cadit in terram mortuus. Fuit magnus accursns populi. Multi dixerunt pœnam esse DEI, quò l ille, divinis omissis, ventri potiùs servierit. R. Dominus Decanus enm in loco sacro sepelire noluit. Testes huius rei sunt, ipse D. Decanus, & maior pars Civitatis.

Anno Domini 1634. 14. Decembris. Obiit Ioannes Achilles Horazdiovvicensis Patriâ, civis Clatoviensis, qui aliquando

in Monasterio Horazdiovvicensi, inter Picardidas Boleslavienses, quasi quidam Diaconus fuerat. Is cum in illis tenebris adhuc versaretur, (ut de se dicere solebat) more illorum hæreticorum sive ex consuetudine, sive ex contemptu Ecclesiæ, promiscuè etiam quavis feria sexta memoriæ Passionis Dominicæ dicatâ carnes, comedere solebat. Accidit autem quodam tempore, dum prædicta die carnem scinderet, ad manducandum, ut adverteret os quoddam interius in ea carnis parte latere; quod inde exscindens reperit osseam miraculosam esse crucem. Agnovit monitionem Crucifixi DEI, & ab illo die feriâ sexta carnem nunquam comedit. Crucem autem illam multo tempore inter suppellectilem suam argenteam habuit, quæ tandem vnà cum argento accepta illi fuit à militibus.

R. Dominus Andreas VVinter Parochus in Civitate Pergreichstein, vir pius, narravit, cùm in illa Civitate per varia maleficia quædam Matres Familias, neque lac à suis vaccis habere, neque vitulos educare possent, consilio sui Parochi sale sacro, & aqua lustrali uti cæpisse, & sentire etiamnum optimum & præsentissimum remedi-

medium. Quare illæ, & aliæ, ad eadem sacra in omnibus suis adversitatibus frequenter recurrunt.

Idem Parochus administrabat alteram Parochiam in oppido Hertmaniez, vbi oppidani diebus festis, neglectis divinis & templo, potationibus & ludo operam dare solebant. Quodam die Dominico cum nullus virorum illius oppidi in templo, comparuisset, sed haustibus & ludis vacarent, Parochus cum admiratione in illos invectus, severè denunciavit, illos brevi scelerum suorum pœnas laturos. Et contigit non multò post, ut maxima pars oppidi flammis ultricibus conflagraret, & ita planè omnia usque ad terram exusta sunt. Eoque major divina ultio fuit, quod propter occupationes in agris non nisi ferè pueri domo erant; & quamvis parentes statim ad exortum incendium velociter Domum properassent, tamen quasi intra quadrantem vnius horæ, mediam partem oppidi vorax flamma absumpsit. Ita DEUS sacrorum suorum contemptum, & contemptores vindicare solet.

In civitate Zialecensi erat vidua annosa valdè dives, nomine Anna Grilovva, quæ cùm in varijs cistis asservaret pecuniam, &

jam præ ſenio cæca eſſet, domi autem ſuæ duos domeſticos haberet, factum eſt, ut vel ipſi domeſtici, vel etiam alieni ipſi occultè ſubductis clavibus ex ciſtis ſubtraherent pecuniam; Advertit illa tandem defectum, & vehementer indoluit. Obſervavit hoc antiquus hoſtis, & tribus diebus illam ad deſperationem ſub prætextu magnaminitatis inciiabat. Propoſuit, quam olim glorioſu, dives, & felix fuiſſet vivente VVarito, & nunc famoſa eſſe poſſet, ſi cultrum ventri ſuo infigeret; ſic enim fore ut nomen ipſius ita morientis vbique divulgaretur. Fecit illa tandem; ſed quia culter brevis, & venter pinguis fuit, abdomen non penetravit, neque ilia læſit. Quod conſpiciens parvus puer domeſticus, accurrit, & dentibus cultrum extraxit. Mulier fidem Catholicam ſuſcepit & pœnitentiam egit. Vixit deinde ſatis diu ſanata. Teſtes huius rei tota civitas, & ego ipſe qui tunc Ziatecij adfui in reformatione religionis.

Contigit Pragæ ad tabulas Regni, dum ijs præſideret vice Iudex Dominus Ioannes Henricus Chanovvsky, qui hæc ſubſequentia retulit. Vir erat equeſtris Ordinis, ætate grandævus, qui definitione Iudicum, aut cauſſà cadere, aut ſuam ſententiam juſtam

ſtam eſſe juramento confirmare compellebatur: Quamvis & ille, & Iudicij Aſſeſſores privatâ notitiâ non ignorarent, eum falſam cauſſam tueri. Nihilominus homo perivrus ſuam pertinaciam jureiurando confirmare voluit. Dum igitur hoc ageret, manum dextram elevavit, ſed breviſsimo tempore erectam tenere non potuit, quin ſiniſtram in auxilium dextræ adhiberet, ſed neque eâ ratione eam erectam retinere potuit, quin tremeret & vacillaret. Inſuper etiam ut falſarius vix medio anno in vita ſuperfuit, præmatura morte ſublatus.

In Pago Hradiſotic. ſubdictus D. Alexij Chanovvsky feſto Divi Martini ocreas reficiebat. Quod cùm conſpiceret vir quidam pius, eum admonuit, videret, quid ageret, non licere feſto celebri S. Martini ſervilia opera exercere; cui is ſuperbe reſpondit. *S. Martinus mihi ocreas non reparabit*: Sed ecce paullo poſt ſibi ipſi, neſcio quo caſu, oculum ſubula eliſit.

Illuſtriſsimus D. Franciſcus Baro à Sternberg rem aliàs notam de ſe ipſo narravit. dum eſſet infantulus, in curiâ obſtetricis umbilicum ita malè habuit affectum, ut computruerit, adeò ut medici de vita ipſi-

us desperarent. Vnde humanis medijs deficientibus, Domina Mater Comitissa ab Hohenzollern ad divina confugit. Est Pragæ, vbi tunc morabantur, in templo salvatoris PP. Societatis IESU imago S. Ignatii, quondam à Philippo Spinello S. R. E. Cardinali (in cuius insignibus 6. Stellæ radiant) Anno 1603. Curata, ad quam cerei votivi applicantur, & lumina multa micant & per B. Ignatij intercessionem multi recuperant ex varijs morbis sanitatem. Eò igitur prædicta Domina confugit, lampadem tam diu ibi arsuram posuit; donec filiolus convalesceret; & sanitatem optatam Filio quamprimum impetravit. Quotiescunque ergo Medici puerulum tractabant, toties puerulus dormiebat, ut nullum dolorem ab attrectatione sentiret. Mirabantur medici & disertè fatebantur impossibile fuisse humana arte, & manu infantem juvari, id solius DEI opus esse, atque adeò magnum miraculum, quòd puer sanatus fuerit.

Anno 1639. in Pago Lazianeck Dominij Domini Ioannis Genischek, quidam rusticus sat senex Dœmonem per aliquam imprecationem nominavit, ut moris est in ea gente. Contigit autem vespere, cum

jam

jam lumen extinxissent, & cubitum concederent, auditus in area strepitus fuit. Timebant in hypocausto putantes milites adventare. Et subitò patefactæ fores hypocausti & lumen reaccensum ostendit tres intrantes in illud cubiculum specie tenus insignes milites, quorum vnus resedit, & liripipio musicam exhibuit, alijs duobus saltantibus: Post saltum vnus innixus humero junioris uxorati Patris familias, cum uxore illius jam dormiente aliquid cœpit loqui; Monuit illum prædictus Pater familias, ut abiret vias suas, cum nihil haberet ad agendum in domo illius. Et tunc dixit vnus illorum seniori Patri familias. *Recordare, quid proximè fueris locutus, non manebis diu hic*: Et statim abiverunt; Lumen etiam per se extinctum fuit; humerus autem rustici, cui dæmon innixus fuerat, valdè niger apparuit, ut & uxoris alterum uber eadem nigredine tinctum.

Appendix.

ANno Domini 1638. in mense Iunio in Civitate Zitavviensi in Lusatia hoc contigit, quod referam. Erant illic milites saxonici, quorum quidam observa-

Sa
del
ex
s.

& juxta ignem ferventer ardentem multùm fuit straminis: Sed cùm Agnus DEI cerens in id stramen projectus fuisset, statim ignis cessavit, quasi suam naturalem vim amisisset. Quod factum mirati, & adhuc mirantur omnes, qui aderant, ut & ipse Illustrissimus D. Ferdinandus, P. Franciscus Ordinis S. Francisci Conventualis, familia Domini, & plerique ex pago Rustici.

Horazdiovvicij quidam furiosus venit in Domum Capitanei D. Danielis *Malkovvsky*, & cæpit more suo insanire. Capitaneus affixit occultè illi Agnum Dei, & ille statim pacificatus fuit.

Anno Domini 1634. in Pago Dozick in Districtu Prachensi ortum fuit incendium in domo rusticana propè Castellum, illic existente, Domino *Bohuslao* Chanovvsky: Contigit id circa Festum Conversionis S Pauli, non potuit statim Agnus DEI inveniri; vbi tamen inventus in ignem conjectus fuit, statim cæpit ignis minui, & paullò post cessavit.

Idem accidit eidem Domino in Pago Budieticz A. 1645. circa festum *S.* Martini.

Anno

Anno 1638. 4. Aprilis, Dominica. *Quasi modo geniti*, seu *in Albis*, quidam operarius, cognomine Autlicky Clatoviæ, cum haberet p opositum prædicta die confitendi, & communicandi perrexit ad templnm: & ecce bonus socius, nomine VVenceslaus Kolesa, molitor occurrit, rogatque ut omissâ templi visitatione, confessione, & communione, secum pergat ad domum quandam in suburbio dicto *Hospitabense*: Vbi vinum, & vinum crematum potitando suppeditante pecuniam dicto VVenceslao Kolesa, bene immaduerunt. Interea omnibus divinis in Ecclesia peractis, Helluones illi mensæ assident, & primo bolo carnis bubulæ Autlicky strangulatur, & à mensa cadit in terram mortuus. Fuit magnus accursns populi. Multi dixerunt pœnam esse DEI, quòd ille, divinis omissis, ventri potiùs servierit. R. Dominus Decanus enm in loco sacro sepelire noluit. Testes huius rei sunt, ipse D. Decanus, & maior pars Civitatis.

Anno Domini 1634. 14. Decembris. Obiit Ioannes Achilles Horazdiovvicensis Patriâ, civis Clatoviensis, qui aliquando

in Monasterio Horazdiovvicensi, inter Picardidas Boleslavienses, quasi quidam Diaconus fuerat. Is cum in illis tenebris adhuc versaretur, (ut de se dicere solebat) more illorum hęreticorum sive ex consuetudine, sive ex contemptu Ecclesiæ, promiscuè etiam quavis feria sexta memoriæ Passionis Dominicæ dicatâ carnes, comedere solebat. Accidit autem quodam tempore, dum prædicta die carnem scinderet, ad manducandum, ut adverteret os quoddam interius in ea carnis parte latere; quod inde excindens reperit osseam miraculosam esse crucem. Agnovit monitionem Crucifixi DEI, & ab illo die feriâ sexta carnem nunquam comedit. Crucem autem illam multo tempore inter suppellectilem suam argenteam habuit, quæ tandem vnà cum argento accepta illi fuit à militibus.

R. Dominus Andreas VVinter Parochus in Civitate Pergreichstein, vir pius, narravit, cùm in illa Civitate per varia maleficia quædam Matres Familias, neque lac à suis vaccis habere, neque vitulos educare possent, consilio sui Parochi sale sacro, & aqua lustrali uti cæpisse, & sentire etiamnum optimum & præsentissimum remedi-

medium. Quare illæ, & aliæ, ad eadem sacra in omnibus suis adversitatibus frequenter recurrunt.

Idem Parochus administrabat alteram Parochiam in oppido Hertmaniez, vbi oppidani diebus festis, neglectis divinis & templo, potationibus & ludo operam dare solebant. Quodam die Dominico cum nullus virorum illius oppidi in templo, comparuisset, sed haustibus & ludis vacarent, Parochus cum admiratione in illos invectus, severè denunciavit, illos brevi scelerum suorum pœnas laturos. Et contigit non multò post, ut maxima pars oppidi flammis ultricibus conflagraret, & ita planè omnia usque ad terram exusta sunt. Eoque major divina ultio fuit, quod propter occupationes in agris non nisi fere pueri domo erant; & quamvis parentes statim ad exortum incendium velociter Domum properassent, tamen quasi intra quadrantem vnius horæ, mediam partem oppidi vorax flamma absumpsit. Ita DEUS sacrorum suorum contemptum, & contemptores vindicare solet.

In civitate *Zialecensi* erat vidua annosa valdè dives, nomine Anna Grilovva, quæ cùm in varijs cistis asservaret pecuniam, &

jam præ senio cæca esset, domi autem suæ duos domesticos haberet, factum est, ut vel ipsi domestici, vel etiam alieni ipsi occultè subductis clavibus ex cistis subtraherent pecuniam; Advertit illa tandem defectum, & vehementer indoluit. Observavit hoc antiquus hostis, & tribus diebus illam ad desperationem sub prætextu magnaminitatis inciiabat. Proposuit, quam olim gloriosu, dives, & felix fuisset vivente VVarito, & nunc famosa esse posset, si cultrum ventri suo infigeret; sic enim fore ut nomen ipsius ita morientis vbique divulgaretur. Fecit illa tandem; sed quia culter brevis, & venter pinguis fuit, abdomen non penetravit, neque ilia læsit. Quod conspiciens parvus puer domesticus, accurrit, & dentibus cultrum extraxit. Mulier fidem Catholicam suscepit & poenitentiam egit. Vixit deinde satis diu sanata. Testes huius rei tota civitas, & ego ipse qui tunc Ziatecij adfui in reformatione religionis.

Contigit Pragæ ad tabulas Regni, dum ijs præsideret vice Iudex Dominus Ioannes Henricus Chanovvsky, qui hæc subsequentia retulit. Vir erat equestris Ordinis, ætate grandævus, qui definitione Iudicum, aut caussà cadere, aut suam sententiam ju-

stam

ſtam eſſe juramento confirmare compellebatur: Quamvis & ille, & Iudicij Aſſeſſores privatâ notitiâ non ignorarent, eum falſam cauſſam tueri. Nihilominus homo perivrus ſuam pertinaciam jureiurando confirmare voluit. Dum igitur hoc ageret, manum dextram elevavit, ſed breviſsimo tempore erectam tenere non potuit, quin ſiniſtram in auxilium dextræ adhiberet, ſed neque eâ ratione eam erectam retinere potuit, quin tremeret & vacillaret. Inſuper etiam ut falſarius vix medio anno in vita ſuperfuit, præmatura morte ſublatus.

In Pago Hradiſotic. ſubdictus D. Alexij Chanovvsky feſto Divi Martini ocreas reficiebat. Quod cùm conſpiceret vir quidam pius, eum admonuit, videret, quid ageret, non licere feſto celebri S. Martini ſervilia opera exercere; cui is ſuperbe reſpondit. *S. Martinus mihi ocreas non reparabit*: Sed ecce paullo poſt ſibi ipſi, neſcio quo caſu, oculum ſubula eliſit.

Illuſtriſsimus D. Franciſcus Baro à Sternberg rem aliàs notam de ſe ipſo narravit. dum eſſet infantulus, in curiâ obſtetricis umbilicum ita malè habuit affectum, ut computruerit, adeò ut medici de vita ipſi-

us desperarent. Vnde humanis medijs deficientibus, Domina Mater Comitissa ab Hohenzollern ad divina confugit. Est Pragæ, vbi tunc morabantur, in templo salvatoris PP. Societatis IESU imago S. Ignatii, quondam à Philippo Spinello S. R. E. Cardinali (in cuius insignibus 6. Stellæ radiant) Anno 1603. Curata, ad quam cerei votivi applicantur, & lumina multa micant & per B. Ignatij intercessionem multi recuperant ex varijs morbis sanitatem. Eò igitur prædicta Domina confugit, lampadem tam diu ibi arsuram posuit; donec filiolus convalesceret; & sanitatem optatam Filio quamprimum impetravit. Quotiescunque ergo Medici puerulum tractabant, toties puerulus dormiebat, ut nullum dolorem ab attrectatione sentiret. Mirabantur medici & disertè fatebantur impossibile fuisse humana arte, & manu infantem juvari, id solius DEI opus esse, atque adeò magnum miraculum, quòd puer sanatus fuerit.

Anno 1639. in Pago Lazianeck Dominij Domini Ioannis Genischek, quidam rusticus sat senex Dœmonem per aliquam imprecationem nominavit, ut moris est in ea gente. Contigit autem vespere, cum jam

jam lumen extinxissent, & cubitum concederent, auditus in area strepitus fuit. Timebant in hypocausto putantes milites adventare. Et subitò patefactæ fores hypocausti & lumen reaccensum ostendit tres intrantes in illud cubiculum specie tenus insignes milites, quorum vnus resedit, & liripipio musicam exhibuit, alijs duobus saltantibus: Post saltum vnus innixus humero junioris uxorati Patris familias, cum uxore illius jam dormiente aliquid cæpit loqui; Monuit illum prædictus Pater familias, ut abiret vias suas, cum nihil haberet ad agendum in domo illius. Et tunc dixit vnus illorum seniori Patri familias. *Recordare, quid proximè fueris locutus, non manebis diu hic*: Et statim abiverunt; Lumen etiam per se extinctum fuit; humerus autem rustici, cui dæmon innixus fuerat, valdè niger apparuit, ut & uxoris alterum uber eadem nigredine tinctum.

Appendix.

ANno Domini 1638. in mense Iunio in Civitate *Zitavviensi* in *Lusatia* hoc contigit, quod referam. Erant illic milites saxonici, quorum quidam observa-

vit certum hominem centum florenos accepisse, & cum illis peregrè proficisci. Quare prævenit illum, & in quadam silva spoliavit. Vir ille redijt in Civitatem & accusavit militem de furto. Miles coram suo Capitaneo negabat jureiurando, & dæmoni se devovebat. Dum ergo sic contendunt, ingreditur conclave Capitanei quidam, ut apparebat, politus miles rubeo indutus pallio. Offensus autem Capitaneus quòd injussus illius intrasset, illum obiurgabat. Respondit se nunquam intraturum fuisse, nisi vocatus fuisset, & sub tò pallium ad mensam posuit, & elevans militem concussit, & ecce pecunia, quam adhuc secum habebat, in terram excidit; & dæmon relicto pallio animam cũ corpore accepit. Corpus tamen ipsius postea repertum fuit in silva eo loco, vbi illum miserum pecunia spoliarat. Exemplum contra mendaces & periuros, Domini Locuntenentes S. C. M. Pragæ ex Lusatia scriptum acceperunt.

Auctarium.

ANno 1503. Cum Feria quinta maiori, seu in Cæna Domini, quidam Equestris Ordinis homines non procul Boëmo

Broda

Broda ad Pagum Clucziovva 13. Aprilis venarentur mane, aër subitò in nubem coaluit, fulmenque erupit, quod famulorum vnum cum equo occidit, in cuius rei memoriam eo in loco lapis est erectus.

Anno 1512. Hoc miraculum ad S Benedictum in Hradczan Pragæ contigit, prout in templo illo est depictum, ac descriptum sequentibus verbis.

Eò tempore quo sanctarum reliquiarum Pragæ memoria recolitur, ipso die S. Georgij Proceres Regni volentes Prædones viarum, quorum plerique fuêre Nobiles, exterminare, mandarunt ex illis duos Equestris Ordinis, in loco Pohorzelez dicto palis transfigi: Vni eorum, cui Chlevvecz nomen, palus juxta humeros capite salvo permanente penetravit: Is verò devotè sese usque ad vesperam Deo commendabat. Subsequente autem nocte palus, quo trajectus fuit in parte inferiori iuxta corpus, fractus; quocum reptando pervenit in Raczin usque, atque in fimeto requievit. Manè facto surgens, ædem penes templum sancti Benedicti (quod modo à Patribus Clericis Regularibus S. Pauli Apostoli, vulgo Barnabitis, ex clementissima sacræ

cæsareæ

cæſareæ regiæque Maieſtatis Ferdinandi II. pientiſsimæ memoriæ ad *humilem* Eminentiſsimi Principis Cardinalis ab Harrach Archiepiſcopi Pragenſis pro iiſdem Patribus; apud ſuam *Maieſtatem* cæſar: Factam intercesſionem donatione, à ſacra cæſarea, Regiaque Maieſtate Ferdinando III. emanata benigniſsima confirmatione, vna cum dicta domo, ut potè ex ruderibus poſt factam conflagrationem, impenſis dictorum Patrum *A.* 1625. reſtauratum poſsideatur) ſitam, ingreſſus eſt vocavitque ſacerdotem ex templo Metropolitano Pragenſi, cui peccata ſua devotè confeſſus eſt, ac retulit, ſe abſque confeſsione, atque corporis, ac ſanguinis Chriſti ſub una ſpecie iuxta ritum ſanctæ Eccleſiæ, communione mori non potuiſſe ideò; quod fide Chriſtianâ hunc morem habuerit, orare quotidie: in honorem DEI omnipotentis, vnum *Pater*, & in honorem B. V. Mariæ, vnum *Ave Maria*: Et in honorem S. Barbaræ Virginis & Martyris vnam brevem Orationem, & quod ab illo tempore eam ſpem & fidem habuerit, ſe propter hanc in *S.* Barbaram devotionem, ac ipſius intercesſionem, abſque Sacramentis non moriturum.

Quæ-

Quæsivit ab eo sacerdos, quænam esset hæc oratio eam sibi indicaret. Respondit hanc esse.

Domine Deus omnipotens, rogo te ut intercessio Sanctæ Virginis & Martyris tuæ Barbaræ, semper mihi sit auxilio, ne subitaneè moriar, sed antè diem mortis meæ Sacramentis salutaribus muniar, & ab omnibus inimicis meis, visibilibus, & invisibilibus protegar, atque à malignis spiritibus defendar, & ad gratiam vitæ æternæ perducar per Christum Dominum nostrum Amen.

Hac sacerdos audiens venerabile Sacramentum illi porrexit, quo accepto eodem die, non multò post è vita migravit, & penes templum S. Benedicti multis lacrymantibus sepultus est.

Olomucij in Moravia quædam quod infantem suum occidisset, aquis adjudicata, suffocari in eis non potuit, eò, quòd sanctam Barbaram Martyrem quotidie invocâsset, donec ad templum S. Blasij adducta, peccatis per Sacramentum Pænitentiæ positis, sacratissimâ synaxi fuisset refecta. Hinc in templo illo hodieque Altare S. Barbaræ, & magna ad eam Olomucensium devotio.

Iuxta Albim quinque milliaribus infra Pragam, silva est cuius ligna omnia sunt curva, id quod divinitus accidit, hac occasione Cum fundos illos Laici sub tempore Hussiticæ hæresis occupâssent, qui prius ad Archiepiscopum Pragensem pertinebant, velletque non nemo Territorij illius Possessor ad Arcis ædificium ligna silvæ illius adhibere, omnes silvæ eius arbores divinitus sunt incurvatæ, ut nulla earum ædificio esset utilis: atque in rei huius memoriam Deus voluit, ut hodieque silvæ huius arbor nulla recta inveniatur.

Sed & Silva alia Vetero-Boleslaviæ proxima, nullam dicitur habere rectam arborem, idque esse memoratur, etiam cæleste monumentum, grandis illius prodigij, quo arbores silvæ illius universæ S. VVenceslao Boëmiæ Duci illac eunti sese inclinâsse, eique honorem eo flexu habuisse narrantur.

Est præterea in fundis Illustrissimorum Dominorum Comitum à Gallass silva quæpiam propè Svvictlam de qua inter se dividenda cum Fratres duo convenire non possent, media arborum eius pars fuit incurvata, media verò altera mansit erecta, dicitur-

diciturque silva illa in hodiernam diem hac arborum forma permanere divisa.

CAPVT. VII.

Præsagia Mortis.

IN familia Rosensi & Novodomensi, quorum illi albam, isti flavam Rosam pro insignibus gestabant, quædam Domina, nomine Perichta fuit. Hanc ferunt prodijsse ex Familia Dominorum Schvvamberg, junctam matrimonio cuidam Rosensi, uti cognitum fuit, ex quibusdam literis datis monasterio Virginum Crumloviensi: Hæc, quòd Thesaurum magnum auri & argenti abscondisset, grave multis annis purgatorium sustinuit. Nam post obitum inter familiam Crumloviensem, & Novodomensem tota Arce vagabtur nemini nociva, nisi quis illi iniurius fuisset. Dominum Petrum VVok Rosensem ultimum ex familia, adhuc puerulum, nutricibus subducebat, ulnisque suis circumgestabat: quin & loco thesauri in Arce Trebonensi abditi designato nutrices rogabat, ut ubi adolevisset, thesaurum levaret, ut illa quiete potiretur; id quod tamen ipse non fecit. An-

te mortem itaque cuiusvis viri aut fæminæ prædictarum familiarum, in alba veste tristis apparere solebat: quod signum fuit: aliquem certò ex eis moriturum.

NOTAE.

[1] ANima illa à veste candida, in qua apparere solet: *Alba Domina* passim dicta nondum apparere cessat, in Arcibus illis, inquibus olim Rosenses, & Novodomenses magnates habitabant. Et in Arce quidem Bechinensi maiorum nostrorum ætate apparebat tam frequens diu noctuque, ut quodam modo ibi habitare videretur, ita horis integris in gynæcæo inter ancillas versabatur, & in Sella aliqua sedebat; vespere per Arcem obambulans candelam præferebat, ita, ut incauti subinde eam accederent, lumen ab ea accepturi. Audita est non nunquam, dum Gynæcæum ingressa, quasi longissimo ex itinere fatigata, se componeret in sellam, cum suspirio, & gemitu dicere. *ô quantum ego hòdie spatium percurri.* Est & hoc admirabile, quod in Arce Novodomẽsi, nisi singulis annis feria quinta in Cæna Domini lautum detur pauperibus prandium quorum milleni

con-

confluunt mox Alba illa Domina Arcem totam tumultibus impleat, & homines infestet. Habetur de illa, ut dicunt, revelatio, eam in Purgatorio fore usque ad diem judicii aut saltem, donec Arx novodomensis diruatur. Ante mortem Domini Ioachimi Stirpis Novo domæorum Rosensium ultimi, in Collegio Societatis IESU ibidem P. Rectori Nicolao Pistorio apparuit, hortataque est, ut omnia pro extremis necessaria approperaret.

In familia Com. de Martinitz Arx est Smeczna dicta, unde vulgo eius Domini smeczansky vocati, quæ ab aliquot sæculis hucusque manet in illa Familia, illic est vetustissimum Sacellum S. Annæ Aviæ Christi, in quo singularia quædam præsagia videntur ante obitum personarum adultarum nam, vel lumina à nullo accensa apparent, vel insignia ex alto ex ipso muro decidunt & similia. Recentissimum accidit signum mortis paulo post subsecutæ Dnæ Barbaræ natæ Comitissæ de Martinitz Vxoris Serenissimi Christiani VVilhelmi Marchionis & Principis Brandeburgici olim Coriphæi, nunc Refutatoris acerrimi hæreticorum magni Patrui moderni Serenissimi Electoris Brandeburgici; Nam ex insignibus

ſignibur fæmineis, quæ in fornice è regione inſignium maſculinorum ſunt ex ſolido lapide ſuſpenſa, deciderunt quædam nullo movente in paviinentum & rupta ſunt omnibus omen ſiniſtrum in perſonam muliebrem ex hac familia præſagientibus. Obitum quoqne Illuſtriſſimi D. Comitis Iaroslai, huius Dnæ Barbaræ Patris ſigna varia tam ſupremi Regni Boëmiæ Burgravij illic in Sacello, quam alibi præceſsere.

In Familia Dominorum Strogetick ſuper templum, aut aliquod caſtellum Iuriſdictionis eorum albus paſſer viſebatur, quod ipſi plurimis annis in ſua Familia prognoſticon mortis habebant.

Familia Dominorum Geniſseki de Augezd habebat hydriam ſtanneam, quæ fuit quaſi prodromus mortis eius familiæ. Nam ultro aperiebatur, & claudebatur, & ipſo ſtrepitu homines attentos reddebat, & mortis admonebat.

Simile quid eſt in Famila Dlavhovvskyorum, qui ſunt Dlauhovvsky, Lzaſtolarij, & Chanovvsky omnes eiuſdem Familiæ, nempè ciſta quædam magna.

Ex qua Familia cum fuerit P. Chanovvsky, de hac ciſta retulimus in eius vita cap. 15.

In

In Familia Prichovvskiorum varia præsapia mortis sunt, Nam si quis moriturus est venator, canes, tubæ, & voces venantium audiuntur: si quis equos amavit, hinnitus perstrepit equorum: si quis Musica oblectabatur, cantus personat. Hæc omnia aguntur in castro Skoczicz. Ita ut distinctius in hac, quam in aliis familiis notetur is, qui à DEO ex hac vita brevi evocandus est: Quod in magnis Dei beneficiis ponendum est.

In eâdem familia habent, & hoc. Est Przesticij in templo duobus Clatoviâ milliaribus, in quadam ex dextro latere altari statua S. Ioannis Evangelistæ, quæ quotiescunque ex dicta Familia est quis moriturus in terra absque ulla lesione invenitur cum tamen in summitate fere altaris sit collocata, ubi visuntur, tria capita anserina.

[In Familia Nebylovvskiorum in templo Parochiali ad castrum eorum Polina, uno milliari Clastoviâ ad Missæ sacrificium lumen extinguitur.

Familia Klenovvskyorum dicitur observare ante mortem suorum, fœminam habitu lugubri prospicuentem per fenestram.

Alia

Aliæ Familiæ conspiciunt lumina in suis templis: aliæ tumultus, & strepitus audiunt in suis ædibus.]

Sic Familia Dominorum de Sternberg mortis suorum præsagia habet in templo Parochiali Nepomuci, in quo noctu lumina visuntur à parte dextra, si moriturus est masculus, à parte vero sinistra, si fœmina.

[In Arce Schvvamberg, cum aliquis ex familia Schvvambergica est moriturus, apparet alba Domina inter familiam, nullique nisi sibi iniurio, nocet.

In Chudenicz Arce Dominorum Ezernin ante mortem cuiusvis illorum auditur strepitus, quasi aliquid arenæ vel ruderum funderetur.

In Arce Kamen, quæ antiquitus semper fuit Dominorum Malovvecz prænuncia mortis singulorum erant tria lumina miraculosè accensa, & circumeuntia in terra in hortulo quodam dictæ Arcis.

Familia Dominorum Kolovvrat habet uno milliari à Luna civitate Monasterium Rozovv, cuius Fundator fuit sub Carolo 4 D. Albertus à Kolovvrat, qui illic sepultus jacet. In eo tumulo mirabiles subinde motus audiuntur, & lapis sepulchralis sudat;

dat;

dat; quæ ſigna ſunt mortis alicuius ex prædicta familia. Quare Prior Religioſus S. Auguſtini, qui illi loco præeſt hæc viſa & audita ſolebat toti familiæ denunciare, & Domini eò convenientes confitebantur, & ſe ad mortem parabant, ac tum ſibi vale dicto recedebant quiſque mortem exſpectans.]

Familia Baronum de Lobkovvicz mortis ſuorum habet prænuncium ſonum campanulæ: atque ita D. Vdalricus de Lobkovvicz ante paucos annos defunctus cum eſſet Brunæ in Moravia noctû audivit argenteam ſuam campanulam intra ciſtam incluſam bis perſonare, Coniuge eius etſi vigile nihil audiente. Ex quo mox ille ſibi Filioloque mortem inſtare collegit, quæ etiam utriuſque poſt aliquot menſes eſt ſubſecuta

[Quibus omnibus Deus per Angelos Cuſtodes Familiarum monet mortales ad agendam pœnitentiam. Quod non ſolum in Boëmia quin & jam in alijs Provincijs reperitur ſic in familia Comitum Hohenzollern tabula ſtrepens mortem illorum deſignat.

CAP-

CAPVT VIII.

Fontes.

QVadrante milliaris à Civitate Susſicenſi ad occaſum eſt mons & ſilva altiſſimo ſitu, nomine Dreatobor, quaſi dicas *ſancta ſilva Pinorum*; Illic viſitur copioſus Fons ſalubris aquę, quā multi frequenter viſitant, & oculos ſuos & corpora lavant. Non nunquam etiam ſacerdotes piam Proceſſionem eò inſtituunt, & concionem habent ad populum. Origo huius fontis dicitur hæc fuiſſe. Virgo quædam pia morti proxima Amicos rogabat ut corpus ipſius demortuæ currui imponerent & duos boves jungerent. Qui cum ad prædictum veniſſent locum nullo modo ulterius progredi voluerunt. Illic igitur ſepulta, ubi uſque hodie ſignum ſepulchri viſitur. Et continuo juxta ſepulchrum fons aquæ copioſus erupit. Non eſt dubium, quin olim locus, iſte magnæ venerationi Maioribus noſtris fuerit, & illic varij morbi curati ſint. Fons nominatur *VVodolanka*. Suſpicer quod à nomine illius Virginis nomen ſumpſerit: quia

quia olim in Boëmia multi viri vocabantur proprio nomine *VVodelan* & fortè non nulla fæmina *VVodolana*. Et ita probabile videtur hanc ita vocitatam & ab illa fontem dictum derivatè more Boëmico *VVodolanka*. Quamvis & fons à Page vel Pagus proimus à Fonte dicitur *VVodolanij*.

Ex VVodolanka sæpius rustici tempore siccitatis hauriunt aquam, & in suos puteos & fontes infundunt, certam concipientes spem, se ex nubibus Cæli pluviam habituros, & obtinent speratam. Hic, num causæ naturales operentur, an miracula, an superstitio, doctiores disputent & judicent.

Est ad ad partem alteram eiusdem Civitatis Sussicensis fons, cuius aqua medetur varijs morbis: valdè laudatur.

Reperitur & alius Fonticulus ad Sacellam Sanctæ kunhutæ circa oppidum Straziovv in monte prope fines Boëmiæ & Noraviæ, quo oppidami in maxima penuria aquarum & siccitate cum Processione confugiunt. Et post cantum pium & sacras preces turbant aquam fonticuli. Quo facto vix unquam regrediuntur domum sine pluvia. Hæc retulit R. Dominus Simon Simonis Parochus prædicti oppidi, qui etiã,

ipse

ipſe fuſis precibus & motâ quâ veluti Angelus ad probaticam piſcinam una cum populo pluviam impetravit.

Stoborzicenſis pagus una cum Parochiali templo S. AEgydij Domini Henrici Kocz altiſſimo loco ſitus eſt uno milliari à Civitate Clatovienſi. Hic etiam in tam alto ſitu loci Cæleſtis medicus multis mortalibus medicinam corporalem fontem aquæ propoſuit. Celebris ſolet eſſe illuc undique peregrinatio quotannis ferijs Paſchalibus, & per illam aquam varij morbi maxime oculorum curantur. *Magni* fit à Populo, eoque magis quod à Sacerdotibus jam ſæpius fuerit benedicta.

In Nizovv Dominij Planicenſis Illuſtriſſimi Comitis Iaroslai Barzitæ à Martinicz nunc ſupremi Regni BOëmiæ Burgravij eſt fons bonâ & ſalubri aquâ plenus, quam frequentant magnæ turbæ Populi, & varias ſanitates corporis à DEO per hanc aquam obtinent. Cuius fontis origo hæc fuiſſe narratur, Virgo fuit quædam in Bavaria pluribus annis lumine oculorum & viſu privata; pro qua DEUM parentes enixe deprecabantur, ut viſum recipere mereretur. Ad tam igitur inſtantem illorum petitionem revelatu illis & Puellæ fuit, ut abirent

rent in Boëmiam ad certum locum, & ubi fons aquæ eruperit, illuc sanatum in puellam, Itaque ubi ad Niczovv pervenissent, visum est illis paululum subsistere, & ecce fons antè conspectum illorum ebullijt, quo illa Virgo oculos lavit, & lumen solis subito conspexit, & DEO maximas gratias egit, ac pro memoria huius facti elegantem, & magnum Crucifixum ad eum locum fieri curavit, qui intuentibus magnam sui adfert venerationem.

Susceperat vix quidam subdiaconatum, volens etiam brevi sacerdos fieri: interea excæcatus fuit, Hic veniens ad prædictam aquam piè DEum veneratus, oravit, oculos aquâ abluit, & continuuò lumen oculorum recepit.

Pagus Brziezian sub Dominio Horazediovicensi est, & ab ipsa Civitate distat circiter medio milliari. Circa hunc Pagum visitur fons in campo, & colliculo, circumdatus novà ædiculà ex muro, ubi plura sine dubio miracula contigerunt quæ notata non sunt; unum tantum, quod ipse bonæ memoriæ Dominus Adamus Perglo, cui accidit, narrare consveverat, cuius rei narratæ testes plurimi Nobiles etiamnum supersunt. Dominus igitur Adamus Perglo,

Eques Boemus cum Cive quodam Planicensi ex Psalmo 113. cuius initium: *In exitu Israël de AEgypto*, cantârunt. *Simulacra gentium, argentum & animum, aures habent & non audient, oculos habent & merdam videbunt.* Ita DEO displicuit hæc sacri textus inversio, & abusus, ut illico uterque excæcaretur. Quod illis maximo dolori fuit. Quare inde profecti, cum venissent ad prædictam salutarem aquam è curru descendentes possitis genibus culpam suam defleverunt, & suppliciter DEUM pro sanitate deprecati sunt. Deinde aqua oculos abluerunt. Et ecce subitò alter alteri cum gaudio narravit, quæ loca circumposita redonato à DEO lumine cerneret; quæ itidem alter se conspicere affirmabat: atque ita genibus flexis, gratijs ferventer actis sani in oculis domum redierunt.

Ioannes Planicensis Opificio Braxator, cum in gravi morbo nullum appetitum ad comedendum quatuor diebus haberet, nec quidquam cibi gustâsset, voto se obstrinxit, si convalesceret se ad fontem perrecturũ, & juxta illum curaturũ ædiculam in modum sacelli. Et statim convalescere cæpit. Vbi ad aquam accessit, hausit paululum ex illa,

illa, & subito appetitus ad comedendum rediit & ipse perfectè sanatus fuit.

Pragæ circa templum sancti VVenceslai in nova Civitate fons copiosæ & recentis aquæ, quem plurimi Pragenses quotidie frequentant, partim aquam illic bibant, partim in domos suos referunt, & plurimum illâ haustâ recreantur, videntur etiam quidam relevari in suis defectibus & morbis corporalibus.

Inter Civitatem Strakonicensem & castrum Rzipcze fons est aquæ salubris, ubi complures suis oculis medicinam repererunt. Ex quibus Domina Anna Hexovva civis Strakonicensis filium Nicolaum cæcum effectum, quem plurimi existimabant semper cæcum, & lumine cassum mansurum; adduxit ad prædictam aquam, & oculos filij abluit, & subitò apparuit albugo tanquam pellicula, quæ est circa albumen ovi, quam illa detraxit, & statim visus filio est restitutus, qui etiam nunc vivit junior Notarius Civitatis Strakonicensis. Et quamvis in uno oculorum quoddam vitium seu defectum habeat; hoc tamen illi, dum è pustulis laboraret, contigit. Hoc nostro tempore Dominus Ioannes Raus

 ædicu-

ædiculam quandam curavit illic exſtrui, quâ fontem ipſum maxima ex parte incluſit.

Ad Pagum prioratus & Dominij Strakonicenſis nomine Kzty, viſitur, item fons ad quem columna Crucifixi. Cuius origo hæc eſt: fuit aliquando in eo Pago Mater Familias, nomine Anna in domo Petraziowiz, contra quam Maritus adeò irâ & odio exarſit, ut illam ſummè affligeret, & verberibus crebrò exciperet, & capillis huc, illucque traheret; unde illa ob magnam afflictionem & continuam vim lacrymarum ratione, & viſu privatâ fuit, & amens in ſilvam Pago proximam profugit. Vbi monitu & ductu Angeli unguibus manuum terram egerere cæpit, donec foveolam quandam efficeret, in qua cum humorem ſentiret adeſſe, oculos abluit, & rationis ac viſus pariter compos facta fuit. Abijt ergo in Pagum Brzezan, & læta vicinis DEI virtutem & omnem ſuam actionem circa prædictam aquam expoſuit. Et ecce ſubito confluxit illuc multitudo magna ruralis plebis, inveneruntque fonticulum aquæ, quam unus pileus caperet, & DEUM laudantes adoraverunt. Et quia mulier inventrix aquæ Anna vocabatur, promulgarunt

runt celebrem eò peregrinationem in Festo S. Annæ, unam & Festo S. Mariæ Magdalenæ alteram, & fontem profundiorem effecerunt, muro circumpederunt, & juxta ædiculam exstruxerunt eâ spe, ut successu temporis inibi templum ædificarent. Erat eo tempore quidam dives rusticus in prædicto pago, qui ad dictas Procesſiones, & Peregrinationes sacerdotes evocabat, & lautè tractabat, qui aquam quatannis benedicebant, sacra ibi celebrabant, & Conciones habebant, ubi multi cæci, & lippientes oculis, multi item scabiosi sanitate donati sunt. Hinc adeò celebris ille fonticulus factus est, ut peregrinationes frequentes eò fierent, non modo incolarũ districtus Prachensis, sed etiam ab alijs longè remotis districtibus, qui cum morbidi fuissent, optatâ sanitate potiti sunt. Silvula autem illa tota excisa, & agri valdè vicini aquæ spectantur. Quibus ne aqua noceat, ipsa non longè à fonte in terram se abdit, & sub agris ad viam erumpit, & ulterius sinè damno pergit: nihilominus tamen agros, sub quibus fluit, valdè fæcundat. Quam Procesſionum celebritatem interruperunt proximè exorta bella; ubi plura sinè dubiò miracula facta oblivioni data sunt. Hoc

tamen narratur unum, quod quidam (quo animo, vel quibus in peccatis incertum est) totus nudus fontem ingressus, corpus suum lavit & statim aquâ evanuit. Quare incolæ denuò altius foderunt, & rursum aquam provocârunt, & reduxerunt.

Circa montem viridem ad medium miliare versus septentrionem est in silva sacellum S. Adalberti ubi ipse sæpe locum transiens quiescebat, ubi visitur, in ipso sacello lapis in quo jacebat, & alter in quo sedebat Non longè inde in altera silva est fons, quem dicitur idem S. Adalbertus Martyr & Pontifex benedixisse; unde dicitur & creditur aqua illa sanitates non nullas operata. Quare sæpius, maximè ferijs maioribus Paschatis, & festo ejusdem sancti, quod est 23. Aprilis, quibus diebus locus ille maiori frequentiâ hominum, colitur, populus aquam visitat, & oculos abluit.

Fontem in suburbio Civitatis Clatoviensis dicitur olim invenisse quædam Virgo nomine Clatovvka, sive Glattka filia Bytiz illius, qui in Pago suo Bytiz in Districtu Padbrdensi mandato Principis fuit ob excessus quosdam suspensus, cuius Filius & Frater prædictæ Virginis VVolstreta pagum

gum VVolſtreiticz, & eius Frater Lubec pagum Lubij ædificârunt,ut habet Hiſtoria Civitatis Clatovienſis. Hæc, inquam Virgo aquæ bonitate delectata Tugurium illic exſtruxit, & habitationem ſtatuit. Vbi ſucceſſu temporis Civitas fundata ab ea Virgine dicta eſt Clatovia Aquam inde multi ægri accipiunt, & eius refrigerio recreantur. Sed utrum morbos aliquos pellat mihi non conſtat.

De fonte Straſsinenſi ab ipſa ſanctiſsima Cæli Regina digito facto dictum eſt in vita P. Alberti Chanovvsky cap. 3.

CAPVT.

Loca ſacra.

PRagæ multa ſunt loca ſacra, & in primis antiquæ urbis forum, illic enim multum ſanguinis Chriſtiani per totum illud forum effuſum fuit quando nimirum Drahomira impia Dux per ſuos Ethnicos curavit Chriſtianos mactari.

Hoc forum aſſerebat ſe P. Chanovvsky nunquam ſine magna reverentia ob memoriam martyrum eo loco interfectorum tranſire.

In eadem Antiqua Vrbe ad initium pontis, ex opposito templi & Collegij Societatis IESU est columna & super illam Imago S. VVenceslai: hæc denotat translationem corporis S. VVenceslai. Nam cum Boleslaus Fratricida corpus S. VVēceslai curâsset Boleslavia veteri occultè Pragam deferri, ut sanctitas eius minueretur, & miracula Boleslaviæ fieri Consueta, cessarent, cum jam bis trajecissent aquas sine ponte & navi solo Dei nutu & miraculo, cum venissent ad locum dictæ colum næsteterunt, & quia tunc pons illic nullus erat, cogitare cæperunt quomodo Moldavram transituri essent, ne proderentur quid veherent. Et eum hæc cogitarent, in nictu oculi viderunt se esse trans flumen in Parva Parte virtute divina constitutos. Pro memoria huius rei est erecta dicta columna. Cum autem progrederentur, per minoris Pragæ forum ante publicos carceres mox currus cum sacro illo corpore ita substitit, ut nulla vi, nec plurimis boum iugis loco potuerit moveri, donec omnes carcere illo detentos, dimisissent. Ita S Martyr etiam post mortem voluit in miseros esse benignus. Eo in loco nunc in templum est Parochiale

chiale eidem ſancto dicatum juxta templum S. Nicolai.

In præurbio Pragenſi nomine Pohorzaleczante domum quæ vocatur ad globum aureum, eſt locus nunc murali columnâ conſpicuus ubi Drahomira impia Mater ſancti VVenceslai á terra fuit abſorpta ante templum ſancti Matthæi quod ædificari curavit Spitihneus Dux, Patruus S. VVenceslai.

Hoſpitale & templum S. Antonini in Hradizan iuxta Scharenſem portam, ædificatum eſt à S. VVenceslao pro pauperibus & pupillis, quos ille ſanctus loco filiorum habebat, ijſque ſubminiſtrabat cibum ex culina ſua.

Hoc Hoſpitale poſtea auxit Ioannes quintus Archiepiſcopus Pragenſis ſecundus, ut dictum eſt cap. 5.

Templum S. Procopij in Parva Parte illic ubi olim ruſticus limen primum Pragæ, & poſtea primam domum ædificavit (unde Praga à Libuſſa dicta fuit Boëmicè *Limina* id eſt *Praha*) eſt poſitum iuſſu ipſiuſmet ſancti Procopii qui Civi domus illius Hero Sulislao & Vxori Dobromilæ apparuit, locumque illum ſub ſuo nomine DEO juſſit conſecrari Anno 1213. Id eſt ab obitu ip-

Kanieykiana D. Georgii Horczice Vxor, intolerabili colicâ sæpius læborans, ex bonis suis Ezickanicz ad unum milliare nudis pedibus pergens ita sanata fuit, ut nunquam postea ex eo morbo laboraverit. D. Catharina Piotiana nata Ezeykiana sæpius per intercessionem S. Ioannis, & ad prædictum locum peregrinationem multa bona obtinuit. Quæsi singula diligenter conscripta fuissent, forsitan iustus liber extitisset.

Est Pagus Milcze non longe distans ab Oppido Nepomuk & Arce Zelenahora, ubi Ecclesia Parochialis est, sculpta imago Virginis & Martyris Barbaræ stantis supra suum persecutorem & Tyrannum, ibi homines maximè ex oculis laborantes ieiunando communiter tribus feriis sextis & orando ante dictam Imaginem, sanitatem perditam recipiunt, & dona varia, uti lintea, linum & cereos offerunt quam Ecclesiam hoc Anno 1640. renovavit, & ornavit Illustrissimus D. Ioannes Iunior Rziczansky Kavvka.

Ex oculis laborantes isti nostro sæculo sanati sunt. Andreas Bubulcus ex Mohelnicz Pago, filia item Iudicis Hagen ex Pago Kramolin. Et quædam fœmina ex Koczenie,

zenic, itē Bartholomæus Zika ex Pago milecz tredecim ſeptimanis lumine caſſus, dicto medio lumen recepit, & Ioannes filius eius ſeptem hebdomatibus & Magdalena Vxor dicti Bartholomæi, etiam ſeptem ſeptimanis videndi virtute privata, beneficio & intercesſione B. Barbaræ ſanitate donati fuerunt. Apud eandem glorioſam Martyrem, quas miraculorum virtutes Dominus fuerit operatus in hominibus incolis, prædictæ Civitatis Nepomuk ſenatus ipſe collegit, & conſcripta ſuo ſigillo munivit, quæ hic ſequuntur.

1. Dorothea Fantovva in pleno ſenatu teſtificata eſt de Martha Matre ſua, quòd cum illa ſex hebdomadis viſu caruiſſet, noctu quieſcentem quidam puerulus allocutus fuit, mandans, ut voveret peregrinationem ad D. Barbaram, ſanitatem illi promittens. Quare ſummo manè accipiens ſuos liberos etiam prædictam Dorotheam, ad dictum templum profecta ante altare S. Barbaræ genu flexit, & cum ipſius imaginem attingere non poſſet, imaginem vultus Domini ſtrophiolo attigit dicens: *Domine Ieſu Chriſte, ſcio quod neque ſis ſculptus neq; pictus, ſed vivus, dignare me ſanare:* Et tergens eo ſtrophiolo oculos

ſuos

suos statim quasi squamme ab oculis *illi* ceciderunt, & rectè vidit, & amplius minimè viæ ducem requirens domum redijt.

Iudith Krogiczkovva habuit *D*orotheam filiolam duorum annorum eodem defectu oculorum laborantem. *I*gitur exemplo supra dictæ Marthæ eam ad dictum templum detulit, pro eaque antè sacram imaginem D. *B*arbaræ, Deum & D. Martyrem exoravit, & filiæ senitatem impetravit.

3. Catharina Havvliczkovva ob tollendam sterilitatem suam in matrimonio vovit peregrinationem ad S. Barbaram, & illic *S*acramentaliter confessa, & cælesti pane refecta, & supra altare *S.* Martyris Barbaræ unam mappam obtulit, & paulo post fructum suæ peregrinationis expertà feliciter cum Marito suo Hieronymo Anner prolem habuit. Alias eadem habens filiolum ægrum illum adduxit ad templum & altare idem S. Virginis Barbaræ pro illo orans, qui sanitate re cuperatâ etiam modo vivit.

4. Paulus Svvobada Senator ætatis annorum 60. etiam testatus fuit, quod defuncta vxor eius Veronica multo tempore oculorum dolorum sentiens huiusmodi pe-

regrinatione ad altare B. Barbaræ sanitatem recepit.

5. Erasmus Schlechta, Civis & Senior Populi testatus fuit, quomodo antè annos viginti cum esset æger oculis jam quinque annis, & cum non posset ullo alio remedio sanari, trium dierum suscepto ieiunio & peregrinatione ad ædem S. Barbaræ in Milecz, secundum Consilium quorundam piorum hominum, illicque antè altare D. Barbaræ flectens oravit, & particulâ mappæ altaris oculos extergens, illico sensit sui visus aliquam sanitatem, & exinde nunquam amplius oculorum dolorem expertus. Actum in Prætorio Nepomucensi 15. Iunij Anno. 1640.

Ad Arcem & oppidum Spvvhovv est in colle templum, quod aliquando Parochiale fuit in honorem S. AEgydij constructum. Hoc magnas fertur olim prima septembris habuisse peregrinationes, & miracula, uti D. Martinus N. loci Parochus, & alii restabantur.

In Dominio Krzivvoklatensi, cuiusdam Pagi incolæ moliebantur templum erigere in medio sui Pagi, in DEI & S. Gothardi honorem: sed quidquid lapidum advectum fuit de die, amissum est nocte, & ad colli-

colliculum amænum juxta piſcinam quandam non adeo remotam è Prædicto Pago translatum. Quod animadvertentes ruſtici illic templum exſtruxerunt. Viſuntur adhuc foſſæ & terra ex ijs egeſta in prædictopago, ubi jam jam fundamenta iacienda erant.

Simile quid contigit in Pago quodam nunc Equitibus de Ziakavvecz ſubiecto, duobus milliaribus Clatovia diſſito, ubi templum eſt D. Vito Martyri dicatum, quod olim Cænobio Doxanenſi Virginum Præmonſtratenſium erat ſubjectum, Id cæptum erat alio in loco ædificari, ſed quidquid per diem erat erectum, id per noctem disjectum, lapideſque eo in loco priori oppoſito reperiebantur, ubi nunc templum illud viſitur. AEdificantes ergo, ex hoc miraculo, Dei voluntatē interpretati, templum ibi exſtruxerunt, quo lapides translatos invenerunt. Magna in hoc templo ſub ferijs S. Viti exercetur Populorum pietas, huc ex locis vicinis accurrentium numero ingenti.]

Et Mitivum oppidum in diſtrictu Podbrdenſi medio milliari à Civitate Przibram diſſitum; cuius Incolæ ante multos annos cum vellent templum & Parochiam ædificare,

brevi moreretur. Ad hunc locum olim celebres fiebant peregrinationes.

NOTAE.

DE hac statua narrant eam nonnunquã tam gravem factam esse ut nulla humana vi loco moveri posset: aliquando etiam templo illo egressa viatoribus in vijs publicis obviabat. Illud etiam de templo illo est vulgatissimum, quod nulla unquam populi multitudine repleri possit, quin pluribus ad huc locus supersit, cuius stupendi miraculi modum deprehensuri non nulli vicini nobiles conspiratione factâ subditorum suorum, multa millia undique ad certum diem simul adduxêre & templo catenam circumdedêre ferream, visuri, num forte parietes discederent, ut tanto Populo semper in templo locus superesset. Sed immotâ catenâ immotisque parietibus ingresso Populo illo universo superfuit locus pluribus ingressuris.

In arce viridis Montis amplum est templum S. Adalberto dicatum, qui in loco illo, ubi nunc summa templi eius ara est stetisse, & Boëmiæ benedixisse dicitur.

Est & summa in Metropolitano Arcis Pragensis templo Ara sepulchro D. Martyris Viti adiuncta inter sacra Boëmiæ lo-

ca

ca reponenda, in qua ſæpius, adverſum eſt eos ſacrificium miſſæ peragere non potuiſſe, qui cum anima peccato mortali fœda acceſſiſſent, id quod de ſe palam ſæpe teſtatus eſt & Reverendiſſimus Domin⁹ Sixtus de Lerchenfels Litomericenſis Præpoſitus dicebatque ſe quadam vice quaſi in ſacrificio medio excæcatum, ut nullo modo poſſet progredi, donec contritione viribus omnibus quibus poterat, ſæpius elicita tantulum ſibi lumen affulſiſſet, ut quaſi per caliginem intuendo reliqua ſacrificij vix abſolveret, & mox finito ſacro peccata Confeſſione expiaret. Quin & temporibus. Rudolphi ſecundi Cæſaris caſus eiuſmodi Sacerdoti cuipiam ſeculari accidit, quem cum ad altare cæcitate ita percuſſum præſentes adverterent, ut Miſſam non poſſet abſolvere ullo modo, eorum aliqui ad antiquam uſque Civitatem ad Collegium Societatis IESU (magna enim tunc erat adhuc Catholicorum & Sacerdotum Pragæ paucitas) decurrerunt, indeque Patrem Marcum Soldanum Congregationis Italicæ Præſidem advocaverunt, qui per tantum ex Collegio ad Arcem uſque ſpatium tandem accurrens ſacerdotem illum ad ipſam Aram ſacramentali abſolutione à

pec-

peccato illo liberavit, quo facto sacerdos mox oculorum recepit visum, sacrificiumque nulla difficultate peregit.

CAPVT X.

Mixta.

Vidi in Dominorum Nebylovvsky Castro Polina vnum Nummum argenteum ex ijs triginta, quibus Christus Dominus à Iuda præditore venditus fuit. Fertur quidam Nebylovvsky olim cuidam summo Pontifici pluribus annis fideliter servivisse, & pro magna gratia eum Nummum impetrâsse. Contigit nonnunquam ut plures Fratres in dicta Familia & bonis, hæreditatem inter se dividerent, & pro magna parte vnius hæreditatis nummũ illum ponerent. Ille ergo qui, ex illis vna cum nummo accepit minimum hæreditatis, brevi tempore alijs Fratribus ditior fuit. Deus illi benedixit, sicut domui Obededom propter arcam Fœderis.

Cum in Monasterio Milivvsko, Ordinis Præmonstratensium Religiosis per hæreticos expulsis intempesta nocte jaceret in lecto circa anorum Domini 1600. Dominus David Bechiuiè vir Ordinis Equestris, apparuit eum luce Processio Monachorum, quæ circumibat cubiculum interius, & quoties ad ejus lectum venerant, toties illi in fronte

ſicium montes ſunt ad meridiem, verſus Bavariam vbi incipit Hercynia ſilva, quæ cingit Boemiam: ſunt etiam ad ſeptemtrionem alij montes oppoſiti, & profunda vallis interiacet inter utroſque tantaque eſt inter utroſque differentia, ut non nunquam ad ſeptemtrionem æſtas, ad meridiem verò hyems eſſe videatur: Illic nullæ nives, hic maximæ reperiantur. Quod ipſe Anno 1639. expertus fui, cum illas magnas nives tranſirem; Eam ob cauſam multò citius in vna parte Montium Meſsis, quàm in altera abſolvitur.

Idem reperitur inter Dominium Bieſsin, & Dominium Czachrovv, vbi campi ſunt contigui, quos vnus tantùm quodam modo ſulcus dividens facit, ut dum in parte Czachrovvienſi ſunt frigora hyemalia, in agro Bieſsinenſi ſit calor æſtivus; hic Meſsis illic frumentum immaturum conſpiciatur, quæ cauſſa ſit tantæ diverſitatis diſputent Philoſophi.

Auctaria.

INnumera ſunt naturæ miracula pariter & munera intra Boemiam, quæ ſingula, qui perſequi vellet codices benè grandes impleret, nam ſoli illi montes Boemiæ ſeptemtrionales dicti *Gigantæi* tomum exigerent; ego hic paucula obiter, ut ſe memoriæ obtulerunt, conſignabo

Propè oppidum Mitlvvaldium, quà verſus Ziambergam iter eſt, mons eminet, cuius latus vnum ſæpe eſt nivibus pleniſsimum, quando alteram floribus eſt amæniſſimè conſpectum. In

Illud autem est in metallis admirandum quod aurum & argentum in Boemia sæpius è terra in altum virgarum & culmorum instar ex creverit; nam & fodinæ Kutenbergenses originem, nomenque inde habent, quod Monachus quispiam Cisterciensis, cum per silvas errans in virgam argenteam è terra frontis instar egressam incidisset, vestem suam religiosam, germanis *Khutten* dictam ex ea ne memoriam loci illius amitteret, suspenderit tantisper dum celeri pede in cœnobium regressus Abbati suo rem nunciaret.

Sic Rudolphi secundi Cæsaris temporibus in Prachensi districtu messorum unus, dum frumentum demetit, inter spicas alias culmum aureum demessuit, qui cum frumento reliquo excreverat de terra.

Quandoque etiam vitibus se aurum filatim circum plectit è terra excrescens; aliquando verò intra arbores invenitur circa medullas & venas instar tenuissimi funiculi in altum eductum.

Vitrum Moschovviticum etiam circa Kaczovv inveniri potest,

Terra sigillata, tanti in re medica vsus, albi pariter, & rufi coloris propè Iablonam, & alibi ervitur,

Sal sæpius in Boemia repertus, ut & temporibus Ferdinandi primi Cæsaris in districtu Reginæ Hradecensi; sed abundantia salis exteri reges ab eruendo Patriæ avertit.

Mala aurea, mala granata, mala citrina, ficus, piper, aliaque ejusmodi fructuum & aromatum genera, intra hortos *Boemiæ* proveniunt: certe crocus Majorum Nostrorum ætate Lidochovvicij tanta colligebatur copia, ut quotannis aliquod urnarum vas impleret, cujus singuli sextarij floreno vno venibant.

Gossypium etiam tam rarum naturæ donum est in Boemia deprehensum.

Nec